

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav ŽigmanovV. D. DIREKTORICA
I ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Pet godina

Prije pet godina, 31. siječnja 2003. godine, izišao je prvi broj našeg tjednika. Podsjetimo se, odlukom Skupštine Autonorne Pokrajine Vojvodine od 8. svibnja 2002. godine, osnovana je novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ« s temeljnom svrhom informiranja građana na hrvatskom jeziku. Samo tjedan dana ranije 25. siječnja konstituirano je i Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, tada u Srbiji i Crnoj Gori, kao tijelo koje se utemeljuje radi ostvarenja prava na samoupravu u oblastima informiranja, obrazovanja, kulture te službene uporabe jezika i pisma. Sredinom 2004. godine osnivačka prava nad NIU »Hrvatska riječ« prelaze na Hrvatsko nacionalno vijeće i tako se samouprava, barem u ovoj oblasti, počinje ostvarivati. Od tada do danas, na žalost, jedino u ovoj oblasti postoji i radi profesionalna ustanova mada su učinjeni pomaci, uz dosta muke i mnogi će reći još uvijek nedovoljni, i u oblasti obrazovanja i službene uporabe jezika. Najavljeno je, istina neslužbeno, i osnivanje Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, a sve se više govori o potrebi osnivanja Hrvatskog srednjoškolskog centra u sklopu kojeg bi bio i učenički dom. Ovladavanje materinim jezikom te poviješću i kulturom svog naroda tako bi se omogućilo i hrvatskoj djeci iz Srijema, Podunavlja koji zbog raspršenosti i male brojčane zastupljenosti u stanovništvu to pravo inače ne mogu ostvariti.

Treba reći i da za proteklih pet godina nije nedostajalo izazova i turbulencija unutar same hrvatske zajednice i u našoj ustanovi o čemu svjedoče i mnoge stranice našeg tjednika.

Ipak stvari se malo pomalo pomiču, očekuje se završetak izrade strateških dokumenata na polju informiranja i obrazovanja. Izazova će i dalje biti ali uz manje turbulencije u samoj zajednici sinergijski učinci na izgradnji manjinskih institucija u svim oblastima bi mogli biti zasigurno veći. Konsenzus oko donesenih odluka na subotnoj sjednici Vijeća možda je dobar znak da bi se to moglo i postići.

J. D.

Attila Szalai

Sudjelovanje Hrvata u predstavničkim tijelima, upravi i sudstvu Srbije

Bolje ali nedovoljno 6,7

Post festum dva »dodatna« tjedna prvoga polugodišta školske 2007./08.

Je li promjena imala efekta? 16,17

»Književno prelo« u Subotici

»Skupština na čosi« oduševila publiku 26,27

Medalja poslije 14 godina

Srebro zlatnog sjaja 42

UKRATKO

Mesić primio izaslanstvo
Savjeta za nacionalne
manjine

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić primio je u srijedu izaslanstvo Savjeta za nacionalne manjine na čelu s predsjednikom Savjeta Aleksandrom Tolnauerom. Predsjednik Savjeta Aleksandar Tolnauer novinarima je, nakon sastanka, izjavio kako su predsjednika Mesića izvijestili o dosegima u napretku položaja nacionalnih manjina, ali i o problemima na koje će se Savjet fokusirati u budućem radu, a to je uglavnom ono što su i zastupnici nacionalnih manjina i potpisali u koalicijskim sporazumima.

Istaknuo je da se to odnosi na zastupljenost nacionalnih manjina u javnim ustanovama, pravosudnim tijelima, te u lokalnim i regionalnim samoupravama i dodao da su vrlo nezadovoljni – predstavljajući nacionalnih manjina u medijima, emisijama na manjinskim jezicima i afirmacijom nacionalnih manjina.

Povijesna ponuda Srbiji

»Srbija mora odlučiti želi li postati članicom EU, jer to nitko ne može postati protiv svoje volje«, izjavio je za središnji Dnevnik RTS-a ministar vanjskih poslova Srbije Vuk Jeremić nakon povratka iz Bruxellesa. On je dodao kako se radi o povijesnoj ponudi Bruxellesa da Srbija s EU potpiše »prijelazni« sporazum o slobodnoj trgovini i viznoj liberalizaciji, jer su o tome postigle konsenzus sve članice Unije. Prema Jeremićevim riječima, ukoliko se Srbija opredijeli za izravnu ponudu EU, već 7. veljače bio bi potpisan dokument, odnosno politički sporazum koji taj put otvara.

Kampanja protiv
eventualnih incidenata

UPrištini još uvijek nema detalja o datumu kada će parlament proglasiti neovisnost, ali se po sve intenzivnijim sigurnosnim pripremama može zaključiti kako taj dan nije daleko.

Premijer Kosova Hashim Thaçi je albanskoj većini poručio kako poštovanje prava manjina predstavlja ključ uspjeha za uspješan start neovisnog Kosova. Službena Priština je svjesna da bi svaki međuetnički incident u predstojećem razdoblju imao veoma štetan efekt za odluku o statusu, i u svezi s time se u Prištini vodi prava kampanja.

Hrvati iz Crne Gore u posjetu Subotici

Produbljivanje suradnje

Predstavnici Hrvatske građanske inicijative (HGI) iz Crne Gore borave ovih dana u Subotici, gdje će se susresti s predstavnicima hrvatskih institucija i tijela. Prema najavama, Marija Vučinić, predsjednica HGI i Zvonimir Deković, jučer su posjetili Hrvatsko nacionalno vijeće, gdje su održali sastanak s predstavnicima ovog tijela. Danas, u petak 1. veljače, prema protokolu, oni će posjetiti Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Generalni konzulat Republike Hrvatske i Savez vojvodanskih Mađara, gdje će ih primiti predsjednik SVM-a István Pásztor i predsjednik Mađarskog nacio-

nalnog vijeća László Jozsa. Izaslanstvo Hrvata iz Crne Gore večeras će biti nazočno Prelu mladih u organizaciji DSHV-a.

Sutradan, u subotu, oni će posjetiti Gradski muzej, NIU »Hrvatska riječ«, te sudjelovati na sastanku kojem će, između ostalih, biti nazočni i predstavnici Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba i predsjednik Hrvatske zemaljske samouprave Republike Mađarske Mišo Hepp.

Istoga dana, navečer, bit će gosti na Velikom prelu u Subotici.

D. B. P.

Sjednica HNV-a

Jasminka Dulić imenovana za
v. d. direktorice NIU »Hrvatska riječ«

Hrvatsko nacionalno vijeće prihvatilo je na sjednici održanoj 26. siječnja u Subotici ostavku Zvonimira Perušića na dužnost direktora Novinsko-izdavačke kuće »Hrvatska riječ«, a za vršiteljicu dužnosti direktorice ove ustanove Vijeće je imenovalo odgovornu urednicu tjednika »Hrvatska riječ« Jasminku Dulić. HNV je osnivač NIU »Hrvatska riječ«. Za prihvatanje ostavke Zvonimira Perušića glasovao je 21 vijećnik, dok je 1 vijećnik bio suzdržan, dok je za imenovanje Jasminke Dulić za v. d. direktora NIU »Hrvatska riječ« glasovalo 22 nazočnih vijećnika. U rad sjednice HNV-a kasnije se uključilo još dva vijećnika. Odluka o imenovanju Paje

Đurasevića za člana Nadzornog odbora HNV-a prihvaćena je jednoglasno.

Z. S.

Sjednica Nadzornog odbora HNV-a

Pajo Đurasević predložen za novog člana

Na sjednici Nadzornog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, održanoj 25. siječnja u Subotici, donesena je odluka da se od knjigovodstvenog biroa »Fineks«, koji vodi knjigovodstvo HNV-a, zatraži prikaz ukupnih rashoda i prihoda po izvješću o poslovanju za 2007. godinu, kako bi Nadzorni odbor stekao uvid u poslovanje Vijeća.

Predloženo je i da se namjesto pokojnog člana ovog tijela Branka Melvinegera, na sjednici HNV-a za člana Nadzornog odbora imenuje diplomirani ekonomist u mirovini Pajo Đurasević, imajući u vidu njegovo stručno obrazovanje i iskustvo, kao i mogućnost da Nadzorni odbor ubuduće radi u punom sastavu. Sjednicom je predsjedavao predsjednik Nadzornog odbora Martin Bačić, a nazočni su bili članovi Vesna Prčić, Alojzije Firanj i Zvonko Sarić.

Z. S.

► Da nije izbora,
kada bi zatvorenik bio slobodan?

► Dok bude batina u centru,
u epicentru su slijepci.

Dujizmi

► Dok mi budemo trpjeli,
oni će i dalje trpjeti.

► Boljitak je preko noći stigao
da ga nisam ni vidio.

Sjednica IO HNV-a

Definirane aktivnosti za prva tri mjeseca

Planirane aktivnosti Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća u budućem razdoblju u oblastima informiranja, obrazovanja i kulture predstavljene su na sjednici ovoga tijela HNV-a održanoj 26. siječnja u Subotici. O planiranim aktivnostima u oblasti informiranja za prva tri mjeseca ove godine, član Izvršnog odbora HNV-a *Mato Groznica* je rekao kako se očekuje završetak platfor-

u prvi razred u odjelima na hrvatskom, kao i za odlazak 116 učenika na ljetovanje u Selce. »Jedan od zadataka bit će otvaranje hrvatskog odjela u osnovnoj školi u Bačkom Monoštoru, a Općini Subotica uputit će se prijedlog da se tijekom drugog polugodišta provede anketiranje roditelja djece osmih razreda kako bi se utvrdio broj interesenata za upis u prvi razred na hrvatskom u subotičkoj Gimnaziji 'Svetozar Marković'«.

Planirane aktivnosti u sferi kulture predstavila je članica Izvršnog odbora Vijeća *Antonija Čota*. Jedna od aktivnosti bit će organiziranje edukacije za predstavnike hrvatskih udruga, kako bi bili konkurentniji na natječajima za financiranje.

»Udruge i dalje imaju problema s popunjavanjem natječajnih aplikacija. Među prvim, bit će raspisan natječaj Ministarstva za kulturu Republike Srbije. Sredstva će se raspoređivati uz uvažavanje dosadašnjih kriterija, a da bi se mogli uvažiti ti kriteriji potrebno je raspolagati određenim podacima iz izvješća o radu

i programa rada. Nažalost, gotovo niti jedna hrvatska udruga nije dostavila u ured Vijeća Izvješće o radu prema pravilima struke«, rekla je Antonija Čota.

Pod uvjetom da Izvršni odbor Vijeća odobri predloženi program za izradu web stranice »Hrvatska kulturna baština u Vojvodini« imenovat će se radna skupina. Takva web stranica poslužila bi kao referentni projekt za sve druge buduće aktivnosti na području digitaliziranja kulturne baštine. Antonija Čota iznijela je i prijedlog da se ustanove nagrade u oblasti kulture s ciljem promoviranja hrvatske kulture i zaslužnih pojedinaca. Na koncu sjednice odlučeno je da će se hrvatskim udrugama ponovno uputiti dopis sa zamolbom da dostave svoja izvješća o radu, kao i programe rada.

Z. Sarić

me o informiranju, a kao prioritetne zadaće u ovoj oblasti naveo je definiranje informativnog prostora u smislu otklona od onih nastojanja, koja su išla u smjeru jednostranog informiranja javnosti i postizanje otvorenosti za sve različite instance unutar hrvatske zajednice.

»Izrada strateškog dokumenta za informiranje unutar hrvatske zajednice pružit će smjernice u ovoj oblasti u smislu detektiranja potreba za vrstom, načinom i periodikom informiranja. Potrebno je i iniciranje programskog i istraživačkog novinarstva unutar zajednice s ciljem analitičkog sagledavanja problema s kojima se zajednica suočava. Također, treba obratiti pažnju na bolje 'pokrivanje' razuđenih dijelova zajednice, posebice u Srijemu i Banatu«, rekao je Mato Groznica.

Predsjednica Izvršnog odbora *Slavica Peić* rekla je kako će početi pripreme za upis djece

Sjednica UO NIU »Hrvatska riječ«

Na sjednici Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« održanoj 26. siječnja, imenovano je radno tijelo zaduženo za primopredaju dužnosti, nakon što je Hrvatsko nacionalno vijeće imenovalo *Jasminku Dulić* za vršiteljicu dužnosti direktora NIU »Hrvatska riječ«. U ovo radno tijelo imenovani su *Vesna Prčić*, *Pajo Đurasević*, *Jasminka Dulić*, *Zvonimir Perušić* i ovlašteni predstavnik knjigovodstvenog biroa

»Temako«. Točka o upoznavanju Upravnog odbora s poslovanjem NIU »Hrvatska riječ« odložena je za sljedeću sjednicu, zbog toga što se kasnilo s dostavljanjem potrebne dokumentacije članovima Upravnog odbora. U radu sjednice sudjelovali su predsjednica UO NIU »Hrvatska riječ« *Vesna Prčić* i članovi *Slaven Bačić*, *Tomislav Žigmanov*, *Ivan Gregurić*, *Josip Stantić*, *Dražen Prčić* i *Zvonko Sarić*. ■

UKRATKO

EU sprema kadar za misiju na Kosovu

Preliminarni natječaj za popunu mjesta u policijsko-pravosudnoj misiji EU na Kosovu završen je prošlog četvrtka, piše *Politika*. Kako se navodi u dokumentu pripremljenom za Vijeće ministara EU koji objavljuje *Politika*, natječaj je raspisan za 1376 mjesta od oko 1800 koliko bi misija trebala imati. EU je natječaj za radna mjesta na Kosovu otvorila i za građane trećih zemalja, koje nisu članice Unije, i pravo prijave dobili su državljani Hrvatske, Norveške, Rusije, Švicarske, Turske, Ukrajine i Sjedinjenih Američkih Država, pa bi teoretski posao mogli dobiti i oni građani Srbije koji imaju hrvatsko državljanstvo, piše *Politika*.

Prijava za posao policajca, carinika, tužitelja ili sudaca vrijedi u idućih dvanaest mjeseci, a formalno zapošljavanje početak će tek kada misija dobije formalnu dozvolu Vijeća ministara EU.

Prihvaćena ostavka ravnatelja škole u Jagodnjaku

Ministar prosvjete i športa *Dragan Primorac* prihvatio je u srijedu ostavku ravnatelja Osnovne škole »Jagodnjak« *Milovana Ležaja*, piše *Hina*.

Nakon jednosatna razgovora ministra Primorca i suradnika s ravnateljem škole, bez nazočnosti roditelja djece hrvatske nacionalnosti koji četiri mjeseca prosvjeduju i traže opoziv ravnatelja zbog toga što njihovoj djeci, kako ističu, nije osigurao nastavu na hrvatskom jeziku zbog čega su ih premjestili u školu u Čemincu, ministar je izrazio zadovoljstvo postignutim rješenjem toga pitanja.

Sastanku su nazočili i *Vojislav Stanimirović*, predsjednik SDSS-a, *Milorad Pupovac*, potpredsjednik SDSS-a, i *Danijel Srb*, dopredsjednik HSP-a.

Ministar Primorac je rekao kako je ravnatelj škole *Ležaja* pokazao visoku svijest i moralnu odgovornost te stavio mandat na raspolaganje. Sva djeca u Hrvatskoj imaju jednaka prava na obrazovanje na hrvatskom jeziku i to će biti omogućeno i djeci u Jagodnjaku, rekao je.

U idućih sedam dana šest učenika petog razreda, koje su roditelji u listopadu prošle godine premjestili u Osnovnu školu u Čeminac, vratit će se u svoju matičnu školu, a tri učenika viših razreda, koji također nastavu pohađaju u Čemincu, ostat će tamo do kraja školske godine. Od sljedeće godine u Jagodnjaku će biti organizirana nastava na hrvatskom jeziku za sve učenike koji žele nastavu pohađati na hrvatskom jeziku.

Sudjelovanje Hrvata u predstavničkim tijelima, upravi i sudstvu Srbije

Bolje ali nedovoljno

Sadašnja ukupna politička i socijalna situacija u Srbiji je dosta povoljnija nego prije, ali još uvijek dosta opterećena velikim problemima

Piše: Dujo Runje

Tablica broj 1. Broj Hrvata po općinama veći od 1 posto od ukupnog broja Hrvata u Srbiji		
OPĆINA	BROJ	%
SUBOTICA	16.688	23,6
BEOGRAD-GRAD	10.381	14,7
SOMBOR	8.106	11,5
NOVI SAD-GRAD	6.263	8,9
APATIN	3.766	5,3
SR. MITROVICA	2.547	3,6
ŠID	2.086	3,0
RUMA	1.987	2,8
INĐIJA	1.904	2,7
STARA PAZOVA	1.615	2,3
BAČ	1.389	2,0
PANČEVO	1.116	1,7
B. PALANKA	982	1,4
KULA	806	1,1
BEOČIN	757	1,1
SR. KARLOVCI	753	1,1
ZRENJANIN	677	1,0
UKUPNO	70.602	100

Za zaštitu nacionalnih manjina najznačajniji međunarodni pravni akt, bez sumnje, je Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina, koja je sačinjena je u Strasbourgu 10. studenoga 1994. godine. Ona je ratificirana u velikom broju zemalja, a u Saveznoj skupštini SR Jugoslavije ratificirana je tijekom 1998. godine. Na poziv Komiteta ministara Savjeta Europe, SR Jugoslavija je pristupila Okvirnoj konvenciji 11. svibnja 2001. godine i ona je za nju stupila na snagu 1. rujna 2001. godine. Prvi Izvještaj o provođenju Okvirne konvencije SR Jugoslavija je dostavila 16. listopada 2002. godine. U skladu s člankom 25 Okvir-

ne konvencije ugovorna stranka je dužna dostavljati informacije koje su značajne za provedbu Okvirne konvencije. Glavnom tajniku Vijeća Europe. Tako je Vlada Republike Srbije sačinila Izvještaj koncem prosinca 2007. godine. Dio Izvještaja je posvećen i članku 15 Okvirne konvencije koji glasi: »Stranke će stvoriti uvjete nužne za učinkovito sudjelovanje osoba koji pripadaju nacionalnim manjinama u kulturnom, društvenom, gospodarstvenom životu i javnim poslovima, posebice onim koji se tiču njih samih.« Upravo poštovanje odredaba članka 15 Okvirne konvencije bit će predmet ovog razmatranja.

Tablica broj 2. Nacionalna struktura predstavničkih tijela lokalnih samouprava iz 2004. god u Republici Srbiji			
Nacionalna pripadnost		%	% u ukupnom broju stanovnika Srbije
Albanci	66	0,99	0,82
Makedonci	6	0,09	0,34
Mađari	234	3,53	3,91
Bošnjaci	148	2,2	1,81
Slovaci	68	1,02	0,79
Hrvati	22	0,33	0,94
Rumunji	25	0,38	0,46
Rusini	14	0,21	0,21
UKUPNO	6.634	100	

Tablica broj 3. Nacionalna struktura Ministarstva unutarnjih poslova- sedam policijskih uprava u AP Vojvodini (Novi Sad, Srijemska Mitrovica, Pančevo, Kikinda, Zrenjanin, Subotica i Sombor)			
Nacionalna pripadnost	2006.godina	%	% u ukupnoj strukturi stanovništva Vojvodine
Srbi	5554	76,6	65,05
Jugoslaveni	492	6,76	2,45
Mađari	361	4,98	14,28
Crnogorci	196	2,7	1,75
Slovaci	95	1,31	2,79
Hrvati	69	0,95	2,78
Makedonci	31	0,43	0,58
Rumunji	35	0,48	1,5
Rusini	24	0,33	0,77
UKUPNO	7.251	100	

Da bismo mogli bolje pratiti ovo problematiku, sasvim lapidarno iznijet ćemo podatke nacionalne strukture Srbije. Nacionalna struktura stanovništva Republike Srbije prema rezultatima popisa iz 2002. godine pokazuje da u Srbiji ima 7.498.001 stanovnika, a od toga 6.212.838 su izjašnjeni kao Srbi. U Srbiji ima 70.602 Hrvata i donjoj tablici prikazujemo kako i gdje su raspoređeni po općinama.

SUDJELOVANJE HRVATA U PREDSTAVNIČKIM TIJELIMA REPUBLIKE SRBIJE: Ustav Republike Srbije sadrži odredbe kojima se stvara pravni okvir za sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na svim razinama javne vlasti. Prema članku 100 stavak 2 Ustava, u Narodnoj skupštini Republike Srbije osigurava se ravnopravnost i zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina. Ustav u članku 180 stavku 4 predviđa da se autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave u kojima živi mješovito stanovništvo nacionalnog sastava omogućava razmjerna

zastupljenost nacionalnih manjina u skupštinama, sukladno zakonu. Pokrajinska tijela mogu svojim odlukama omogućiti efikasno sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na različitim razinama vlasti. Treba imati u vidu da autonomne pokrajine ne mogu donositi zakone. Zakonom o izboru narodnih zastupnika u Narodnu skupštinu Republike Srbije utvrđeno je da u raspodjeli mandata sudjeluju samo one izborne liste koje su dobile najmanje 5 posto glasova od ukupnog broja birača koji su glasovali u izbornoj jedinici. Istovjetno rješenje predviđeno je i kada je riječ o izboru zastupnika u Skupštinu AP Vojvodine.

Slično rješenje predviđa i Zakon o lokalnim izborima. Naravno, manjine mogu biti zastupljene u predstavničkim tijelima ako se nalaze u koalicijama s drugim strankama, odnosno ako se nalaze na listama drugih stranaka.

Odredbe Ustava Srbije omogućuju, ali i ne jamče ova prava. Za razliku od rješenja Ustava

Tablica broj 4. Nacionalna struktura zaposlenih u pokrajinskim tijelima uprave			
Nacionalna pripadnost		%	% u ukupnoj strukturi stanovništva Vojvodine
Bunjevci	3	0,31	
Mađari	52	5,35	
Slovaci	13	1,34	
Hrvati	15	1,54	
Rumunji	9	0,93	
Rusini	7	0,72	
UKUPNO	972	100	

Nacionalna struktura Ministarstva financija-Nacionalna struktura zaposlenih u carinarnicama, carinskim ispostavama i Upravi carina na području AP Vojvodine

Nacionalna pripadnost	2006. godina	%	% u ukupnoj strukturi stanovništva Vojvodine
Srbi	663	81,1	65,05
Jugoslaveni	37	4,5	2,45
Mađari	43	5,3	14,28
Crnogorci	31	3,8	1,75
Slovaci	4	0,5	2,79
Hrvati	15	1,8	2,78
Rumunji	4	0,5	1,5
Ukupno	818		

Republike Srbije, Republika Hrvatska je donijela Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina kojim se jamči nacionalnim manjinama zastupljenost u Saboru, predstavničkim tijelima lokalne samouprave i predstavničkim tijelima područne samouprave. Tako npr. Zakon o izborima u Hrvatski sabor u članku 16 taksativno navodi koliko koja nacionalna manjina bira zastupnika. Preporuke Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi od 1999. godine navode se da strukture i donošenja odluka regionalnih i lokalnih vlasti moraju biti transparentne i dostupne. Kao jedan od mogućih načina postizanje ovog cilja je poduzimanje posebnih mjera za sudjelovanje manjina u državnoj službi. Odredbama člana 21 Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina da se prilikom zapošljavanja u javnim službama, uključujući policiju vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva. U Narodnoj skupštini Republike Srbije, od 250 zastupnika koliko ih po Ustavu Skupština broji, 10 zastupnika su pripadnici nacionalnih manjina koji članovi političkih stranaka koje, uglavnom, okupljaju pripadnike nacionalnih manjina. Tako je DSHV zastupljen s jednim zastupnikom. Naravno, u Skupštini ima zastupnika, pripadnika nacionalnih manjina koji su članovi građanskih stranaka – npr. sedam zastupnika su Mađari. U Skupštini AP Vojvodine ima jedan zastupnik iz redova DSHV-a. Sudjelovanje Hrvata među odbornicima je i tri

puta manje od njihovog udjela u ukupnom stanovništvu Republike (0,9 posto). I pokraj svih poduzetih mjera struktura Hrvata u predstavničkim tijelima ni izbliza nije zadovoljavajuća. To se najbolje vidi u donjoj tablici

SUDJELOVANJE PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U IZVRŠNOJ VLASTI I UPRAVNIM TIJELIMA: Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u članku 20. utvrđuje da se prilikom zapošljavanja u javnim službama, uključujući i policiju, vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajući zastupljenosti i poznavanju jezika kojim se govori na području tijela ili službe. Još više, Vlada Republike Srbije je 12. svibnja 2006. godine donijela Zaključak o mjerama za povećanje sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, kojim je predviđeno da će Vlada, izravno ili preko svojih nadležnih tijela i službi, trajno poduzimati mjere radi povećanja sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u državnoj upravi. Služba za ljudska i manjinska prava donijela je u suradnji s drugim nadležnim tijelima utvrdila je i plan mjera u cilju povećanja sudjelovanja manjina u tijelima državne uprave. Polazeći od tih odredbi Pokrajinski ombudsman je tijekom 2006. godine, postupajući po službenoj dužnosti uputio preporuke svim sudovima na teritoriju Vojvodine. Sudeći po tablicama koje su neumoljive, još više, in-

Tablica broj 6
Nacionalna struktura sudaca
u općinskim sudovima AP Vojvodine

Nacionalna pripadnost		%	% u ukupnoj strukturi stanovništva Vojvodine
Srbi	282	68,6	65,05
Crnogorci	14	3,4	1,75
Mađari	37	9,0	14,28
Slovaci	8	1,9	2,79
Hrvati	6	1,5	2,78
Rumunji	8	1,9	1,5
Rusini	1	0,2	0,77
Bunjevci	0	0,0	0,97
UKUPNO	411	100	

tenzivnije i, nadalje, učinkovitije trebaju na ovome poraditi državna tijela. Važno je uložiti i dodatne napore te pokrenuti dodatne aktivnosti na suzbijanju diskriminacije pri zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina. DSHV i HNV trebaju svim političkim sredstvima inzistirati na ispravljanju ove, više nego nepovoljne, situacije glede sudjelovanja Hrvata u izvršnoj vlasti i upravnim tijelima Vojvodine i Srbije. U Vladi Republike Srbije nema niti jednog ministra, pomoćnika, zamjenika iz manjinske političke stranke.

SUDJELOVANJE PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U SUDSKOJ VLASTI: Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u praksi se ostvaruje tromo, sporo i sasvim sigurno iz vizure nacionalnih manjina nezadovoljavajuće. Što se tiče hrvatske zajednice stanje, je još teže i sasvim neprihvatljivo. Je li moguće da u okružnim i trgovačkim sudovima nema niti jedan Hrvat? Evidentno da, ali za nas neshvatljivo i neprihvatljivo. Brojke same za sebe govore i nije potreban nikakva komentar. Bojim se da bi on bio suvišan. Zastupljenost nacionalnih manjina u sudovima sadržana je u donjim tablicama.

U cilju poboljšanja odnosa i stvaranja uvjeta za sudjelovanje manjina u zaštiti i unapređenju položaja manjina u međunarodnoj bilateralno suradnji Srbija je sklopila više sporazuma. Za našu zajednicu važan je Sporazum između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske

o zaštiti prava srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Srbiji Crnoj Gori. Člankom 16 Sporazuma predviđen je Međuvladin mješoviti odbor, koji bi trebao pratiti provođenje Sporazuma. Nažalost, po mojoj skromnoj prosudbi, on je daleko od onoga što je hrvatska zajednica očekivala. Posebna priča su nacionalna vijeća, kao reprezentativni tijela nacionalnih manjina glede obrazovanja, informiranja, kulture i uporabe jezika. Većini vijeća mandat je istekao, a ne postoje pravna rješenja za uređenje njihovog statusa. Financiranje se sprovodi preko proračuna AP Vojvodine i Republike, a ne preko Fonda za nacionalne manjine. Republičko nacionalno vijeće se ne sastaje, a zamolbe koje upućuju nacionalna vijeća državnim tijelima stoje u fiokama i nitko na njih i ne odgovara. Nevjerojatno, ali istinito. Možda je to i najbolji indikator skrbi države o nacionalnim manjinama?!

Sadašnja ukupna politička i socijalna situacija u Srbiji je dosta povoljnija nego prije, ali još uvijek dosta opterećena velikim problemima. Međutim, za očekivati je da će sve više dobivati na značaju ona opcija koja će ići u pravcu europskih integracija, a time i stvarnom poštovanju manjinskih prava. Tada bi se došlo do toga da manjine mogu i imaju velike prednosti za jednu državu, a time da počne praktična primjena zakonske regulative.

Tablica broj 5
Nacionalna struktura nositelja pravosudnih funkcija
u okružnim sudovima AP Vojvodine

Nacionalna pripadnost		%	% u ukupnoj strukturi stanovništva Vojvodine
Srbi	68	76,4	65,05
Jugoslaveni	2	2,2	2,45
Mađari	4	4,5	14,28
Crnogorci	1	1,1	1,75
Slovaci	0	0,0	2,79
Rumunji	0	0,0	1,5
Hrvati	0	0,0	2,78
Rusini	1	1,1	1,5
Bunjevci	0	0,0	0,97
Ukupno	89	100	100%

Tablica broj 7
Nacionalna struktura sudaca
u trgovačkim sudovima AP Vojvodine

Nacionalna pripadnost		%	% u ukupnoj strukturi stanovništva Vojvodine
Srbi	40	71,4	65,05
Crnogorci	1	1,8	1,75
Mađari	5	8,9	14,28
Slovaci	1	1,8	2,79
Hrvati	0	0,0	2,78
Rumunji	1	1,8	1,5
Rusini	0	0,0	0,77
Bunjevci	0	0,0	0,97
UKUPNO	56	100	

U organizaciji Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji održan seminar

Mladi i politika, mediji, dijalog

Helsinški odbor za ljudska prava organizirao je proteklog vikenda u Novom Sadu trodnevni seminar za mlade iz Vojvodine. Cilj je bio edukacija mladeži na temu politike kroz interaktivne radionice, multimedijalne prezentacije, rasprave i dijaloge. O odnosima međunarodne zajednice i Srbije, odnosima medija prema politici, integracijama i nacionalnim manjinama o čemu su govorili su mnogi priznati stručnjaci iz ovih oblasti. Cilj seminara je bio mlade sudionike educirati o suvremenim geopolitičkim tijekovima, podsjetiti na osnovna politička načela i ljudska prava.

Domaćini skupa bili su lider vojvođanskog odjela Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji *Pavel Domonji* i predsjednica *Sonja Biserko*. Osim dvadesetak mladih, mahom studenata, od kojih su neki članovi pomlatka političkih stranaka, gosti skupa bili su: poznata povjesničarka *Latinka Perović*, dužnosnik Pakta za stabilnost jugoistočne Europe *Goran Svilanović*, predstavnik Haškog tribunala *Matijas Helman* i novinarka radija B92 *Svetlana Lukić*.

Dijana Prčić

Pavel Domonji na seminaru

Internacionalni simpozij u Novom Sadu

Rječnik rata

Internacionalni simpozij »Rječnik rata« održan je u petak i subotu, cjelodnevnom multimedijalnim prezentacijama u Studiju M Radiotelevizije Vojvodine u organizaciji Centra za nove medije i Zavoda za kulturu Vojvodine. Novi Sad je peti europski grad u kojem se u proteklih pet godina realizira ovaj projekt koji na sociološkim, filozofskim, kulturološkim i umjetničkim osnovama ispituje koncept rata.

Tijekom prethodna četiri simpozija – u Frankfurtu, Münchenu, Grazu i Berlinu kreirano je 100 definicija rata. U Novom Sadu je 25 umjetnika, glazbenika, performera, povjesničara, kritičara i političara iz raznih zemalja, među kojima su: *Želimir Žilnik*, *Biljana Srbljanović*, *Teofil Pančić*, *Slavko Bogdanović*, *Verica Barać*, *Jovan Divjak* i *Suzana Milevska* prezentirali svoje viđenje »Rječnika rata«. Otvoreno se raspravljalo o razlozima njegove

permanentne društvene uvriježenosti. Hrvatska novinarka *Vesna Kesić* i umjetnica *Andreja Kulunčić* prezentirale su svoje koncepte na ovu temu, koncepte koji igraju značajnu ulogu u trenutačnim globalnim raspravama o ratu.

Organizatorica simpozija *Branka Ćurčić* istaknula je kako je veoma bitno što se ovaj internacionalni skup organizirao baš u Srbiji gdje pojam rata ima posebno značenje kao simbol nerazriješene prošlosti, koji na mnoge načine određuje buduće odnose na geopolitičkom teritoriju bivše Jugoslavije. Novi Sad ima značajnu ulogu u poziciji suprotstavljanja ratu i u preispitivanju postojećih odnosa moći u regiji i šire.

Dijana Prčić

Od 8. do 10. veljače u Subotici, Zrenjaninu i Novom Sadu

Dani Istre u Vojvodini

Ovogodišnji »Dani Istre u Vojvodini« održat će od 8. do 10. veljače na više različitih lokacija u tri vojvođanska grada – Subotici, Zrenjaninu i Novom Sadu. U okviru trodnevnog programa »Istrijanke u Vojvodini«, istarsko izaslanstvo činit će ugledne ličnosti javnog života ove hrvatske regije, prije svega žene, istaknute u oblasti kulture, gospodarstva i politike. Između ostalih, vojvođanskoj će se publici predstaviti *Tamara Obrovac*, *Roberta Razzi* i *Elis Lovrić*, koje će u naizmjenično nastupati u

spomenutim gradovima.

Tamaru Obrovac, svjetski poznatu etno-jazz glazbenicu, ne treba posebno predstavljati. Poznata je ovdashnjoj publici, budući da je u proteklih nekoliko godina nastupala u Novom Sadu i Subotici.

Pjesnikinja i slobodna umjetnica Roberta Razzi piše isključivo i samo na svom dijalektu – labinskoj čakavici. Rado promovira svoju poeziju u formi cabaret show-a. Njezino polazno umjetničko iskustvo kabaretska je

predstava »Velike budale« za koju je napisala songove. Uvid u njen umjetnički laboratorij pruža zbirka pjesama »Štrigi, sanji i mirakul« ilustrirana reprodukcijama njezinih slika, kao i zbirka »Lakoma Beti«.

Labinska kantautorica Elis Lovrić poznata je po svojem osebujnom glasu i zanimljivoj poetici, a svoje pjesme piše na jedinstvenom labinskom narječju.

Manifestacija »Dani Istre u Vojvodini« koja se održava od 2001. godine, predstavlja suradnju između Istarske županije i AP Vojvodine. U tom smislu, ovdashnji se umjetnici svake godine predstavljaju u uzvratnom posjetu, na »Danima Vojvodine u Istri«.

D. B. P.

Osnovana Mjesna organizacija DSHV-a u Vajskoj

Važnost postojanja manjinskih političkih stranaka

Izborna skupština Mjesne organizacije DSHV-a u Vajskoj održana je 25. siječnja u Baču. Za predsjednika je izabran *Pavle Begov*, za dopredsjednika *Ivan Šimunović*, a za tajnicu MO DSHV-a u Vajskoj *Marina Ilić*. Radnom predsjedništvu predsjedavao je *Pavle Pejčić*, a nakon izbora vodstva ove Mjesne organizacije DSHV-a nazočnima se obratio predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

»Izborna skupština DSHV-a održat će se 2. ožujka. Svaka mjesna organizacija DSHV-a imat će svoga predsjednika u Glavnom odboru stranke. Dolaze nova vremena i predstoji nam učiniti nove iskorake za našu hrvatsku zajednicu. Naša stranka ostvaruje brojne uspjehe, a preokret se dogodio kada je stranka počela izlaziti iz stanja letargije u kojoj se nalazila prije otprilike dvije i pol godine. Tada se na 'terenu' ništa nije kvalitetno mijenjalo, što bi pridonosilo boljitku hrvatske zajednice. Za našu stranku značajni su bili prošlogodišnji republički

S izborne skupštine MO DSHV-a u Vajskoj

parlamentarni izbori kada smo stupili u koaliciju s Demokratskom strankom. Dobili smo narodnog zastupnika u republičkom parlamentu, a veoma je značajno što su naši glasači prihvatili takvu koaliciju, što se već vidjelo i tijekom prošlogodišnje izborne kampanje. Ovdašnji Hrvati imaju pravo i zaslužuju sudjelovati u izvršnoj vlasti Općine Bač, a takvo što se jedino može postići putem politič-

ke organiziranosti«, rekao je *Petar Kuntić* i istaknuo da će se nakon Izborne skupštine DSHV-a još više pozornosti obraćati na rad mjesnih organizacija.

Potpredsjednik DSHV-a i zastupnik u pokrajinskoj skupštini *Dužo Runje* rekao je, obraćajući se nazočnima, kako je važno postojanje manjinskih političkih stranaka, jer te manjine mogu uspješnije artikulirati i ostvarivati svoje inte-

rese i prava putem svojih političkih stranaka, a istaknuo je i važnost sudjelovanja u savjetima mjesnih zajednica, kao i u općinskim skupštinama zbog ostvarivanja prava hrvatske nacionalne manjine u raznim oblastima.

Predsjednik somborske podružnice DSHV-a *Mata Matarić* izrazio je zadovoljstvo što se obnavlja rad Mjesne organizacije DSHV-a u Vajskoj i što je bio jedan od inicijatora obnavljanja ove Mjesne organizacije. »Trebamo imati viziju, a moći ćemo je ostvariti ako smo dobro organizirani. Mjesni odbor u Vajskoj treba prezentirati i ostvarivati razne mogućnosti naše zajednice u ovoj regiji«, rekao je *Mata Matarić*.

Na izornoj skupštini su kao gosti bili i: predsjednik Mjesne organizacije Sonta DSHV-a *Stipan Siladev*, tajnik Mjesne organizacije Sombor DSHV-a *Zoran Čota* i član DSHV-a iz Subotice *Milan Dujmović*.

Z. Sarić

Dogovor Bojana Pajtića, Radivoja Cvetičanina i Milorada Pupovca u Novom Sadu

Potpora Vojvodine srpskim povratnicima u Hrvatsku

Jedan od projekata je transformacija štedno-kreditne zadruge u srpsku poslovnu banku

Predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine mr. *Bojan Pajtić* primio je u srijedu 29. siječnja veleposlanika Srbije u Hrvatskoj *Radivoja Cvetičanina* i predsjednika Srpskog narodnog vijeća i jednog od lidera Samostalne demokratske srpske stranke (SDSS) u Hrvatskoj prof. dr. *Milorada Pupovca*.

Nakon sastanka, iz Izvršnog vijeća APV priopćeno je kako će se raditi na projektima kojima se stvaraju uvjeti za razvoj povratničkih sredina u Hrvatskoj i njihovo ekonomsko osnaživanje.

Jedan od takvih projekata je transformacija štedno-kreditne zadruge u srpsku poslovnu banku. Naime, Srpsko narodno vijeće, Štedno-kre-

Vojvodina pomaže osnivanje banke srpske zajednice u Hrvatskoj: sa sastanka u Izvršnom vijeću APV

ditna zadruga »Privrednik« i Srpsko privredno društvo »Privrednik« iz Hrvatske pokrenuli su inicijativu

transformacije sadašnje štedno-kreditne zadruge u banku srpske zajednice u Hrvatskoj. Realizacija

ovog projekta je šansa za osnivanje banke srpske zajednice, razvojnog karaktera, koja će biti prva financijska institucija tog tipa u Hrvatskoj nakon Drugog svjetskog rata.

Izvršno vijeće će pomoći projekt transformacije štedno-kreditne zadruge u srpsku poslovnu banku, tako što će osigurati 45.000 eura za nabavu bankarskog softvera.

Po riječima gostiju iz Hrvatske, srpska razvojna banka garantirat će kreditnu sigurnost za pokretanje poduzetništva, prekvalifikaciju, osiguravanje stipendija za školovanje i obrazovanje potrebnih struka, odnosno da se kroz gospodarsko jačanje osiguraju interesi srpske zajednice u Hrvatskoj. ■

Preč. Eduard Španović, župnik župe sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici

Čuvari slavne tradicije

Kulturni i vjerski život Hrvata u Srijemskoj Mitrovici vrlo su blisko povezani * Do povrata Hrvatskog doma, sve aktivnosti HKC Srijem, ali i Mađarskog kulturnog društva i Njemačkog kulturnog centra odvijale su se u prostorijama rimokatoličke župe svetog Dimitrija * Crkva je oduvijek podržavala ono što je lijepo, korisno i kulturno, pa se tako u polovici župnog doma nalaze prostorije koje služe za potrebe HKC-a, a u župnim prostorijama još djeluju Mađarsko kulturno društvo i Njemački kulturni centar * Takve su bile prilike i potrebe * S povratkom Hrvatskog doma i nakon njegova uređenja pružaju se nove mogućnosti

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Ratne devedesete godine za Srijem su bile pogubne. Premda ratnih razaranja s vojvođanske strane Srijema nije bilo, progona ljudi jest. Sva mjesta u kojima je hrvatski narod bio u većini gotovo preko noći pretvorena su u većinski srpska. Hrtkovci, Gibarac, Sot, Kukujevci, Novi Slankamen, Golubinci... sve su to, kao i mnoga druga, mjesta koja na političkoj i demografskoj karti više nisu »hrvatska«. U javnosti je poznat i rabi se termin »Hrtkovački sindrom«, no isti se sindrom slobodno može primijeniti i na mnoga druga srijemska mjesta. I srijemski urbani centar – Srijemska Mitrovica – prošao je kroz isto. Nekadašnje središte hrvatskog gospodarskog, kulturnog i svakog drugog života sveo se na rad jedne hrvatske udruge. A, da nije Crkve, moguće da ni toga ne bi bilo.

Jedan od mnogih koji su tim događajima izravno svjedočili, današnji je župnik župe sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici, dekan srijemskomitrovački i začasni kanonik. Čovjek koji je i sam prošao mnoge strahote, koji je upoznao svu nepravdu i iskusio najmračnije, do tada skrivene, ljudske osobine. Najteže godine, od 1990. do 1999. proveo je kao župnik u Novom Slankamenu.

HR: Za Srijemsku Mitrovicu ste prigodom proslave desete obljetnice postojanja Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« rekli kako je to stup koji govori o slavi koje više nema. Možete li nam to pojasniti?

Prije Drugog svjetskog rata Hrvati u Mitrovici bili su većinski narod, danas su velika manjina. Hrvati Srijemske Mitrovice imaju dugu i slavnu povijest, dali su značajan doprinos ukupnom životu i izgledu ovoga grada. Za spomenuti je kako je prije Drugog svjetskog rata u Mitrovici bilo dvadesetak kulturnih, prosvjetnih, gospodarskih i dobrotvornih institucija s hrvatskim predznakom... U tom smislu mi svjedočimo o slavi koja je bila i o realnosti koja jest. Povijest i slava su veliki i značajni, a realnost nije laka, s tim što je u posljednjih nekoliko godina vidljiv i osjetan napredak.

HR: Stanovništvo Srijemske Mitrovice se u velikoj mjeri izmijenilo?

Nakon Drugog svjetskog rata hrvatski narod u Mitrovici doživio je teške progone i ubijanja, te je brojem znatno smanjen a u svojem je biću ostao uvelike uplašen. Novija povijest i događanja teško su se odrazili na hrvatski živalj i u Mitrovici i u Srijemu općenito. Iako se kaže »kako ovdje rata nije bilo«, mi smo posljedice

Sudbina naroda bila je i sudbina Crkve

U jednom intervjuu »Hrvatskoj riječi« autor knjige »Kako je umirao moj narod«, preč. Marko Kljajić, o djelovanju katoličkih svećenika u Srijemu tijekom 90-ih godina kaže:

»Katolička crkva sa svojim svećenicima na ovim prostorima ostala je uz svoj narod. Nije ga napustila. Dijelila je njegovu sudbinu i suosjećala u njegovim patnjama, a i sama bila žrtva istog stradanja. Crkve su bile minirane kao one u Novim Banovcima i Vašicama kod Šida, paljene kao u Hrtkovcima i Neštinu, u njih su postavljane eksplozivne naprave kao u Rumi i Nikincima. Župni uredi su napadani, devastirani, useljavani izbjeglicama (Novi Slankamen, Novi Banovci, Kukujevcima, Sremska Mitrovica, Irig, Hrtkovci, Nikinci, Petrovaradin....) Svećenici su torturirani, maltretirani i zastrašivani. To je dugi niz tragičnih ličnosti: šidski župnik Đuro Juraj, morovički Petar Petrović, kukujevački Stjepan Maroslavac, slankamenski Eduard Španović, hrtkovački Nikola Kraljević, novobanovački Tomislav Radišić, iriški Blaž Zmaić, kamenički Marin Plum, beočinski i čerevički Josip Matanović, petrovaradinski Marko Kljajić i Stjepan Miler, šotški Petar Šokčević, golubinački Jozo Duspara, beščanski Božidar Lusavec, surčinski Đuro Kedveš. Njih desetak je pod takvim presijama napustilo Srijem. Nisu jednostavno mogli izdržati. Nas trinaest je ipak preživjelo sve te godine uz moralnu i materijalnu podršku naše biskupije. I uz Božju pomoć na koju smo se oslanjali u svojim strahovima i slabostima.«

rata žestoko osjetili. Tolike su naše obitelji otišle sa stoljetnih ognjišta, te smo se brojem opet smanjili. Danas Hrvati u Srijemskoj Mitrovici žive, kao što sam rekao, kao velika manjina, osjećajući još »rane« koje nisu zacijelile, ali u novim okolnostima i novom »ambijentu« gdje se osjeća napredak i mirniji život...

HR: **Kakvi su danas međunacionalni odnosi i odnosi između vjerske većine i manjina, odnosno između Rimokatoličke crkve i Srpske pravoslavne crkve na tom području?**

Međunacionalni odnosi su danas sigurno bolji, što ne znači da nije potreban daljnji napredak. Što se tiče međuvjerskih odnosa, oni su i prije bili korektni, ali često i na distanci.

HR: **Brojna hrvatska društva bila su nositelji kulturnog života u Srijemskoj Mitrovici do Drugog svjetskog rata. Zabranom njihovog rada i oduzimanjem imovine nestala je i bogata arhiva. Je li od toga nešto sačuvano?**

Ne samo da su bili nositelji kulturnog i prosvjetnog života za hrvatsku zajednicu, nego su dala pečat i veliki značaj cjelokupnom kulturnom životu Srijemske Mitrovice. Zabranom njihovog rada nanese na je nepravda hrvatskoj zajednici u Mitrovici, ali je i osiromašena kulturna i prosvjetna scena na ovom prostoru. Cjelokupna imovina hrvatskih društava je oduzeta. Već je poznato kako nam je vraćen Hrvatski dom, za arhivom i ostalim tragamo. Koliko je od toga sačuvano tek će se vidjeti.

Arhiva društava nalazi se u Arhivu Srijema.

HR: **Namjerava li se od toga nešto publicirati kako bi bilo sačuvano za buduće generacije?**

Upravo na tome radimo. Najprije je potrebno skupiti što se može, a onda objaviti. Iz tog razloga pri HKC »Srijem« osnovan je Odjel za hrvatsku povijest, čiji će to biti zadatak. Voditelj ovog odjela upravo je ovih dana diplomirao hrvatsku povijest na zagrebačkom sveučilištu.

HR: **Ne samo njihove kulturne instituci-**

je već i brojni srijemski Hrvati stradali su poslije Drugog svjetskog rata. Kakve je to posljedice ostavilo na poslijeratni život Hrvata u Srijemu u tadašnjoj komunističkoj Jugoslaviji?

Gotovo nema mjesta gdje su Hrvati živjeli u Srijemu, a da nisu nakon Drugog svjetskog rata bili izloženi progonu i ubijanju. Skoro cjelokupni narod bio je proglašen neprijateljskim. Ne radi se o neznatnom broju, nego o velikom broju ubijenih i prognanih, zatvorenih i mučenih. U Mitrovici su svi hrvatski čelnici pobijeni javno. Tadašnji župnik dr. Franjo Rački osuđen je

na smrtnu kaznu, ali mu je presuda preinačena na doživotnu robiju, te je umro u mitrovačkoj kaznionici. Tadašnje vlasti nisu dopustile ni crkveni ukop. Posljedice su bile vidljive i bolne. O tome se nije smjelo govoriti. Još postoje živi svjedoci, koji i danas bez suza ne mogu pričati o tim događajima.

HR: **Devedesetih godina na prošloga stoljeća i tijekom Domovinskog rata u Hrvatskoj, mnogi su Hrvati pod pritiscima i prijetnjama iselili u Hrvatsku. Od nekada većinskog stanovništva u pojedinim mjestima, Hrvati su postali tek neznatna manjina. Kakve su perspektive opstanka hrvatskog naroda danas u Srijemu?**

Kako u kojem mjestu. U Kukujevcima hrvatski narod nema nikakve perspektive, jer ga tamo više nema. I tako još u nekim mjestima gdje je iseljeno 90, 80, 70 posto. U uvjetima demokratizacije i ekonomskog oporavka neke se zajednice mogu oporaviti. Ponajviše zato što postoji snažna volja i želja opstati na svome, tu gdje naš narod živi stoljećima.

HR: **U svakodnevnom ste kontaktu s vjernicima, stanovnicima Srijemske Mitrovice. S kojim se svakodnevnim problemima oni suočavaju? U Mitrovici je danas puno bolje i**

Crkva sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici

lakše. Preveliki problem je, kako za hrvatsku zajednicu, tako i za sve Mitrovčane, propalo gospodarstvo i nemogućnost zapošljavanja. Mnoge obitelji vrlo teško žive.

HR: Više od osamdeset godina u Srijemskoj Mitrovici žive i rade pripadnice Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa. Koliko je danas sestara u zajednici i na koji način pomažu Crkvu i ljude u ovome gradu?

Danas je u Mitrovici u samostanu sestara sv. Križa pet sestara. Prije ih je bilo i do 50. Mitrovačka bolnica i Mitrovčani pamte vrijeme kada su sestre »držale bolnicu«. Dale su nemjerljiv doprinos, zalažući se za dobro i zdravlje svakog čovjeka. I danas su njihova prisutnost i djelovanje od velikog značaja za župu i grad. Tri su starije sestre koje »drže samostan«, s. *Cecilija* je župna orguljašica i profesorica glazbe u Muzičkoj školi, a s. *Marija Ana* djeluje u župnom Caritasu, na kućnoj njezi. To su znakovita i dobra područja rada.

HR: Srijemskomitrovačka župna crkva dobila je naslov konkatedrale 1984. godine i bazilike minor 1991. godine. Molimo Vas objasnite nam suštinu i značaj tih naslova?

Mitrovačka župna crkva je konkatedrala Đakovačke i srijemske biskupije. U Đakovu je katedrala (stolnica), a ovdje u Mitrovici je sustolnica. Papa *Ivan Pavao II.* počastio je našu župnu crkvu i uzdigao na čast bazilike minor. U svijetu postoji oko 1400 crkava s tom titulom. Titula bazilike minor dodjeljuje se crkvama koje imaju veliki značaj: povijesni, umjetnički... Mitrovačka crkva počiva na temeljima najmanje pet prvokršćanskih bazilika, i to je ključni razlog zašto je proglašena bazilikom minor.

Životopis

Preč. Eduard Španović je župnik, dekan i začasni kanonik. Rođen je 22. rujna 1962. u Srijemskoj Mitrovici, od oca Josipa i majke Marije, r. Kraljičak. Osnovnu školu završio je u Srijemskoj Mitrovici, maturirao na Klasičnoj gimnaziji u Đakovu, gdje je završio i teološki studij. Zaređen je za svećenika 1988. godine u Đakovu. Od 1988. do 1990. godine kapelan je u Osijeku i Donjem Miholjcu. Od 1990. do 1999. godine župnik je u Novom Slankamenu, a od 15. kolovoza 1999. godine župnik je u rodnoj župi Srijemska Mitrovica.

I lakše i teže

»**U**Mitrovici je danas puno bolje i lakše. Preveliki problem je, kako za hrvatsku zajednicu, tako i za sve Mitrovčane, propalo gospodarstvo i nemogućnost zapošljavanja. Mnoge obitelji vrlo teško žive«, kaže preč. Eduard Španović.

HR: Kako funkcionira vjeronauk u škola-

ma? Kakav je odaziv đaka? U svim osnovnim školama redovito se održava katolički vjeronauk. Srednjoškolci imaju školski vjeronauk u prostorijama župe, a na kraju godine upisuju se »ocjene«. Školski i župni vjeronauk odvijaju se vrlo dobro, bez ikakvog problema. Oko 80 posto djece krštene u Katoličkoj crkvi prolazi vjeronauk u školi, 70 posto župni vjeronauk. Ove godine imali smo lijepu stvar: sva djeca iz III. razreda koja su krštena primila su prvu pričest.

HR: Kulturni i vjerski život Hrvata u Srijemskoj Mitrovici vrlo su blisko povezani. Do povrata Hrvatskog doma i sve aktivnosti HKC Srijem su se odvijale u župi.

Crkva je oduvijek podržavala ono što je lijepo, korisno i kulturno. Tako se u polovici župnog doma nalaze prostorije koje služe za potrebe HKC-a, a u župnim prostorijama još djeluju Mađarsko kulturno društvo i Njemački kulturni centar. Takve su bile prilike i potrebe. S povratkom Hrvatskog doma i nakon njegova uređenja pružaju se nove mogućnosti.

HR: Pri župi djeluje i Caritas. Kakve su potrebe stanovnika i kome se sve i na koji način pomaže?

U župi djeluje Caritas, koji se ostvaruje kroz kućnu njegu starih i

bolesnih, kao i kroz dnevni centar za one koji mogu do njega doći ili biti dovezeni. U gradu i župi puno je starih i onih kojima je potrebna pomoć i njega. Djelatnici Caritasa aktivno i revno pomažu svakome kome je takva pomoć potrebna. Djelovanje Caritasa vidljivo je i prepoznatljivo u gradu, te ima sporazum i suradnju sa svim značajnim institucijama, od općinskih vlasti, bolnice, Centra za socijalni rad, Crvenog križa...

HR: Prije nekoliko godina sagrađena je crkva u Lačarku. Je li obnovljen i vjerski život u tom mjestu?

Prije tridesetak godina u Lačarku se srušila stara i dotrajala crkva. Bila je napravljena od čerpića, pa su je podzemne vode srušile. Prije pet godina uspjeli smo napraviti novu crkvu i župni stan

u Lačarku. Zajednica u Lačarku se tih tridesetak godina prilično osula, a nedostatak crkvenog prostora i odsutnost svakog liturgijskog života učinili su svoje. U Lačarku je 2003. godine uspostavljena župa. Nekoliko godina nakon što je crkva izgrađena, a duhovni život obnovljen, može se reći kako zajednica živi redovito. Brojem je uvećana, što svakako pridonosi kvaliteti vjerskog života župe. Za pohvaliti je župljane, jer su unatoč svim prijašnjim okolnostima veoma brzo uspostavili sve ono što je potrebno da jedna zajednica funkcionira. To se osobito osjeti na liturgijskim slavljenjima gdje cijela zajednica moli i pjeva, zatim u organizaciji skrbi za župske prostore... Zajednica nije velika, ali je jaka, što je ujedno i ogledalo vjerskog i duhovnog života. ■

U Subotici održana tribina o medijaciji

Lakši put iz konflikta

Smisao medijacije je pronalaženje rješenja prihvatljivih za sve sudionike u sporu, rješenja koja zadovoljavaju potrebe strana u sukobu, te stoga u medijaciji nema pobjednika ili gubitnika

Piše: Marijana Tucakov

U okviru projekta »Ombudsman kao medijator« u Subotici je održana tribina o medijaciji na temu »Medijacija – lakši put iz konflikta«. Na tribini održanoj u utorak 29. siječnja u Plavoj vijećnici Gradske kuće, govorili su općinski ombudsman Subotice **Zlatko Marosiuk**, pokrajinski ombudsman dr. **Petar Teofilović**, zamjenice **Danica Todorov** iz Centra za socijalni rad i **Marija Kordić**, koja se bavi dječjom medijacijom, te medijator **Csaba Szakács**.

organizacija i službi koje se bave nasiljem u obitelji u okviru vojvođanske mreže »Život bez nasilja«. **ŠTO JE MEDIJACIJA?:** Medijacija je postupak tijekom kojeg dvije ili više strana dobrovoljno nastoje riješiti nesporazum ili sukob mirnim putem uz posredovanje treće, nepristrane osobe. Smisao ovog postupka je pronalaženje rješenja prihvatljivih za sve sudionike u sporu, rješenja koja zadovoljavaju potrebe strana u sukobu, te stoga u medijaciji nema pobjednika ili gubitnika.

ske godine radi obuka dvadeset učenika gimnazije u Zrenjaninu. Protekle školske godine primjenili medijacije u rješavanju sukoba među svojim vršnjacima obučeni su učenici Srednje poljoprivredno-prehrambene škole u Somboru. Medijacija je namijenjena i predstavnicima državnih institucija, organizacija i službi, te nevladinih organizacija koje su potpisnice memoranduma o suradnji u okviru mreže »Život bez nasilja«. Svi oni bit će obučeni primjeniti medijacije u postupcima rješavanja sukoba u

cije u Norveškoj. Tijekom prvog ciklusa projekta, obuku za medijatore iz četiriju ciljnih skupina završilo je 69 osoba, od kojih je dvadeset učenika koji se bave vršnjačkom medijacijom. Pokrajinski ombudsman provodi obuku koja traje jedanaest dana uz superviziju neovisnih stručnjaka, specijalista iz oblasti medijacije. Sada je u tijeku drugi ciklus obuke koji pohađa 71 osoba. Neki od polaznika obuke oba ciklusa aktivni su u lokalnim centrima za medijaciju, a u planu je i umrežavanje medijatora na teritoriju Vojvodine. Također, u planu je i promoviranje medijacije na lokalnoj razini kako bi se građani motivirali da se javljaju na medijaciju s jedne strane, a lokalne vlasti da pruže potporu medijatorima u njihovom radu, s druge strane. Ovog proljeća planiraju se intenzivnije promidžbene aktivnosti u medijima i na terenu kako bi se postigao ovaj cilj.

NOSITELJI PROJEKTA: Projekt »Ombudsman kao medijator« rezultat je suradnje »Nansen dijalog centra Srbije« i ureda Pokrajinskog ombudsmana AP Vojvodine. »Nansen dijalog centar Srbija« za cilj ima primjenom ideja i vještina dijaloga potaknuti ljude koji žive u konfliktnim područjima da pridonose mirnom rješavanju konflikata i demokratskom razvoju kroz afirmiranje ljudskih prava i toleranciju. Pokrajinski ombudsman osobito štiti ljudska prava i slobode od povreda učinjenih od strane pokrajinske i općinske uprave, organizacija i javnih službi, koje obavljaju upravne i javne ovlasti, a čiji je osnivač Pokrajina ili općina. Jedna od aktivnosti Pokrajinskog ombudsmana je i posredovanje u mirnom rješavanju sporova vezanih za kršenje ljudskih prava. U projekt su kao partneri uključeni i općinski ombudsmeni, odnosno zaštitnici građana iz Sombora, Zrenjanina, Subotice, Šapca i Bečeja. Projekt je ostvaren uz financijsku potporu Ministarstva inozemnih poslova Kraljevine Norveške (NMFA).

Csaba Szakács, dr. Petar Teofilović, Zlatko Marosiuk, Danica Todorov i Marija Kordić

OMBUDESMAN KAO MEDIJATOR: Ovaj projekt za cilj ima tijekom tri godine (2006.-2009.) podići razinu svijesti građana Vojvodine o mogućnostima ostvarivanja njihovih prava u tolerantnijem društvu uz pomoć medijacije, kao jedne od tehnika nenasilnog rješavanja sukoba. To se ostvaruje putem obučavanja i stručnog osposobljavanja građana i stručnjaka za obavljanje različitih oblika medijacije. Uz pomoć promotivnih, obrazovnih, istraživačkih i izdavačkih aktivnosti o primjeni medijacije u Vojvodini, projekt će poticati smanjenje broja sukoba između građana i tijela lokalne samouprave zbog aktivnog djelovanja općinskih vijeća za međunarodne odnose i komisija za žalbe, kao i smanjenje nasilja među djecom i mladima srednjoškolskog uzrasta, te povećanje broja slučajeva pozitivnog postupanja institucija,

Medijacija predstavlja drugačiji pristup rješavanju sukoba u odnosu na uobičajene, najčešće dugoročno nedjelotvorne načine njihovog nadvladavanja, poput izbjegavanja da se suočimo s problemom, uzajamnog izbjegavanja, popuštanja na vlastitu štetu, tapkanja u mjestu, postupaka pred sudovima, primjene sile ili nasilja širih razmjera.

KOME JE NAMIJENJEN OVAJ PROJEKT?: Ovaj projekt je namijenjen komisijama za predstavke i žalbe, članovima mirovnih vijeća, te vijećima za međunarodne odnose u nacionalno mješovitim općinama. Predstavnici ovih tijela bit će obučeni primjeniti medijacije u rješavanju nesporazuma i sukoba između građana i lokalne samouprave. Također, ovaj projekt je namijenjen učenicima drugog i trećeg razreda srednje škole. Prema riječima školske medijatorice Marije Kordić, ove se škol-

svezi s obiteljskim nasiljem koji spadaju u njihovu kompetenciju, odnosno mandat. Također, medijacija je namijenjena institucijama ombudsmana, odnosno građanskih branitelja na općinskoj razini, čiji će predstavnici, u suradnji s nositeljima projekta, sudionike projekta obučavati primjeni medijacije i sami primjenjivati medijaciju u okviru svojih svakodnevnih aktivnosti.

DOSADAŠNJI REZULTATI PROJEKTA: Pod pokroviteljstvom Norveške akademije društvenih znanosti u Lillehammeru, kroz obuku za medijatore i voditelje obuke iz oblasti medijacije prošlo je nekoliko izabranih osoba zaposlenih u Pokrajinskom ombudsmanu, kao i jedan lokalni ombudsman. Sam pokrajinski ombudsman je s još dvoje imenovanih osoba prošao naprednu obuku iz transformativne medija-

Druga međucrkvvena biskupska konferencija i završetak molitvene osmine

Svima približiti Krista

Na blagdan obraćenja sv. Pavla apostola slavila su se i tri velika jubileja – stota obljetnica Svjetske molitvene osmine za jedinstvo kršćana, četrdeset godina samostalnosti Subotičke biskupije te četrdeset peta obljetnica sjemeništa Paulinum * Osim teme restitucije crkvene imovine, na Drugoj međucrkvvenoj biskupskoj konferenciji razgovaralo se o zajedničkim aktivnostima na polju socijalne odgovornosti crkve te o suradnji tradicionalnih crkava naše zemlje s medijima

Završetak Svjetske molitvene osmine za jedinstvo kršćana, uz sudjelovanje kršćanskih biskupa, svećenstva, gradskog poglavarstva i diplomacije te vjernika, proslavljen je na blagdan Obraćenja sv. apostola Pavla, zaštitnika Subotičke biskupije, u petak 25. siječnja, u katedrali bazilici svete Terezije Avilske u Subotici.

»Danas je četrdeset godina od kada je papa Pavao VI. potpisao Bulu 'Preclarissimi Pauli' kojom je Bačku apostolsku administraturu podigao na razinu samostalne Subotičke biskupije. Podsjećamo se i stote obljetnice Molitvene osmine za jedinstvo kršćana kao i 45 godina postojanja našeg sjemeništa Paulinum. Sve je to razlog što

smo danas s osobitom zahvalnošću skupa«, rekao je predvoditelj misnog slavlja, subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzeš* u svom uvodnom pozdravu.

Na proslavi su koncelebrirala tri biskupa i beogradski nadbiskup u zajedništvu sa svećenicima i dakonima Subotičke biskupije, mons. *Stanislav Hočevar*, nadbiskup i metropolita beogradski i predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, mons. *László Huzsvár*, biskup zrenjaninski u. m., mons. *Đuro Gašparović*, pomoćni biskup đakovačko-srijemski i generalni vikar za Srijem, preč. dr. *László Német*, tajnik Biskupske konferencije Republike Mađarske kao i predstavnici sjedinjenih crkava:

Predstavnici Pravoslavne, Reformatorske i Evangeličke crkve

va: Pravoslavne, Reformatorske i Evangeličke crkve – preosvećena gospoda episkopi, gospodin *Irinej*, episkop bački, gospodin *Porfirije*, naslovni episkop jegarski i vikar bački, *Samuel Vrbovsky*, biskup Slovačke evangeličke crkve, *Árpád Dolinsky*, superintendent Evangeličke crkve i *István Csete Szemesi*, biskup Reformatske kršćanske crkve.

NEPRESTANO MOLITI: »Neprestano molite«, istaknuo je u propovijedi na hrvatskom jeziku mons. *Stanislav Hočevar*, nadbiskup i metropolita beogradski. »Neprestano se moliti, znači upravo to, neprestano biti sjedi-

njen s Isusom Kristom kako bi i čovječanstvo postalo slično Isusu Kristu, dok konačno On ne bude On sve u svemu i tada će biti zaista prava sreća«, zaključio je mons. Hočevar. Zatim je superintendent Evangeličke crkve, mr. *Arpad Dolinsky* održao prikladnu homiliju na mađarskom jeziku.

»Da bi smo i mi mogli biti nositelji evandeoske svjetlosti, bez čega ne možemo biti kršćani u pravom smislu te riječi, neophodno je iz dana u dan, živjeti realnošću Crkve božje, ponovno i ponovno doživljavati ono neiskazivo čudo koje je apostol Pavle doživio obrativši se u vjeru Kristovu i postavši

Predstavnici Katoličke crkve

Druga međucrvena biskupska konferencija

zauvijek apostol Njegove ljubavi«, rekao je pravoslavni vladika bački, gospodin Irinej, obrativši se okupljenim vjernicima na kraju svete mise. »Želim vam, na čelu s vašim preuzvišenim biskupom, da svagda tim putem idete i na taj način svjedočite. Pa da zajedno sa svima nama, po našoj moći, našoj vjeri, mi danas budemo znak po kojem će drugi ljudi, i oni koji nisu kršćani, moći po nama prepoznati Kristov lik. Jer je, po riječima Gospodnjim, samo na taj način moguće prepoznati njegove učenike – ako imaju među sobom ljubavi i ako istinski svjedoče njega. Ako On zrači kroz nas.« Na kraju euharistijskog slavlja, predstavnici svih sestrinskih crkava su svojim vjernicima udijelili božanski blagoslov u svom obredu.

DRUGA MEĐUCRVENA BISKUPSKA KONFERENCIJA: Na blagdan zaštitnika Subotičke biskupije, 25. siječnja, u biskupskom domu održana je Druga me-

đucrvena biskupska konferencija, na kojoj su sudjelovali biskupi svih tradicionalnih kršćanskih Crkava ove regije. Mons. Stanislav Hočevar, nadbiskup i metropolita beogradski i preosvešteni gospodin episkop bački Irinej Bulović, ocijenili su proteklu konferenciju kao veoma uspješnu i konstruktivnu.

»Mislim da je činjenica kako smo bili svi prisutni na konferenciji od velikog značenja, znajući da smo svi mi doista, u ovim izvanrednim vremenima, jako uposleni. Drugo, što moram posebno sa svoje strane podvući jest činjenica kako smo mogli otvoreno, iskreno i srdačno razgovarati o svim onim pitanjima koja su povezana sa životom naših vjernika«, rekao je mons. Stanislav Hočevar, nadbiskup i metropolita beogradski govoreći o zaključcima konferencije. »Treće, mogli smo analizirati velike susrete ekumenskog značenja u protekloj godini i vidjeti kako te ekumenske susrete nastaviti ovdje i sada. Svakako,

susretali smo se i s mnogim aktualnim pitanjima kako djelovati u ovom društvu. U ovo vrijeme smo posebno htjeli podvući važnost restitucija crkvenih dobara crkva i vjerskim zajednicama. Naime, znamo svi dobro kako su obično vjernici davali crkvenoj zajednici svoje dobro upravo s tom velikom namjerom kako bi Crkva mogla sada i ovdje izvršava svoju zadaću, svoje poslanje. Dakle, pravedno je zahtijevati da crkve dobiju ono što je bilo njima oduzeti jer je to prirodno pravo i potreba kako bi Crkva mogla vršiti svoju ulogu. Ne radi se, dakle, o nekoj želji za posjedovanjem već jednostavno Crkva kao kvasac svakog društva, kao sol u svakom društvu, može vršiti svoju ulogu samo ako ima sredstva koja su njoj namijenjena.«

CRKVA I MEDIJI: »Osim teme restitucije crkvene imovine, razgovarali smo i o tome kao možemo zajednički raditi na polju socijalne odgovornosti Crkve«, dodaje episkop bački, gospodin

Irinej »Dotaknuli smo se i veoma važne teme suradnje tradicionalnih crkava naše zemlje s medijima. Naravno, u toj oblasti važno je vidjeti kako ćemo i mi sami organizirati vlastite medije na koje najzad imamo pravo. Ne mislim tu samo na tiskane medije, koje smo i prije imali čak i u najtežima vremenima, nego prije svega na elektroničke medije koje sada stoje na raspolaganju i Crkvi. To nije nimalo jednostavno, ni logistički, ni ekonomski, ni profesionalno ali nadamo se kako ćemo moći na tom polju zajedničkim snagama raditi na širenju evanđelja. Također, i suradnja sa svjetovnim medijima za nas je jedna od bitnih tema te smo o svemu tome postigli brat-ski dogovor«, pojašnjava vladika bački te ističe kako će se po potrebi, u budućnosti svakako češće susretati. Naime, pokazalo se kako je mnoštvo izazova današnjeg vremena te smatra kako je stoga tolika potreba za koordinacijom među crkvama.

Julijana Kujundžić

U biskupskom domu u Subotici

Dan škole i proštenje u Biskupijskoj gimnaziji i sjemeništu

Obljetnica Paulinuma

Školske godine 1962./63., prije točno 45 godina, otvorena je Biskupijska gimnazija i sjemenište (kolegij) Paulinum, jedina vrsta takve škole u ovoj državi.

Stoga je ovogodišnja svečanost, proslava Dana škole i proštenja sjemenišne kapele, bila u znaku te obljetnice. Svetom misom koju je predvodio apostolski nuncij mons. Eugenio Sbarbo iz Beograda, na dan imenodavca Paulinuma, 25. siječnja, otpočelo je slavlje. U koncelebraciji su sudjelovali, osim sjemenišnih odgojitelja, bivši »paulinci« mons. dr. Kiro Stojanov, skopski biskup dr. Lászlo Német, tajnik Mađarske biskupske konferencije.

»Propovijedajući, biskup Stojanov najprije je govorio o svojim školskim danima provedenim u Paulinumu te je zatim istaknuo život i učiteljski rad svetog Pavla apostola. Dr. Nemet je u svom govoru rekao kako katolička naobrazba treba

biti univerzalna. Poučavanje u Paulinumu mora ležati na dva stožera, na vjeri i na znanosti. Po tom pitanju »paulinci« imaju uzora svetog Pavla apostola«, kaže se u priopćenju Paulinuma.

Nakon svete mise, ravnatelj škole i rektor sjemeništa mons. Josip Mioč govorio je o 45. obljetnici. Potom je profesorima dr. Josipu Ivanoviću i prof. Rudolfu Kolaru kao znak zahvale za njihov dugogodišnji rad u školi darivao blagoslovljenu sliku Svetoga Oca. Na kraju proslave upriličen je svečani prijem s kratkim programom učenika. Osim učenika, roditelja, profesora i vjernika, Dan škole su svom prisutnošću uveličali konzulica gerant Republike Hrvatske Ljerka Alajbeg, konzul gerant Republike Mađarske Lajos Tapi, tajnik za obrazovanje i kulturu Pokrajine Vojvodine dr. Zoltán Jeges, predsjednik SO Subotice Saša Vučinić, tajnica za obrazovanje samouprave Subotica Edita Pintér Molnár te drugi nazočni.

Post festum dva »dodatna« tjedna prvoga polugodišta školske 2007./08.

Je li promjena imala efekta?

Kako su nastavak polugodišta »vidjele« obje strane

Piše: Dražen Prčić

Odlukom školskih vlasti, primjenom novog nastavnog programa za tekuću 2007./08. godinu, prvo polugodište nije završilo, kako je to bilo uobičajeno svih proteklih godina, pred početak zimskog školskog raspusta nego je nastavljeno s dva »dodatna« tjedna nakon tri tjedna prekida redovite nastave. Prema pojašnjenju mjerodavnih tijela, promjena je učinjena kako bi se, prije svega, izjednačio broj radnih dana u oba polugodišta (90 + 90), što u dosadašnjoj praksi nije bio slučaj, već je uvijek prvo polugodište bilo »kraće« od drugoga. Druga, i čini se mnogo važnija, ideja glede ove promjene odnosila se na praktični pokušaj davanja dodatnog vremena (dva tjedna) učenicima sa slabijim ocjenama da tijekom školskog raspusta pokušaju iskoristiti prigodu i nadoknade propušteno. U pokušaju da dođemo do odgovora na pitanje iz naslova, upitali smo nekoliko osoba s obje strana, za njihovo mišljenje o novini trajanja prvog polugodišta i nakon završenog zimskog školskog raspusta.

POST FESTUM: Nakon konačnog završetka prvog polugodišta u vidu dva dodatna tjedna

Svoje viđenje ove promjene u nastavnom planu i programu za tekuću školsku godinu komentirala je i jedna srednjoškolska profesorica.

Jelena Piuković, profesorica matematike u Ekonomskoj školi, Subotica:

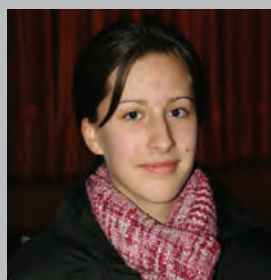
»S obzirom da je ovo prvi put u praksi nismo znali kako će se to pokazati na našim učenicima. Ovakvo rješenje ima svoje i pozitivne i negativne strane, jer nismo opterećeni zaključivanjem ocjena pred božićne blagdane i možemo se opuštenije pripremiti za Božić, a daci koji su sustavno učili nastavnu građu već su imali poglavito i formirane konačne ocjene za prvo polugodište. Prema zakonskoj obvezi, ove godine po prvi put, tijekom raspusta smo bili obvezni držati dopunsku nastavu za učenike kojima je ona potrebna i mnogi učenici su redovito dolazili i uspjeli nadoknaditi propuštenu građu i popraviti ocjene. Po pitanju ove novine, osobno sam za nju«.

Kako su nastavak prvog polugodišta doživjeli najmlađi školarci pojasnila nam je *Bernardica Ivanković*, učiteljica u OŠ »Ivan Milutinović«, Mala Bosna.

»Mislim kako ova dva tjedna nastavka prvoga polugodišta uopće nisu bila djelotvorna, jer su se djeca vratila odmorna s raspusta, ali nitko od njih nije ni taknuo niti jednu knjigu ili bilježnicu, a sve polugodišnje provjere bile su u ovom razdoblju. Primjerice, jedan učenik, koji je inače skroz odličan, uradio je polugodišnji kontrolni test iz matematike za tricu. Osobno mislim kako ovo i nije baš najbolje rješenje, jer djeci treba vremena za ponovno uhadavanje u školsku rutinu nakon bezbrižnih dana raspusta, a bolje bi bilo kada bi se ocjene, po starom, zaključivale prije raspusta«.

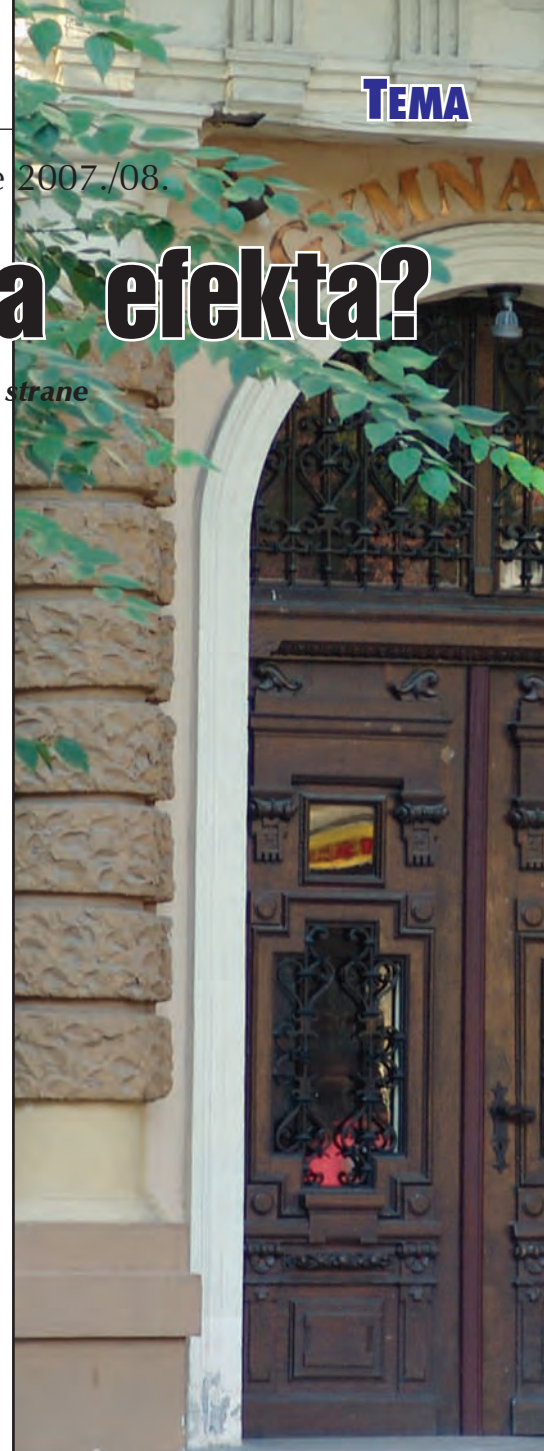
»prigode« za nadoknadu i popravke, ocjene su finalizirane i zaključene. Prema riječima naših sugovornika, u najvećoj mjeri nije bilo znakovitijih promjena u njihovim vrijednostima u odnosu na razdoblje prije raspusta. Nastavni kadar u velikoj većini i nije baš zadovoljan novonastalom situacijom i radije bi radio i dalje po starom sustavu. Opet, gledano na učeničku populaciju, neki su i izvukli korist iz ove novine, pomučili se tijekom slobodnih dana raspusta, »ne zaboravljajući na knjigu« i uspjeli popraviti ocjene iz pojedinih predmeta. No, velika većina školaraca je s posljednjim školskim radnim danom, u tjednu pred Božić, posve zaboravila na postojanje bilo kakvih školskih obveza i dužnosti koje su povezane s učeničkim statusom. Iako su po školama bili organizira-

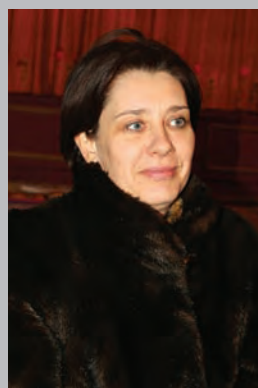

Kako jedna gimnazijalka gleda na promjenu trajanja prvoga polugodišta: *Elizabeta Nađ Kanas*, učenica prvog razreda Gimnazije na hrvatskom jeziku, kaže:

»Meni je ovaj nastavak prvog polugodišta dobro došao, jer sam tijekom ova dva tjedna popravljala ocjene iz nekih predmeta. Tijekom božićnih i novogodišnjih blagdana nisam učila, ali sam zato posljednji tjedan raspusta iskoristila za učenje. Osobno, ne mogu reći kako je po starom bilo lošije, ali meni i ovakav način odgovara«.

ni, čak i obvezni, dodatni sati za sve čak i sa slabijim ocjenama, mnogi od takvih učenika se nisu ni odazvali ovoj prigodi za izvanrednim načinom pomoći k boljoj ocjeni. Učenje i bilo kakve dodatne obveze tijekom školskog raspusta jednostavno su nespojive s velikom većinom školaraca, koji kada se posljednji put oglasi školsko zvono jednostavno posve zaborave na sve što bi moglo biti vezano uz školu.

Svoj pogled na ovu novinu, iz organizacijsko-vodećeg kuta iznijela je i *Ljiljana Dulić*, ravnateljica škole »Vladimir Nazor«, Đurđin. »Novina prema kojoj se prvo polugodište nastavilo u prva dva tjedna nakon zimskog školskog raspusta, uz svu neobičnost vezanu za ovu novinu, donijelo je i određene organizacijske probleme glede dopunske nastave koja je morala biti organizirana. S te strane, novina je donijela određeni plus jer se daci nisu mogli, na ovaj način, pretjerano opustiti i redovitim dolascima mnogi su uspjeli i popraviti svoje ocjene. Opet, drugačije gledano, ovako daci nisu imali nikakvu stanku između dva polugodišta i vrijeme za potpuni odmor, jer su ovako, osobito oni slabiji učenici, ipak bili na određeni način napeti, fizički i psihički, zbog obveza dolaženja u školu. Također bilo je i ubrzanog sređivanja školsko-nastavne dokumentacije, zbog ovakvih prilika. Osobno, ja sam protiv ovakve novine«.

Kod najmlađih školaraca, osobito prvšaća, to bi moglo biti posve razumljivo, jer oni i tijekom polugodišta imaju sličnih problema s ozbiljnom percepcijom, za njih nove, školske obveze. Opet, kod školaraca viših razreda osnovne škole uvijek postoji određeni osjećaj posjedovanja vremena za popravak tijekom ostatka školske godine i nema toliko presije. Jedino učenici osmih razreda osnovne škole, pred kojima je predstojeći upis u srednju školu, imaju ozbiljniji pristup, prije svega zbog toga što nastoje ispuniti svoje želje glede nastavka naobrazbe. Što se tiče srednjoškolaraca, oni su poglavito jednaki s učenicima viših razreda osnovnih škola i također na sve gledaju prilično rezervirano, jer i oni »imaju vremena«. Sve u svemu, gledano iz učeničkog kuta, ovu novinu nitko nije doživio pretjerano uznemiravajućom, već ju je svatko iskoristio (ili nije) na svoj način. Jedini žal svih školaraca je nedostatak dodatnog raspusta nakon sada regularnog završetka prvog polugodišta.

Bilo kako bilo, novina u vidu dva ekstra tjedna je prošla. Baš kao i prvo polugodište školske 2007./08. godine. Slijedi drugo polugodište, u kojemu će ocjene biti zaključene, naravno, prije početka ljetnog raspusta...

Danijel Mandić, nastavnik u Tehničkoj školi, Subotica:

»Dva tjedna 'nastavka' drugog polugodišta, nakon raspusta, i meni su, baš kao i mojim đacima, bili pomalo neuobičajeni i čudni. Novim planom i programom ostavljeno je vrijeme tijekom zimskog raspusta, kao mogućnost za dodatno učenje i popravljanje ocjena, ali to se, naravno, nije dogodilo kod većine učenika. Konkretno, u razredima u kojima ja predajem, nije bilo 'voljnih' za ispravljanje, iako su imali i dodatnu nastavu u prva dva 'slobodna tjedna' ove godine. Dapače, učenici sa slabijim ocjenama bili su obvezni dolaziti na dodatne sate, ali većina njih se jednostavno oglušila o tu obvezu. Što se tiče profesora, većina je ipak naviknuta starim sustavom rada ocjene zaključila do raspusta i 'tehnički' kao da se ništa novoga nije ni dogodilo. Osobno, malo više sam protiv nego za ovakvu novinu«.

A kako je to viđeno i doživljeno učeničkim očima kazala nam je *Karla Rudić*, učenica 5 h OŠ »Matko Vuković«, Subotica:

»Ova dva tjedna dodatka prvom polugodištu iskoristila sam za popravak ocjena, pa sam ispravila ocjenu iz engleskog. Žao mi je što nemamo i sad raspust između prvog i drugog polugodišta, i više bih voljela da bude po starom«.

Malo prelo, sedmo po redu, u organizaciji ugostitelja Ivana Gurinovića, održano u HKC »Bunjevačko kolo«

Dočarana stara vremena

Služila se tradicionalna hrana, baš kao nekad u dugim zimskim noćima na bunjevačkim trpezama

Sedmo po redu Malo prelo ove je godine organizirano u novom prostoru – u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«. Kako objašnjava organizator, jedan od najpoznatijih subotičkih ugostitelja *Ivan Gurinović*, zanimanje za ovogodišnje Malo prelo bilo je toliko da je i pokraj novog, većeg prostora, 80-ak zainteresiranih ostalo uskraćeno za ovaj događaj.

»Domaćin Malog prela ove je godine bio gospodin *Slavko Parać*, a imali smo 20 uzvanika i ukupno 150 gostiju«, kaže *Ivan Gurinović*. »Uz tamburašku glazbu, koju je kao i prethodnih šest godina izvodio sastav 'Neven', Malo je prelo imalo i programski sadržaj. *Alojzije Stantić*, kao dobar poznavatelj bunjevačkih običaja, govorio je o prelu kao dijelu zimskog života naših starih na salašima,

objašnjavao je što simbolizira crvena vunica na reveru svakog gosta, a za svoj doprinos afirmaciji Malog prela u znak zahvalnosti od nas je dobio malo priznanje.«

Služila se tradicionalna hrana, baš kao nekad u dugim zimskim noćima na bunjevačkim trpezama: za početak prošlogodišnja šunka s kuhanim kukuruzom, što je znak da je domaćin bio čuvaran jer mu je preteklo šunke, zatim svinjski paprikaš, pa krumpirača kao glavno jelo, a već pred jutro, jer Malo je prelo uz ples i filkanje trajalo do svanuća, služeni su hladni fancy i divenica.

Među posebnim gostima Malog prela izdvajamo: predsjednika Narodne skupštine Srbije *Olivera Dulića*, generalnu konzulicu RH u Subotici *Ljerku Alajbeg*, mađarsku konzulicu u Subotici *Ilonu Sipos*, načelnika Sjeverno-bačkog okruga *Zorana Prčića*, predsjednika Skupštine Općine Subotica *Sašu Vučinića*, predsjednicu Šokačke grane iz Osijeka *Veru Erl*, svećenike dr. *Andriju Kopilovića* i mr. *Andriju Anišića*, goste iz Valjeva, sa Zlatibora...

Malo prelo održano je u petak 25. siječnja.

Z. P.

Prelo mladih u KTC-u

Prelo mladih u organizaciji Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini održat će se 1. veljače u dvorani Križevačkog trgovačkog centra u Subotici. Mladi iz cijele Vojvodine družit će se uz tamburaški ansambl »Ravnica«, uz večeru i piće.

Veliko prelo 2008. u Subotici

Već tradicionalno, ove godine 130. po redu, Veliko prelo održat će se u subotu 2. veljače, u Dvorani sportova u Subotici. Po riječima organizatora, predsjednika IO Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« *Davora Dulića*, Veliko prelo službeno počinje u 19.30 sati, a osim tamburaškog orkestra HKC »Bunjevačko kolo«, koji će svirati tijekom protokolarnog dijela programa, nastupit će *Zvonko Bogdan* s osam tamburaša iz Novog Sada, te gosti iz Hrvatske – tamburaški ansambl »Dike« iz Vinkovaca i *Aki Rahimovski* (ex Parni valjak). Naravno, neće izostati ni tradicionalni izbor najljepše prelje, najljepše preljske pisme te tombola.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo 2008. u Somboru

Veliko bunjevačko-šokačko prelo 2008. održat će se u subotu, 2. veljače, u Velikoj dvorani Hrvatskog doma u Somboru u organiza-

ciji HKUD »Vladimir Nazor«. Uz prigodni program za prelo, koji pripremaju recitatorska i folklorna sekcija, goste će zabavljati tamburaški ansambl »Fijaker« iz Osijeka i »Đuvegije« iz Sombora. Neće izostati ni tombola. U cijenu ulaznice od 1400 dinara uračunati su večera i piće.

Prelo u Lemešu

Tradicionalno prelo u Svetozaru Miletiću održat će se u dvorani Doma kulture u subotu 2. veljače. Goste će zabavljati tamburaški ansambl »Biseri« iz Subotice.

Cijena ulaznice iznosi 850 dinara.

Šokačko prelo

Šokačko prelo u Bačkom Bregu, u organizaciji HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, održat će se u subotu 2. veljače u Domu kulture. Početak je u 19 sati. Goste će zabavljati *Šima Jovanovac* i KUD »Lovor« iz Trnjana (Republika Hrvatska). Šima Jovanovac dolazi iz Gradišta – bečarski sin, Hrvat i Šokac koji se već više od četvrt stoljeća bavi glazbom koju je obogatio kao autor tamburaških skladbi koje su postale evergrini hrvatske glazbe. Nastupao je i nastupa na narodnim i tamburaškim festivalima. Čovjek je kojeg dijaspora nosi u srcu, nosi status umjetnika i odlikovan je za doprinos u kulturi. Naravno, sve to uz poznati bereški paprikaš i gibanicu.

Cijena ulaznice iznosi 500 dinara.

J. K. i M. T.

Podjela besplatnih akcija srbijanskih javnih poduzeća

Evidentiranje počelo u ponedjeljak

Evidentiranje zaposlenika i bivših zaposlenika koji imaju pravo na prijenos akcija bez naknade u javnim poduzećima koja su predmet privatizacije, obaviti će se u filijalama Nacionalne službe za zapošljavanje. Prema informaciji iz subotičke filijale ove službe, evidentiranje će se odvijati u sljedećim rokovima za prijavljivanje: od 28. siječnja do 30. ožujka 2008. godine Naftna industrija Srbije i JAT Airways; od 31. ožujka do 30. svibnja A.D. Galenika i Telekom Srbija, a od 31. svibnja do 31. srpnja 2008. godine Elektroprireda Srbije i Aerodrom »Nikola Tesla«.

Svi koji se žele evidentirati moraju to učiniti osobno, bez obzira gdje imaju prebivalište. Prigodom prijavljivanja potrebno je pripremiti sljedeću dokumentaciju: važeću osobnu iskaznicu na uvid; preslik osobne iskaznice; original uvjerenja o državljanstvu Republike Srbije ne starije od 6 mjeseci; preslik radne knjižice ovjerene u poduzeću, a za umirovljenike ovjerene u Republičkom fondu za mirovinsko i invalidsko osiguranje; potvrdu o ostvarenim godinama staža koju izdaje poduzeće (na obrascu koji pripisuje NSZ) za čije se akcije zaposlenici i bivši

zaposlenici prijavljuju.

Uvjeti za evidentiranje zaposlenika i bivših zaposlenika su: da su navršili 18 godina života zaključno s 31. prosincem 2007. godine i da su na dan evidentiranja bili upisani u birački popis mjerodavnih općinskih tijela; da su na dan stupanja na snagu ovog zakona (3. siječnja 2008. godine) državljani Republike Srbije; da su na dan 30. lipnja 2007. imali prebivalište na teritoriju Republike Srbije, odnosno status privremeno raseljene osobe s Kosova i Metohije; da pravo na akcije bez naknade nisu na bilo koji način ostvarili u skladu sa Zakonom o svojinskoj transfor-

maciji; da pravo na stjecanje kapitala bez naknade nisu u cijelosti ostvarili u skladu sa Zakonom o privatizaciji.

U priopćenju subotičke filijale Nacionalne službe za zapošljavanje navodi se kako se evidencija obavlja počevši od ponedjeljka 28. siječnja u vremenskom razdoblju od 14 do 19 sati, u sobu broj 84 na III. katu. Sve informacije mogu se dobiti besplatnim pozivom samo s fiksnog telefona na broj 0800 100 400. Nepokretne osobe prijavljuju se na ovaj broj, nakon čega će ih posjetiti povjerenstvo koje će obaviti prijavu za besplatne akcije.

Z. P.

Proslava 115. godišnjice »Subotičkih novina«

Nastavak kontinuiteta

Na prigodnoj tiskovnoj konferenciji u Plavoj vijećnici Gradske kuće, u petak 25. siječnja, direktor »Subotičkih novina« Miodrag Bata Ognjanov i glavni i odgovorni urednik Đorđe Dragojlović, upoznali su javnost s budućim planovima najstarijeg gradskog tjednika i obilježavanjem malog jubileja postojanja lista. Naime, prvi broj »Subotičkih novina« pojavio se još 1. siječnja 1893. godine, i mijenjajući nekoliko imena u svojoj povijesti, (od 1945. sve do 1956. godine izlazio je pod nazivom »Hrvatska riječ«), zaživio sve do današnjih dana, premošćujući praktično tri stoljeća informiranja o događanjima u Subotici.

Miodrag Bata Ognjanov, direktor

»Subotičke novine« ovom prigodnom tiskovnom konferencijom i večernjim programom u hotelu »Glorija« proslavljaju 115 godina svog

Đorđe Dragojlović i Miodrag Ognjanov

postojanja. Planovi za budućnost su nam veliki i pozitivni, prije svega idemo na povećanja tiraže, poboljšanju kvalitete tekstova, kao i unapređenju tehničke opreme našeg lista. Sve navedene zamisli nastojat ćemo realizirati u

sljedeća dva-tri mjeseca. Glede suradnje s »Hrvatskom riječ« , nju ćemo nastojati dalje njegovati i razvijati

Đorđe Dragojlović, glavni i odgovorni urednik

Uređivačka politika lista se neće mijenjati, »Subotičke novine« će ostati list građanske orijentacije okrenut svim Subotičanima i tome ćemo biti, da tako kažem, konzervativno čvrsti, ali istovremeno ćemo naravno biti i otvoreni za sve što je novo. Vjerujem kako ćemo ovu godinu završiti s tiražom koja će nam biti sasvim dovoljna za normalan život našeg tjednika, a nastojat ćemo znatno agresivnije djelovati tijekom sljedećih mjeseci i širiti svoju djelatnost i na druga izdanja i proizvode naše kuće.

D. P.

Novina u Gradskoj knjižnici

Digitalna čitaonica

U petak, 25. siječnja, u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici predstavljen je projekt digitalne čitaonice, koja bi uskoro trebala početi s radom

Zahvaljujući projektu medijske dokumentacije Ebart, koji je financijski podržala Telenor fondacija, posjetitelji i članovi subotičke knjiž-

nice imat će mogućnost besplatnog korištenja i pretraživanja digitalne dokumentacije dnevnih i tjednih novina u Srbiji. U ovaj projekt uključeno je još 19 knjižnica diljem zemlje, a dokumentacija nazvana »Aktualna arhiva« u svom fondusu sadrži gotovo milijun tekstova evidentiranih od 2003. godine, pa sve do prije 48 sati (zakonski

okvir autorskih prava objavljenih tekstova), koji su objavljeni u 15- tak novinskih izdanja. Arhivska građa je razvrstana u 12 pregleda koji se mogu potpuno pretraživati, dok dnevni unos aktualnog materijala iznosi oko 1.000 novih tekstova. Subotička knjižnica, skupa s ostalim knjižnicama koje su uključene u ovaj projekt, uvrštena je na prijedlog Narodne knjižnice Srbije, a dodatne informacije i pregled ovoga sitema mogu se naći na web adresi www.arhiv.co.yu

D. P.

Obilježena desetogodišnjica smrti prof. Jurja Lončarevića

Sjećanja na velikog čovjeka

Kada je u književnim krugovima 1967./68. godine došlo do previranja, prof. Lončarević je s istomišljenicima pokrenuo »Hrvatski književni list«, koji se sa starčevićanske pozicije borio za neovisnost Hrvatske, a njegovi su suradnici zapravo bili prethodnici hrvatskog proljeća

Joja Ricov, prof. Đuro Vidmarović i Branka Jagić na književnoj večeri u povodu obilježavanja desetogodišnjice smrti prof. Jurja-Đure Lončarevića

U druga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, sa sjedištem u Zagrebu, već tradicionalno svake godine u glavnom gradu Hrvatske organizira »Dane Srijema«, manifestaciju koja kroz brojna kulturna događanja čuva duhovni, nacionalni i kulturološki identitet Srijema. U okviru te jednomjesečne manifestacije prošli je petak, 25. siječnja, održana književna večer posvećena prof. *Jurju – Đuri Lončareviću*, u povodu desetogodišnjice njegove smrti.

Svoja sjećanja na ovog velikog čovjeka, književnika i intelektualca iznijeli su prof. *Đuro Vidmarović*, autor bibliografije o prof. Lončareviću, književnik *Joja Ricov* i pjesnikinja *Branka Jagić*, koja je čitala svoje pjesme posvećene ovom srijemskom velikanu.

ŽIVOTOPIS: Juraj Lončarević rođen je 3. ožujka 1930. godine u Srijemskoj Mitrovici, gdje završava osnovnu školu i 5. razred gimnazije. Majka *Zlata* podrijetlom je iz plemenitaške obitelji *Čilić*, a otac, dr. *Ivan Lončarević*, ugledni odvjetnik, između dva svjetska rata biran na listi HSS-a u parlament Kraljevine Jugoslavije. Kada se ta država raspala, prihvatio je mjesto gradonačelnika Srijemske Mitrovice. Međutim, kako je obitelj Lončarević bila kršćanskih svjetonazora, Đukin otac je odmah shvatio da je na djelu jedan totalitarni režim, pod strogom kontrolom

Njemačke, da *Hitler* nema puno veze s katoličanstvom te, razočaran, daje ostavku na svoju dužnost. Bez obzira što je do kraja Drugog svjetskog rata djelovao humanitarno, pomagao i spašavao svoje brojne sugrađane, to razdoblje njegovog života nikada mu nije oprostila komunistička Jugoslavija, a posljedice su, pokraj njega, snosili i oni koji su za to najmanje krivi – cijela njegova obitelj. Oduzeta im je kuća, protjerani su iz svog rodnog grada i odselili su se u Zagreb. Pokojnom Đuri bilo je zabranjeno školovanje u svim srednjim školama tadašnje države, a to sprečavanje školovanja imalo je za cilj pretvaranje obitelji u građane drugog reda. »Međutim, prst Božji je htio, da su se, zahvaljujući svojoj genetskoj predispoziciji i velikoj upornosti, članovi obitelji uspjeli izvući iz komunističkih ralja i beznađa i osigurati svoju egzistenciju. Jedan dio Đurinih braća i sestara završio je u inozemstvu, jedna sestra mu je postala časna sestra i dugo godina bila tajnica našeg uvaženog kardinala *Kuharića*, a on sam se zaposlio i privatno polagao ispite te završio preostale razrede gimnazije i Filozofski fakultet«, rekao je prof. Vidmarović i dodao, kako je za prof. Lončarevića sretna okolnost bila što je u obitelji naučio francuski, a kasnije i ruski jezik, što mu je za ono poratno vrijeme pružalo idealne predispozicije za bavljenje znanstvenom istraživačkim radom.

PRETHODNICI HRVATSKOG PRO-LJEĆA: Juraj Lončarević je radio kao profesor u Đakovu i Subotici te kao knjižničar u Akademiji u Zagrebu, a nakon toga, po »direktivi«, u specijalnom školstvu, jer mu drugi oblici nastave u školstvu nisu bili dopušteni. Kada je u književnim krugovima 1967./68. godine došlo do previranja, prof. Lončarević je s istomišljenicima pokrenuo »Hrvatski književni list«, koji se sa starčevićanske pozicije borio za neovisnost Hrvatske, a njegovi su suradnici zapravo bili prethodnici hrvatskog proljeća. Uslijedila su brojna uhićenja, među kojima i *Bele Gabrića*, *Ante Sekulića*, dok je Juraj Lončarević završio u zatvoru u rodnoj Srijemskoj Mitrovici, u kojoj je ranije robijao i njegov otac. Kao i ostali, optužen je za nacionalizam, što je tada bila vrlo teška optužba, a činjenica da je vjernik samo mu je otežavala situaciju. »Đuro je doista bio nacionalist, ali u onom pozitivnom smislu, jer se zalagao da Hrvatska diše s oba svoja plućna krila te da svi Hrvati djeluju u okviru jedinstvenog kulturnog prostora«, ustvrdio je njegov prijatelj i supatnik *Joja Ricov* te dodao da prof. Lončarević nakon izlaska iz zatvora dugi niz godina nije smio pisati i javno djelovati, što je za jednog književnika ravno zatvorskoj samici, pa je sve svoje radove bio prisiljen potpisivati pseudonimom, ili ih je ostavljao bez potpisa. Nakon uspostave Hrvatske i dolaska toliko željene demokracije, uslijedio je masovni egzodus srijemskih Hrvata, a prof. Lončarević je, usprkos teško narušenom zdravlju, sve to duboko emotivno proživljavao te s istomišljenicima osnovao Udrugu protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i bio prvim urednikom njezinog glasila »Zov Srijema«.

Bio je dugogodišnji član Društva hrvatskih književnika te objavio knjige: »Šokački i bunjevački književni portreti« (1969.), »Unatoč svemu ostati vedar«, reportaže o župnicima (1984.), »Sakralno-turistički vodič Slavonije i Baranje« (1985), »Hrvati u Srijemu« (1990.), »Hrvati u Mađarskoj i Trianonski ugovor« (1993.) i u suradnji sa *Zlatom Fijak-Gvozdić* »Srijemska kalvarija Hrvata« (1995.).

Svi sudionici večeri sjećanja na pokojnog prof. Lončarevića složili su se da je odlaskom ovog velikog hrvatskog književnika hrvatska kultura izgubila jednog velikog čovjeka, istinski predanog kulturnog djelatnika, mobilizatora, koji je cijeli svoj život nesebično posvetio svojoj domovini Hrvatskoj.

Zlatko Žužić

Kulturni događaj godine u Hrvatskoj

Noć muzeja

Noć muzeja je svehrvatska akcija i svečano je bilo diljem Lijepe naše. U Zagrebu je na desetak destinacija, od Hrvatskog državnog arhiva do Klovićevih dvora i Mimare bilo na desetke tisuća posjetitelja a u Muzeju za umjetnost i obrt nastupili su Histrioni s Spelencom od Stanca, posvećeno 500. obljetnici rođenja Marina Držića

Jedna kulturna manifestacija namjerava ustaliti se na samom vrhu kulturnih događanja u Hrvatskoj i obogatiti obilnu ponudu na polju kulture. Noć muzeja, akcija koja se realizira u pedesetak gradova diljem Hrvatske koncem siječnja, uz potporu Ministarstva kulture RH i gradskih ureda za kulturu, već je prošle godine proglašena kulturnim događajem godine, a i ove je zabilježila odličnu posjetu.

KULturna DOGAĐANJA: U Osijeku je tim povodom organizirana izložba »S druge strane ogledala«, kojom su, kako je istaknuo ravnatelj Muzeja Slavonije, prof. *Mladen Radić*, željeli zahvaliti svim donatorima i ljudima dobre volje, te dosadašnjim djelatnicima osječkog muzeja i povodu 130. obljetnice ove institucije. »Ovaj naš muzej i jest zrcalo u kojemu se ogledaju svi oni koji su svojom brigom i marom, ljubavlju i darom pridonijeli da ova naša ustanova doista bude institucija i pokazali kako se ljubavlju i voljom može skrbiti o svome zavičaju, o njegovoj prošlosti i sadašnjosti za budućnost. Namjerno smo spojili ova dva događaja i evo, prošle smo godine imali više od tisuću posjetitelja a ove smo godine još posjećeni. Naši su ljudi gladni kulture«.

Bilo je u ovoj noći više događanja, vidjeli smo projekciju reklamnih filmova osječke »Saponije« iz 30-ih i nasmijali se, obišli smo stalne postavke Muzeja Slavonije, nazočili promociji monografije »Sela i gradovi Slavonije i Baranje na starim razglednicama«, a lenta vremena vodila je posjetitelje kroz vrijeme i prostor kao kroz labirint i svjedočila o važnim događajima u Muzeju, u Osijeku, u Hrvatskoj i svijetu.

»Poštovani sugrađani, još mi je u svježem sjećanju bajka 'Alisa u zemlji čudesa' i imam dojam da

S promocije monografije

sam i ja prošla kroz zrcalo i zatekla se ovdje, a vjerojatno ćete i sami imati taj osjećaj kada razgledate sve ono što su nam vrijedni djelatnici ovoga muzeja pripremili, ne morat ćemo stvoriti naviku da češće posjećujemo naše muzeje i galerije«, bila je kratka u pozdravnoj riječi povjerenica Vlade za grad Osijek, *Danijela Lovoković*.

Vrlo emotivno govorio je i dr. *Ive Mažuran*, koji je svoj radni vijek započeo u osječkom muzeju davne 1955. godine. »Nakon fakulteta dobio sam namještenje i zatekao tu dr. *Bösendorfera* koji me zarazio poviješću i utjecao na moj daljnji rad. Dugo već živim u Zagrebu, ali kad god sam u Osijeku osjećam se preporođeno, jer sam se suživio s ovim prostorom, pa kada čovjek osjeća prostor, kada mu ravnica uđe pod kožu, jednostavno od toga ne može pobjeći. Zato pozdravljam ovu mladost ovdje večeras, i ne kažu badava, na mladima svijet ostaje, te vam poručujem da čuvate ovaj divni prostor i ovaj grad jer on je vama namijenjen i nitko vam ga ne može uzeti. Davno sam napisao kako Osijek ima dušu i da je grad po mjeri čovjeka, ali me ova sadašnjost demantira, ovdje se ubija prostor, ubija se duh, ubija se jedno vrijeme i nekakvi ga skorijejvići

kroje po svojoj mjeri, a vi ste tu da stanete tomu na kraj«.

SVEHRVATSKA AKCIJA: Noć muzeja je svehrvatska akcija i svečano je bilo diljem Lijepe naše. U Zagrebu je na desetak destinacija, od Hrvatskog državnog arhiva do Klovićevih dvora i Mimare bilo na desetke tisuća posjetitelja a u Muzeju za umjetnost i obrt nastupili su Histrioni s Spelencom od Stanca, posveće-

no 500. obljetnici rođenja *Marina Držića*. I Dubrovnik je naravno bio u znaku ove značajne obljetnice, pa je u atriju Kneževoga dvora priredena Renesansna noć i koncert Ansambla za ranu glazbu, dok je u domu *Marina Držića* priredena izložba Noć Tirene. U Rijeci, kojom već upravljaju maškare, priredena je Pusna i mesopusna noć, dok se u Gradski muzej Vukovara konačno vratila originalna Vučedolska golubica, najatraktivniji i dosad najpoznatiji nalaz vučedolske kulture, a specijalni gost Vukovaraca bio je dr. *Aleksandar Durman*, dugogodišnji istraživač arheološkog lokaliteta Vučedol.

I za kraj jedna zanimljivost. Monografiju »Stare razglednice« u osječkom je muzeju predstavljala i dr. *Zlata Živaković-Kerže*, s puno hvala i veoma nadahnuto, no pronio se glas da joj je rođendan, pa je ona tu večer imala bogato rođendansko slavlje u nazočnosti više od tisuću posjetitelja.

Slavko Žebić

Oko 100.000 posjetitelja hrvatske »Noći muzeja«

Noć muzeja u Hrvatskoj, održana u šezdesetak muzeja i galerija u dvadesetak gradova, zabilježila je oko 100.000 posjeta, priopćili su organizatori iz Hrvatskog muzejskog društva, navodeći kako je samo Muzej za umjetnost i obrt imao oko 12.000 posjetitelja. SEECULT.org Prema navodima organizatora, Noć muzeja potukla je dosadašnje rekorde u Hrvatskoj, a kao i do sada, ulaz je bio besplatan. Noć muzeja u Hrvatskoj pokrenuta je prije tri godine, kada je u Zagrebu sudjelovalo šest muzeja, a ove godine je službeno prijavljeno oko 45 ustanova, dok ih je faktički bilo oko 60. Između ostalog, publika u Arheološkom muzeju u Zagrebu imala je priliku da vidi novopronađenu vučedolsku čizmicu, kao i dijela hrvatskih majstora iz zbirke Narodnog muzeja u Beogradu, predstavljena do 10. veljače u Umjetničkom paviljonu, te radove sčuenog SSAGALA i izložbu dominikanaca u Klovićevim dvorima. Najviše događaja bilo je organizirano u Zagrebu, u Dubrovniku, Rijeci, Splitu, Vukovaru, Puli..., a muzeji i galerije bili su otvoreni od 18 sati do jedan sat poslije ponoći.

Zimski susret Gibarčana u Višnjecvu

Ori se šokačka pjesma

Prošle se subote Višnjecvom, prigradskim osječkim naseljem, orila šokačka pjesma, kada su članovi Zavičajne udruge Gibarčana i njihovi prijatelji proslavljali blagdan Svetog Vinka, sveca kojega su štovali diljem vinorodnog Srijema, a bogami i dan-danas rasuti diljem Lijepe naše i diljem svijeta. Okupili su se Gibarčani po 12. put i pozvali u goste svoje prijatelje iz zavičajnih klubova, pa je tu bilo Hrtkovčana, Golubinčana, Slankamenaca, Rumljana, Mitrovčana, Šidana, Vaščana, Soćana, Morovićana, ali i ljudi dobre volje iz Osijeka i okolice, pa su na simbolički način, nakon što je *Martin Kopic* zvani Tuna Lekin, orezao jedan čokot vinove loze i zalio ga bijelim gibačkim vinom, zazvali bogat urod grožđa i obilje vina svim vinarima i vinogradarima, ma gdje bili.

RASUTI DILJEM HRVATSKE: Očenaš je s Gibarčanima i njihovim gostima molio preč. *Mirko Novak*, upravitelj župe Rođenja bl. Djevice Marije u Višnjecvu, koji je prije dva desetljeća punih osam godina bio upravitelj župe sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu i župnik u Erdeviku. »Drago mi je vidjeti vas ovako na okupu, baš kao nekada u Gibarcu, jer svi vaši likovi su mi ostali u sjećanju, mnoge sam od vas krstio, podijelio prvu pričest i sakrament potvrde, a blagoslovio sam vaše kuće o blagdanu Sveta tri kralja. Nažalost, danas ste rasuti u 66 gradova i sela diljem Hrvatske, a čujem da je novi župnik, vlč. *Dušan Milekić*, za ovaj blagdan Tri kralja blagoslovio samo 26 gibačkih domova. Preporuka je da nastavite ovu lijepu tradiciju i čuvate vaše običaje i prenosite ih na vašu djecu, jer vidim ovdje puno mladeži i djece, koja su rođena ovdje, u Hrvatskoj, a o vama će ovisiti koliko će se zanimati odakle su i odakle su im preci«, rekao je u kratkom obraćanju Gibarčanima, preč. *Mirko Novak*.

I mr. *Stipa Galović*, predsjednik Udruge proizvođača slavonske šljivovice, pohvalno je govorio o Gibarčanima i njihovoj udruzi i njegovanju baštine, o čuvanju sjećanja na svoje selo, koje sada nastanjuju neki drugi žitelji i kane mu promijeniti ime.

NAGRADE I SKUPŠTINA: Godišnju nagradu Zavičajne udruge Gibarčana dobio je *Pera Tomić*, nekadašnji golgeter gibačkog nogometnog kluba, mladić koji je nogometnu loptu cako i u zagrebačkom Dinamu, bio standardni napadač drugoligaša iz Čepina i sad još nosi kapetansku vrpču u NK »Gibarcac 95« u Čokadincima. Nagrade su još zavrijedili *Živan Vidaković* iz Osijeka i *Đurica Martinović* iz Gibarca, jer

Gibarčani se okupili dvanaesti put

nedavno je u suradnji sa Šokačkom granom promovirana knjiga »Gibarcac – 15 godina poslije«, prvi uradak jednog Gibarčana o Gibarcu, autora *Žike Vidakovog*, koja je tiskana u tiskari Panline u Gibarcu, vlasnika spomenutog Đurice.

Kako je ovaj skup bio i u funkciji izborne skupštine gibačke udruge, usvojeni su izvješće o radu, program rada za tekuću godinu i financijsko izvješće, a u novi Upravni odbor izabrani su *Željko Milanović, Mata Barišić, Mladen Martinović, Ljubica Vidaković, Ljubica i Pera Tomić, Elvira i Ivan Orozović, Đurđa i Ivica Bilandžija, Dragan Pavlović, Ilija Andrić, Ivica Milašević, Mata Kopic* i *Branko Majačić*.

Za dobro raspoloženje Gibarčana i gostiju bio je zadužen Bager-band iz Čepina, praseće pečenje osigurali su sami Gibarčani i vina je bilo u izobilju, dok su kolače donijele gibačke snashe, jer godinama već, ulaznica za gibački skup je tanjur kolača.

Slavko Žebić

»Hrvatski kalendar 2008.«, godišnjak hrvatske manjine u Mađarskoj

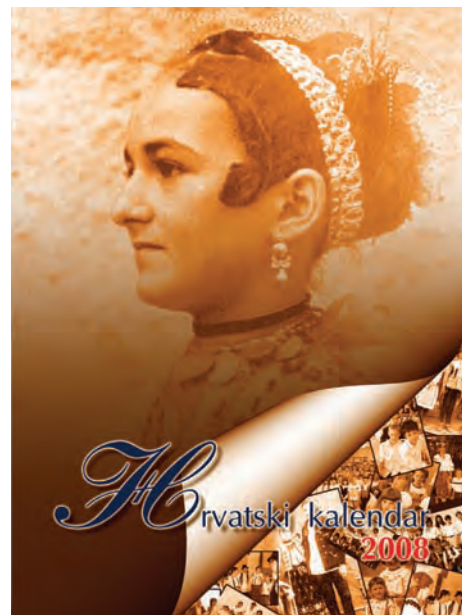
Pregled važnih događaja u životu zajednice

Krajem prošle godine objavljen je »Hrvatski kalendar 2008.«, godišnjak hrvatske manjine u Mađarskoj koji obuhvaća pregled važnih događaja u kulturnom, prosvjetnom, političkom i etnografskom životu ove zajednice. Kalendar za 2008. godinu objavljen je uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, u izdanju neprofitnog poduzeća za informativnu i izdavačku djelatnost Croatia Kht., u nakladi od 3000 primjeraka. Uredila ga je *Branka Pavić-Blažetin* s pomoću uređivačkog odbora u sastavu *Timea Horvat, Bernadeta Blažetin* i *Stipan Balatinac*.

U uvodniku, uz slovo glavne urednice, čitateljima se obraća i predsjednik HDS-a *Mišo Hepp*. Najnovije izdanje kalendara svoj veliki dio posvećuje protekloj 2007. godini u slikama, pružajući čitatelju na uvid više od osamdeset stranica ilustriranih crno-bijelih fotografijama. U kalendaru možete čitati o Danu Hrvata u Budimpešti koji je već osmu godinu zaredom održan u organizaciji Saveza Hrvata i HDS-a,

mali samoupravni vodič s imenima zastupnika državne i hrvatskih županijskih manjinskih samouprava, kao i stihove hrvatskih pjesnika i pučkih pjevača. Tu su i tekstovi o povijesnim i kulturnim vezama, o obljetnicama i ljudima koji su svojim radom obilježili prošlost i sadašnjost Hrvata, o vezama dviju susjednih zemalja, Hrvatske i Mađarske, o ljudima i krajevima, zaboravljenim hrvatskim sredinama. Također, objavljen je i prilog za djecu i odrasle s radovima hrvatskih učenika, kao i Vjerski prilog o hodočašću u sklopu 850. obljetnice celjanske katedrale, o Snježnoj Gospi i niz zanimljivih napisa.

»I ovim putem zahvaljujemo uime urednika i nakladnika svim pojedincima, udrugama, a u prvom redu onim manjinskim samoupravama u Republici Mađarskoj koje su pomogle da ovo, danas neosporno najtiražnije hrvatsko štivo stigne u domove ovdašnjih Hrvata. Pisana riječ, hrvatski jezik, pismo je ono što će nas očuvati na ovim prostorima. Jedan od naših tragova upravo su pisani otisci, a time i kalendari kao

neprekinuta štiva među hrvatskim življem u Mađarskoj, koji imaju stoljetnu tradiciju izlazenja«, kaže *Branka Pavić-Blažetin*, urednica »Hrvatskog kalendara«.

Šokački bal u Baču

Veselo, veselo

Hrvatsko kulturno-umjetničko prosvjetno društvo »Mostonga« iz Bača organiziralo drugi »Šokački bal« * Prekrasna večer u hotelu »Central-lux« u Baču, u kojemu su se okupili Šokci s obiju strana Dunava * I ovaj bal pokazao da su tambura i ikavica zaštitni znak Šokadije

Piše: Ivan Andrašić

Prekrasne subotnje večeri 26. siječnja Bač je bio mjesto okupljanja dične Šokadije s obiju strana Dunava. U toplom ozračju renovirane sale mjesnoga hotela »Central-lux«, uz svirku novog tamburaškog sastava iz Bačkog Brega, održan je drugi po redu »Šokački bal« u organizaciji Kulturno-umjetničkog prosvjetnog društva »Mostonga« iz Bača.

S OBIJU STRANA DUNAVA: Na ovoj manifestaciji »divana, pisme, sigre i tambure« okupilo se oko 250 »čeljadi« s obiju strana Dunava, a okupile su se i uzvanici s područja diplomacije, politike i kulture. U početku su svi pozdravljeni pjesmom i plesom članova folklornog odjela »Mostonge«, a onda je bal otvorio i goste pozdravio predsjednik društva *Stjepan Čoban*, koji nije, po svojim riječima, »s puno divana htio trošiti dragocjeno vrijeme gostiju, tamburaši će to bolje«, nego je riječ prepustio konzulici-gerant *Ljerki Alajbeg*. Konzulica je uz pozdrav nazočnima izrazila veliko zadovoljstvo što je po prvi put u ovom dijelu šokačkog Podunavlja. »...Ovdje ste, uz Dunav, uz rijeku koja spaja vašu matičnu domovinu s onom u kojoj živite. S obiju strana Dunava obitava isti puk, isti Hrvati, isti Šokci. Rijeka nas dijeli, ali i spaja, sunarodnjaci smo i prijatelji. Iskreno sam se obradovala kad me je predsjednik vaše općine gospodin *Bogunović* izvijestio o već poodmakloj suradnji Bača s prekodunavskim županijama. Ova suradnja, koja je započela između pograničnih županija i općina, vjerujem

da će se nastaviti, a ja ću je sa svojim kolegama iz Generalnog konzulata Hrvatske snažno poduprijeti, jer vidim da tu ima puno volje, puno želje, a i puno otvorenih mogućnosti u svim segmentima života, osobito u kulturi i gospodarstvu. Ovdje sigurno nisam zadnji put. Nadam se da ćete me i ubuduće pozivati, a ponekada ću doći i nepozvana. Želim podrobno upoznati ovaj kraj, želim upoznati ljude koji su dali ime Bačkoj, koji su ne samo Bačku, nego i Vojvodinu oplemenili svojom kulturom... Mi smo svi tako slični, toliko smo povezani, zapravo smo jedno tijelo i mislim da trebamo živjeti zajedno, a istodobno voditi brigu o našoj tradi-

Bogatstvo naših različitosti

»Iako ovih dana imam puno obveza, bilo bi mi žao propustiti ovakvo veselje. Oduševljava me ova opuštenost, ova spontanost. To su naši Šokci, to je njihova vesela duša. Raduje me prisustvo brojnih gostiju iz Vojvodine i Hrvatske, vidim da su predstavnici KUD-ova u intenzivnim razgovorima. Osobno, jako mi je vrijedan kontakt s konzulicom *Ljerkom Alajbeg*, kako zbog interesiranja Republike Hrvatske za pripadnike hrvatske nacionalne manjine na ovim prostorima, tako i zbog perspektive našega gospodarstva, vezane za suradnju naše općine s regijom s one strane Dunava. U Općini Bač sva manjinska društva imaju svoje mjesto u godišnjem proračunu. Drago nam je da rade, putuju, drago nam je da na manifestacijama pokazuju sve bogatstvo naših različitosti. Naša općina podržat će sve njihove projekte, jer to je jedini način da svi budu zadovoljni, jedini način da donekle poboljšamo kvalitetu života, osobito u ruralnim sredinama. Konačno, ova društva nam puno pomažu u ostvarenju našega konačnoga cilja, a to je zadržavanje mlađe populacije u selima Općine Bač.« – kaže za naš list prof. *Tomislav Bogunović*.

ciji, o našoj osobitosti, jer samo to održat će nas na ovim prostorima. Samo s takvim kvalitetama dat ćemo pečat, kako ovim prostorima, tako i Europi, u koju ćemo uskoro zajedno i ući.« – rekla je, između ostaloga, konzulica-gerant *Ljerka Alajbeg*.

PLJESAK »DO ČOŠA«: Poslije njezina obraćanja *Stjepan Čoban* je podijelio zahvalnice za doprinos radu društva u proteklih godinu dana. Nazočnima su se obratili i pljesak »do čoša« dobili, ljubimci Bača – *Josip Dumendžić Meštar* iz Bođana i *Ivica Čosić Bukvin* iz Vrbanje, Republika Hrvatska. »Divanili« su onako kako to samo oni znaju – stihom i »lipima ričima«. Iz široke šokačke duše izvirale su riječi, riječi izgovarane praiskonskom šokačkom ikavicom, neknjiževnim dijalektom hrvatskog jezika, dijalektom na kojega su Šokci toliko ponosni, a onda su na red došli tamburaši. Red pjesme, pa red plesa, pa ispočetka. Podvikivanje i mroke košulje, bečarci bez kraja. Vrijeme je letjelo, noć je odmicala prebrzo. Novo veselje kod pojedinaca izazvalo je izvlačenje brojeva za robnu tombolu. Bilo je bitno dobiti zgoditak, za njega se odmah počastilo društvo za stolom. Najradosniji je bio par *Dragana Medić* i *Marko Jakić*, koji su dobili premiju – televizor. Poslije tombole osvježenje, a onda nastavak pjesme i plesa. Više od polovice gostiju dočekalo je u dobrom raspoloženju i prvo jutarnje svjetlo, a razili su se uz pozdrav »dovidjenja dogodine, bilo je prekrasno«. Vidno umoran, balu je prisustvovao i predsjednik Općine Bač *Tomislav Bogunović* sa suprugom.

UZVANICI: Konzulica-gerant *Ljerka Alajbeg*, predsjednik Općine Bač *Tomislav Bogunović* sa suprugom, zamjenica pokrajinskoga tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine *Antonija Čota*, predstojnik ureda HMI u Vukovaru *Silvio Jergović* s pratiljom, predsjednik Zajednice bačkih Hrvata u Hrvatskoj *Zdenko Bundić*, župnik župa Bač i Plavna vlč. *Josip Štefković*, župnik župe Vajska i Bođani vlč. *Josip Kujundžić*, predsjednici udruga kulture podunavskih Hrvata-Šokaca prof. *Zvonko Tadijan*, *Marija Turkalj*, *Stipan Katačić*, *Pavle Pejčić* i *Siniša Bartulov* sa suradnicima, predstavnici tamburaškog orkestra konjičkog kluba »Mustang« iz Ravnog Sela, predstavnici KUD-a »Mladost« iz Bača, te predstavnici KUD-a »Kolo« iz Donje Bebrine kod Slavonskog Broda, Republika Hrvatska. ■

Oko 120 mladih u HKC »Bunjevačko kolo« obilježilo buđenje proljeća

»Maškare« za ludi provod

U subotu, 26. veljače, po treći put u organizaciji udruge hrvatske mladeži »KROV« u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« u Subotici održane su »Maškare« koje su okupile oko 120 mladih radi obilježavanja buđenja proljeća. Ljubitelji dobrog provoda uživali su uz živu svirku rock sastava »Non stop noice« i u glazbenom odabiru Željka Nimčevića.

»Veoma smo zadovoljni odzivom, jer i pored brojnih manifestacija koje se sada zbivaju, moramo priznati na ovu manifestaciju je doista došla mladež koja se voli i zna zabavljati. Imamo dobru suradnju s novim generacijama mladih što će nas voditi u koncipiranju glede daljih smjernica djelovanja udruge 'Krov' i pomlađivanju članova. Ujedno se zahvaljujemo brojnim sponzorima što su podržali ovu manifestaciju, jer ipak bez njihove potpore, naše aktivnosti se ne bi mogle realizirati«, komentar je organizatorice ove manifestacije, Tanje Stantić.

Uz voditelja programa Nikija Lacka i stručnog žirija, kojeg su sačinjavali kostimografi Ljubica Suturović i Arsen Čosić i web dizajner Boris Cupać, odabrane su najkreativnije maske večeri, koje su bile i nagrađene darovima brojnih sponzora. Prvo mjesto osvojila je Danijela Vuković, »modna kreatorica iz Europe«, drugo mjesto odnio je »zatvorenik iz Alkatraza«, Niki Lacko dok je treće mjesto pripalo »pčelici« Mariji Prčić.

O. P.

Iz kuta mladih: Nikolina Skočovski Bačić

Vjera, čovjek i priroda

Kao predsjednici Odbora tribine mladih moja obveza je voditi sastanke, zvati predavače i kontaktirati sa župama, kao i organizirati misu za mlade

Razgovor vodila: Olga Perušić

Nikolina Skočovski Bačić (1988.) studentica ekologije, veoma je aktivna župljanka crkve sv. Jurja u Subotici. Razgovarajući s njom nakon vjeronauka za mlade, koji se održava svake nedjelje u župnoj dvorani, saznali smo kako je ona jedna od animatorica i predvodi rad u skupinama mladih. Na vjeronauk dolaze srednjoškolci, polako se smjenjuju generacije, to je postalo i mjesto druženja s prijateljima, od toga doista je malo mladih iz Kera, a sve ih više dolazi iz drugih župa.

VJERA: »Prije petog razreda nisam pohađala vjeronauk. Išli smo u crkvu samo na blagdane i propustila sam crkvene sakramente koje su primili moji vršnjaci. Odlučila sam sve to nadoknaditi i majka me je upisala na vjeronauk u župu Male Gospe. Vjeronauk sam redovito pohađala na mađarskom jeziku. Bilo je lijepo organizirano. Nakon sedmog razreda odlučila sam poći na vjeronauk u župu sv. Jurja jer mi je to bilo bliže, pa sam jedno razdoblje išla na oba mjesta«, prisjeća se Nikolina.

Vremenom se polako uključivala u društvo s vjeronauka, pa je sada s njima veoma povezana. Sudjelovala je u brojnim aktivnostima u okviru župe sv. Jurja.

TRIBINA MLADIH: Poslije krizmanja redovito je posjećivala tribine mladih. Jednom prigodom, s obzirom da se članovi Odbora tribine mladih mijenjaju godišnje, pozvali su je u članstvo, a

kao i organizirati mise mladih«, pojašnjava Nikolina Skočovski Bačić. Predavače i teme, prema njezinim riječima, nije jednostavno odabrati. Nikolina ističe kako je dovoljno ako predavač tribine

s njima malo vremena, djeci to puno znači. Voljela bih da i drugi nađu vremena za takvo što humanok«, ističe Nikolina.

STUDIJ: Nikolina je imala sreću upisati ekologiju, studij o kojem je dotad samo sanjala. Zbog velike konkurencije na ekologiji upisala je biologiju, s čime se nije mogla pomiriti. Kako se lista pomicala kasnije se uspjela upisati na ekologiju – smjer zaštite životnog okoliša. Prema europskim standardima, sigurna je da će svaka tvrtka ubuduće upošljavati ekologa. Tu vidi svoju budućnost, iako je ekologa mnogo te će se suočavati s velikom konkurencijom u svojoj struci. Najviše od svega Nikolina voli boraviti u prirodi. Tišina i mirisi prirode opuštaju je i ispunjavaju.

»Svakodnevno dosađujem ljudima oko sebe da ne bacaju smeće na ulici, osobito svoje prijatelje koji puše cigarete, upozoravam da prilikom otvaranja kutije cigareta najlon ne bacaju na zemlju«, kaže Nikolina. Svoj život ne planira jer kada osmisli nešto nikada ne bude tako, te se prepušta spontanosti. Prijatelji su joj veoma različiti. Voli razgovarati o Bogu s onima koji ga ne poznaju. Prihvaća ljude kakvi jesu, što bi i drugi trebali.

kasnije izabrali za predsjednicu. »Moram priznati malo sam se tad i uplašila – kako ću ja to voditi, jer zbog studija živim u Novom Sadu. Željela sam tribinu odgovorno voditi, iako sama organizacija susreta nije samo moja obveza već se zajednički odlučuje. Kao predsjednica Odbora tribine mladih moja obveza je voditi sastanke, zvati predavače, kontaktirati župe,

potakne makar jednu osobu na razmišljanje, tada je i predavanje imalo svoj cilj. Osim toga, s nekoliko prijatelja jednom tjedno ide u »Količevku« u organizaciji Caritasa i tamo provodi vrijeme igrajući se s djecom.

»Nažalost, ne mogu ići redovito njima u posjet zbog obveza na fakultetu, ali se trudim subotu posvetiti djeci. Iako provedemo

Obiteljsko prelo

Kersko prelo

U Caritas klubu je održano je 9. Obiteljsko prelo župe Isusova Uskrsnuća. Bilo je prisutno 27 obitelji s djecom, župnik Bela Stantić i časnica sestra Marijana.

Program je započet pjesmom »Kolo igra tamburica svira«. Slijedila je preljaska pisma »Hrvat sam«. Izvedeno je nekoliko skečeva, recitacija i pjesama, a na kraju je uslijedila revija maski.

Održano je četvrto prelo u župi sv. Rok u Subotici koje se organizira na inicijativu pastoralnog vijeća, a cilj mu je produbljanje obiteljskog zajedništva

»Književno prelo« u Subotici

»Skupština na čoši« oduševila publiku

*Predstavljena knjiga »Teška vremena«, izbor kazališnih komada Hrvata u Podunavlju – trinaest autora * Izvedeni komadi »Bunjevački bečarski kvartet« Mirka Huske i »Skupština na čoši« Šime Ivića*

I ove godine, u svojem drugom po redu izdanju, »Književno prelo« u organizaciji Hrvatske čitaonice – Subotica, uspjelo je okupiti veliki broj posjetitelja. Nesvakidašnja priredba održana je u Velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, a tom je prigodom predstavljena knjiga »Teška vremena« (u nakladi Hrvatske čitaonice), koja sadrži izbor kazališnih komada Hrvata u Podunavlju trinaest autora.

»Na ovaj je način Hrvatska čitaonica uspjela povezati ne samo Hrvate u Vojvodini, nego i u cijelom Podunavlju, a sve je to plod koji je sazrio iz »Dana Balinta Vujkova«. Iako srušeno, naše

Antonija Sudarević, Ana Ivković, Marina Tasić, Ivana Rudić, Stela Ivković, Vanja Petrak, Ana Bašić Palković

Narodno kazalište daje nam nadu za budućnost, jer i ovi tekstovi svjedoče da je bilo i da ima dramskih autora među podunavskim Hrvatima, koji imaju što ponuditi kazališnoj publici. Na žalost, u nedostatku profesionalnog ansambla mi to, za sada, činimo s amaterskim skupinama», rekla je *Katarina Čeliković*, ravnateljica Hrvatske čitaonice, dodavši kako će po nekoliko primjeraka knjige biti poklonjeno svim hrvatskih udrugama u Vojvodini.

Okupljenima se obratio i recenzent knjige redatelj *Rajko Ljubić* podsjetivši, među ostalim, na činjenicu da vojvođanski Hrvati već skoro 35 godina nemaju profesionalne predstave na hrvatskom jeziku, »već samo manje-više sporadične napore amaterskih skupina na njihovim skromnim daskama.« »Takoder, nemamo nijedan zbornik dramskih radova iz kojeg bi te skupine mogle pronaći dobar, a naš tekst. Za sastavljanje ove knjige veliki poticaj nam je dala zaostavština pokojnog profesora *Bele Gabrića*, koji je cijeli životni vijek sakupljao skoro svaku napisanu hrvatsku i bunjevačku riječ. Dodali smo tu i suvremene autore i tako imamo tekstove napisane u rasponu od preko 110 godina. Mi nemamo nijednog školovanog kadra za bilo koji posao u kazalištu, pa se nadam da ćemo za nekoliko godina, poticajem ove knjige, možda moći formirati skupinu ljudi koja će raditi hrvatske predstave u budućoj velebnoj zgradi rekonstruiranog subotičkog kazališta«, rekao je Ljubić.

Nazočnima na »Književnom prelu« obratili su se i neki od autora komada u »Teškim vremenima«: *Ivan Andrašić* iz Sonte, *Marija Šeremišić* iz Sombora i *Marjan Kiš* iz Subotice. S druge strane, o iskustvu glumljenja u predstavama amaterskim dramskih skupina govorili su *Ana Ivković*, članice dramske sekcije HKUD »Ljutovo« i *Ladislav Suknović*, koji je igrao u predstavama dramske sekcije HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta.

U okviru večeri publika je imala prigodu čuti i vidjeti »Bunjevački bečarski kvartet« *Mirka Huske*, nedavno snimljen u formi radio-drame za potrebe Uredništva na hrvatskom Radio Subotice. U više navrata nagrađivana burnim pljeskom, najveću pozornost publike nadvojbeno je privukla predstava »Skupština na čoš« *Šime Ivića*, u režiji i adaptaciji *Marjana Kiša*, koju su izvele učenice prvog razreda na hrvatskom Gimnazije »Svetožar Marković«.

D. B. P.

Folklorci iz Subotice na međunarodnoj smotri folkloru u austrijskoj prijestolnici

Zapažen nastup »Bunjevačkog kola« u Beču

U konkurenciji sedam folklornih ansambala, folklorci HKC »Bunjevačko kolo« proglašeni za najbolje u kategoriji plesa

Članovi reprezentativne skupine Folklornog odjela i Tamburaškog orkestra Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« boravili su tijekom vikenda u Beču, gdje su sudjelovali na 6. međunarodnoj smotri folkloru »Zajedno smo jači«, održanoj u subotu 26. siječnja, u svečanoj dvorani škole »Meidling«. Smotra u austrijskoj prijestolnici bila

O organizatoru smotre

»Anno '93« je krovna udruga za mlade u Beču, a koordinira rad udruga Folklornog ansambla, Hrvatske dječje škole, Dramske udruge za djecu i mlade, te Multimedijске секције. Tijekom godine priređuju dvadesetak nastupa u Beču i drugdje, tri do četiri kazališne predstave, organiziraju seminare o povijesti Hrvata, o etnoglazbi, hrvatskom jeziku, a priređuju i spomenutu međunarodnu smotru folkloru.

je natjecateljskog karaktera, a Subotičani su se kući vratili s osvojenom nagradom za ples, jednoj od nekoliko kategorija koje su bile ocjenjivane.

Organizator ove smotre je austrijsko-hrvatska krovna udruga za obrazovanje, kulturu i socijalno »Anno '93« iz Beča. Na smotri je ove godine sudjelovalo sedam folklornih ansambala. Osim HKC »Bunjevačko kolo«, kao predstavnika Srbije, nastupila su dva ansambla iz Austrije (jedan s austrijskim, a drugi s bolivijskim folklornim plesovima i pjesmama), te po jedan iz – Turske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Mađarske.

»Veoma smo zadovoljni. Cure i dečki su stvarno 'isprašili'«, kaže za naš list prof. Mira Temunović, ravnateljica Tamburaškog orkestra HKC »Bunjevačko kolo«, koja je vodila 33-članu skupinu Centra u Beč. »Svi ansamblu su se predstavili s po jednom točkom u trajanju do deset minuta. Naši su folklorci izveli koreografiju 'Bunjevačko momačko kolo' u pratnji tamburaša. Na kraju nam je ocjenjivački sud, na čelu s Đurđicom Vučković, dodijelio nagradu u kategoriji plesa, s obzirom na najviše osvojenih poena. Ostale kategorije su bile izgled i usklađenost nošnji, glazba, orkestarska izvedba i opći dojam«, kaže Mira Temunović.

Smotra na kojoj su sudjelovali, kako ističe, ima za cilj predstavljanje kulturne raznolikosti, o čemu svjedoči i njezin naziv. »Smotra je organizacijski i kvalitetom na visokoj razini. Snimala ju je austrijska nacionalna televizija i Hrvatska radio-televizija, a program je vodio Branko Uvodić«, kaže Temunovićeva.

Bilo je ovo prvo gostovanje Centra u austrijskoj prijestolnici, a dojmovi članova su i više nego pozitivni. »Jako su nas lijepo primili. Ostvareni su kontakti s nekim od ansambala, ponajprije s domaćinima i njihovim predsjednikom Pericom Mijićem. Mislim da će se naša suradnja nastaviti i svakako ih planiramo zvati da gostuju ovdje u Subotici, možda za 'Dužijancu'«, dodaje Mira Temunović.

D. B. P.

Reportaža na HRT-u

Kako je bilo na međunarodnoj smotri folkloru »Zajedno smo jači« u Beču možete pogledati u emisiji »Glas domovine«, koja se emitira petkom (14, 45 sati) na Prvom programu Hrvatske radio-televizije (HRT1).

Izložba dječjih radova u Galeriji »dr. Vinko Perčić«

Prošloga utorka, 22. siječnja, u subotičkoj Galeriji »dr. Vinko Perčić« otvorena je izložba radova pristiglih na natječaj »I drvo ima dušu« kojeg je raspisala općinska Fondacija za zaštitu i unapređenje životnog okoliša »Neven«. Na natječaju su sudjelovali učenici iz deset subotičkih osnovnih škola.

Prigodom otvorenja uručene su i nagrade za najuspjelija likovna ostvarenja. Nagradjeni su: *Željana Kujundžić* (O.Š. I.G.Kovačić), *Fodor Akos* (O.Š. Đuro Salaj), *Katalin Szabo* (O.Š. István Szecsenyi), *Biljana Jozić* (O.Š. Pionir), *Benjamin Dudas* (O.Š. Petőfi Sándor) i *Dajani Marković* (O.Š. Majšanski put). Zbog, kako je navedeno, najviše originalnih radova koje su poslali, nagrađena je škola »Petőfi Sándor« iz Hajdukova. Nagrade je uručio gradonačelnik *Géza Kucsera*.

Radove je ocjenjivalo stručno povjerenstvo u sastavu: *Ratka Lugumerski*, akademska slikarica (predsjedavajuća), *Spartak Dulić*, akademski slikar- grafičar i *Tanja Uverić*, studentica 3. godine grafičkog smjera FLU u Beogradu.

Novosadska Akademija predstavljena u Berlinu

U Galeriji Prima centra, u Berlinu, 25. siječnja predstavljena je Akademija umjetnosti iz Novog Sada, piše »Danas«. Prezentacija, pod nazivom »PROJEKART«, obuhvaćala je izložbu radova sedam nastavnika i stručnih suradnika i studenata master studija, kao i video i tiskani materijal o ovoj visokoškolskoj obrazovnoj instituciji.

Na izložbi sudjeluju: *Dušan Todorović*, *Zoran Todović*, *Bosiljka Zirojević*, *Maja Jockov Mileusnić*, *Vidoje Tucović*, *Dragan Živančević* i *Dragan Matić*, i *Maja Erdeljanin*. Izložba će biti otvorena do 14. veljače.

U Splitu pronađeno najstarije groblje

Na arheološkom lokalitetu oko dominikanskog samostana na Pazaru, uza zidine Dioklecijanove palače, otkriveno je desetak kasnoantičkih pogrebnih amfora, piše HRT. Baš kad su arheolozi namjeravali zatvoriti lokalitet smatrajući ga istraženim, otkrili su prvo jednu, a zatim i ostale amfore. Do sada pronađena grobna mjesta bila su pojedinačna, a od danas na dubini od gotovo 3 i pol metra otkriveno je novo poglavlje splitske povijesti. Prostor površine grada tim se nalažištem širi izvan Palače.

Umrla kiparica Ana Bešlić

Poznata kiparica *Ana Bešlić*, umrla je u subotu u Beogradu, u 96. godini života. Bila je jedna od najistaknutijih jugoslavenskih umjetnika na polju skulpture u drugoj polovici 20. stoljeća.

Rođena je 1912. godine u Bajmoku. Studirala je u Grazu i Beču, a postdiplomski studij završila je u Beogradu, kao suradnica majstorske radionice glasovitog kipara *Tome Rosandića*.

U Subotici je prvi put izlagala 1949. godine. Sudjelovala je u izradi spomenika na Trgu žrtava fašizma, a autorica je i brojnih djela u Subotici i okolici, poput

statue Talije na paličkoj Ljetnoj pozornici, Slomljena krila i Ptice, također na Paliću, biste Blaška Rajića u parku kod Gradske kuće, kao i biste Matije Gupca u Tavankutu, Buktinje u Bajmoku, te spomenika Majka i sin u Aleksandrovu.

Imala je više samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu, a nakon velike retrospektivne izložbe 1983. godine, poklonila je svoju zbirku u legat subotičkom Gradskom muzeju.

Dobitnica je nagrade Pro urbe.

Ana Bešlić je pokopana u srijedu, 30. siječnja, na beogradskom Novom groblju.

Maškare u Golubincima

Tradicionalni prikaz običaja Golubinačkih Maškara i maskenbal održat će se sutra, u subotu 2. veljače, u fiskalturnoj dvorani Osnovne škole »23. oktobar« u Golubincima. Početak je u 19 sati.

Izašla siječanjska »Matica«

Sredinom siječnja iz tiska je izašla prva »Matica« za 2008., koja donosi mnoštvo priloga iz Hrvatske i iz života hrvatskog iseljeničtva i manjina. Od aktivnosti HMI, Matica piše o 13. Forumu hrvatskih manjina na kojem su se predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica bavili pristupnim fondovima EU. Novi broj donosi članke u povodu stote obljetnice najstarije tvornice za prerađu ribe iz Postira na Braču, o istarskom narodnom običaju vezanom uz blagdan Sv. Tri Kralja - tzv. koledve, kad kolejani obilaze sela u Motovunštini i Pazinštini, kao i reportažu o Gorskom kotaru, koji predstavlja planinski biser jednako atraktivan i zimi i ljeti.

»Matica« u ovom broju donosi razgovore s *Milanom Suhodobnikom*, istaknutim glazbenikom iz Australije i *Johnom Jolićem*, koji se kao umirovljenik zalaže za hrvatsku knjigu u Kanadi, te *Zdravkom Kordićem*, istaknutim hrvatskim književnikom iz BiH.

Nadalje, možete čitati o maloj katoličkoj misiji u Wuerzburgu, o kanadsko-hrvatskoj slikarici Mirani Žuger, o obljetnici Hrvatskog kluba Augusta Šenoe u Pečuhu.

Tusui športski prilozi: portret hrvatskog nogometa izbornika *Slavena Bilića*, te tekstovi o obljetnici jednog od najboljih hrvatskih iseljeničkih nogometnih klubova - Croatia iz Malmoea, kao i o američkom Hrvat Billu Belichicku, izuzetno uspješnom treneru američkog nogometa. Od ovog broja uvedena je i stalna kolumna »Globalna Hrvatska«, koju piše *Vesna Kukavica*, voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-a.

Branko Jegić, »Ja, hodočasnik«, Matica hrvatska Subotica/NIU »Hrvatska riječ«, 2008.

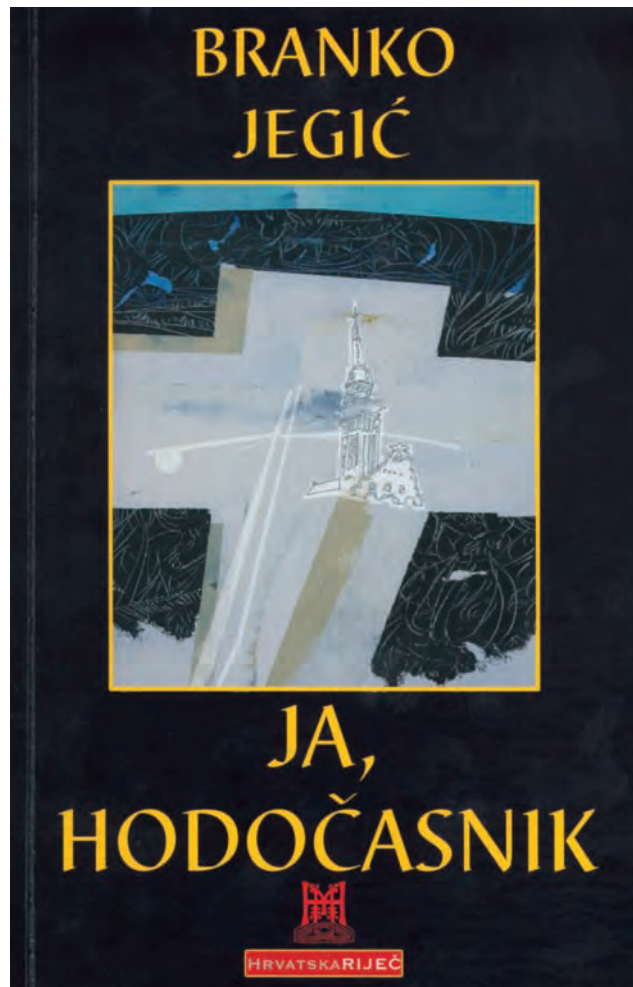
Traganja za silinom čistote, mekote, mita, ljubavi...

Zbirka pjesama »Ja, hodočasnik« zorna je svjedodžba da Jegićeva bitka nije prošla uzaludno. Stvorio je svoju osobnu poetiku, sustav vlastitih umjetničkih načela i načina rada

Piše: Lazar Merković

Neobičan je čak čudnovat životni put Branka Jegića (Subotica, 13. travnja 1944.-19. ožujka 2002.). Već u dječjačkoj dobi, nakon pučke škole, opredijelio se za Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju na Šalati u Zagrebu. Otuda, nakon šestog razreda, prelazi u Đakovo, gdje maturira u gimnaziji J. J. Strossmayera. Studij teologije završava u tamošnjoj Visokoj bogoslovnoj školi, no nije se zareadio. Svećenik nije postao, ali se u nesmiljenim prilikama, koje su ovladale početkom sedamdesetih godina u cijeloj bivšoj nam državi, osobito u Subotici, uposlio u jednoj špedicijskoj tvrtki. Bilo je to vrijeme dramatičnih gibanja u svezi Hrvatskog proljeća na sjeveru Bačke, kada je uz neviđenu hajku moćne partijske mašinerije oko sto i dvadeset hrvatskih javnih djelatnika, intelektualaca, stvaratelja, spisatelja, publicista, kazališnih i likovnih umjetnika, pedagoga, odvjetnika, gospodarstvenika i drugih, pod iskonstruiranom optužbom žigosano da su se organizirano suprotstavili socijalističkom poretku i njegovim tekovinama, te udaljeno iz javnog života. Onemogućeno im je djelovanje, nastupanje, objavljivanje njihovih uradaka, čak zabranjen rad i u okviru njihovih zanimanja. Štoviše, četvorica hrvatskih književnika izvedena su pred sud te su im izrečene vremenske kazne zatvora od dvije i pol godine do deset mjeseci.

SUDBINA RUKOPISA: Upravo u tom kriznom razdoblju 1970., 1971. i 1972. godine Branko Jegić se ozbiljnije predstavio čitateljstvu sa stranica subotičkog časopisa za književnost, umjetnost i društvena pitanja »Rukovet«. Nakon što je potkraj '71. nakladnom odjelu časopisa predao rukopis, u proljeće '72. mu je priopćeno da mu je zbirka prihvaćena za tisak, te da će biti objavljena početkom jeseni. Do toga, nažalost, nije došlo, jer je u međuvremenu odlukom Općinskog komiteta Saveza komunista cjelokupno Uredništvo »Rukovet« i »Osvita« u sastavu: *Ladislav Kovačić, Milovan Miković, Gojko Novaković, Ivan Pančić, Milivoj Prčić, Ivanka Rackov, Marija Šimoković i Balint Vujkov*, na čelu s predsjednikom Uređivačkog odbora *Markom Horvatskim*, sucem Vrhovnog

suda Vojvodine, te glavnim i odgovornim urednikom *Lazarom Merkovićem* – bilo prisiljeno podnijeti ostavku.

Rukopis pjesnika Branka Jegića »Pjesme« doživio je zlu sudbinu i zajedno s drugim tekstovima pripremljenim za tisak, odnosno već otisnutim naslovima knjiga, poslan je na »obradu«, kada su uništeni u drobilici subotičkog poduzeća znakovita naziva – »Otpad«. Ili je, možda, završio u blatu i kalu podrumske prostorije Gradske kuće, drugog stratišta hrvatskih knjiga i rukopisa, prije spaljivanja. Politika je, opet, po tko zna koji put slavila svoj razobrućeni pir nad poetskom riječi, nad knjigom, nad duhom... Lom surov, propraćen lomljenjem

duše, škrgutom zuba. Tako je započeo javni debi našega pjesnika.

PLEMENITA POBUNA: Branko Jegić od dačkih dana piše pjesme, sanjajući svoje i tuđe snove. Usprkos bolnim razočaranjima i teškoj bolesti, koja je bila njegova gotovo svakodnevna pratilja, on se pobunio, u plemenitom smislu, sam protiv sebe, bliže okolice, društva, svijeta i njegove prolaznosti u svemirskim razmjerima. No, činio je to smirenim poetskim izrazom, uravnoteženo, trajno tragajući o izlasku iz tame i sjene na svjetlo, u žudnji za čistim ozračjem pod nebeskim zvijezdama, suncima rasutim diljem svemira. Ne odajući se ni boli, ni krik, živio je, radio i stvarao u iznimno tegobnim, zlosretnim uvjetima. No, hrabro se borio za svoju obitelj, ženu, kćerku, dvojicu sinova, školarce, potom sveučilištarce.

Zbirka »Ja, hodočasnik« zorna je svjedodžba da njegova bitka nije prošla uzaludno. Stvorio je svoju osobnu poetiku, sustav vlastitih umjetničkih načela i načina rada. Svoj autentični poetski svijet koji možda po obimu i nije tako velik, ali je respektabilan po svom sadržaju, umjetničkoj snazi i kvaliteti. Nije mi nakana previše se analitički udubljivati u prikaz njegovih pjesama, no ipak ću pažnju čitatelja usmjeriti na nekoliko pjesama. Na uvodnom mjestu u knjizi je nešto duža pjesma, moglo bi se slobodno reći i manja poema, koja je po mojem sudu najzreliji lirski komad po kojem je i cijela Brankova zbirka dobila svoj naziv – »Ja, hodočasnik«. Ona je alfa i omega njegovog opusa, ključ za razumijevanje njega kao čovjeka i kao pjesnika. Gusto je protkana ezoterijom, baš kao i većina stihova u ovoj knjizi. Da bih je približio čitatelju, navodim samo neke bitne stihove, razumljivo, redanjem ulomaka: »Samo sam jedan hodočasnik, / Mislila mojim vjetrovi mute tajne / srca. / Rastače se duša / i samo hoda k Tajni / vječnog života ... / Cvjetove livada u hodu

Autentičan poetski svijet:
Branko Jegić

dotičem / bosim stopalima ... / Samo jedan je put moj. / Hodočasnik sam na kopnu. / Da su mi mora određena po njima / da plovim, / sijale bi mi zvijezde / nebom ... / Imam svoj put ... / Put koji utiče u more ljubavi. / Ja ne znam koliko je dug / moj put / Moja će duša vjerojatno / osluhnuti kraj. / Ja hodam prema tajni. / Prema ljubavi/ Prelama se u meni svjetlo i tama / jedino ljubav vraća bjelinu. Zračak svjetla. / Dalje jurim. / Lomim se u hod. / Napajam dušu na bistrim potocima. / Osvajam okom pašnjake / i polja. / U cvijetu tražim genij Tvoga uma. / I gradim sebe. / Ti gradiš moj hod. / Sve snove ... / Daruješ livadu i svijet. / I kamen za uzglavlje, da mogu u gori / kraj izvora počinuti. / Ti blagosivljaj moj pad. / Ja moram na goru ponijeti / svoj križ. / Hodati putem hodočasnika / života. Hodočasnik sam, / A ti tvorac hodočasnika i njegova života. (7-13).«

FILOZOFSKO UTEMELJENJE: Kompletan je i filozofski utemeljen njegov pogled na svijet. Kao pandan ovoj hodočasničkoj meditaciji istaknuo bih, također, dužu pjesmu »Jesen«, to je zapravo, ne jedna već trideset dužih i kraćih pjesama o traganju i doživljavanju one čiste, usudio bih se reći transcendentalne ljubavi, imanentnoj u manjoj ili većoj mjeri svakom čovjeku, osobito pjesniku; krasnom interpretacijom organski nadopunjava pjesmu sa čela knjige. Posebnom ljepotom, ritnikom slobodnog stiha, metafizičnošću izraza, kompozicijom, odišu pjesme: »Na ovoj zemlji«, »Majke«, »Molio sam dugo«, »Mir«, »Pjesma orača« i druge.

Pjesma u faksimilu, »Zašto živimo«, na kraju knjige moćna je poetska meditacija i dijalog pjesnika s Tvorcem. Krasi je neizmjerina dubina od koje smo sazdani pojedinačno, kolektivno, svijet, svemir, sile koje njime vladaju i Vrhovni arhitekt tog unutarnjeg i vanjskog sklada. Zbirka pjesama Branka Jegića »Ja, hodočasnik« dužno je podsjećanje na pjesnika koji nas je ostavio prije pet godina. ■

U Subotici održano predavanje o Iliji Kujundžiću i Miji Mandiću

Podsjećanje na dvojicu Antunovićevih sljedbenika

U organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« u utorak, 29. siječnja, u čitaonici Gradske knjižnice održano je predavanje o Iliji Kujundžiću i Miji Mandiću, u povodu 150. obljetnice od rođenja dvojice sljedbenika biskupa Ivana Antunovića, preporoditelja bačkih Hrvata.

»Večeras je prigoda da se sjetimo dvojice velikih učenika Ivana Antunovića, ljudi koji su dobro shvatili i prenijeli njegovu ideju, te postali graditelji za dalje«, rekao je u uvodnoj riječi mons. dr. Andrija Kopilović, predsjedavajući Instituta.

BORBA ZA JEZIK: O Iliji Kujundžiću (1857.-1929.), jednom od, kako ga je nazvao, posljednjih pripadnika stare Antunovićeve garde, govorio je mons. Stjepan Beretić, urednik »Subotičke Danice«. Ilija Kujundžić je rođen u Subotici, a sveto bogoslovlje studirao je u Kalači, uz pomoć Ivana Antunovića, čiji je kasnije bio suradnik. Od 1881. do 1884. bio je župni vikar u Dušniku kraj Kalače, a od 1885. istu dužnost je obnašao u Lemešu. Napisao je »Osnovni katekizam« za pučke škole 1896., »Sveti Antun Padovanski i krušac ubogih« 1899., molitvenik »Sveti Antun Padovanski« 1928. godine. Priče

je »Neven«, a bio je urednik i jednog lista na mađarskom jeziku. Jedno vrijeme je uređivao »Subotičku Danicu«. Ta njegova svestrana djelatnost izazivala je divljenje crkvenih uglednika«, rekao je mons. Beretić, zaključivši da je Kujundžić svojim djelom zaslužio ne samo spomen predavanje, nego znanstveni simpozij, kojim bi se bolje osvijetlile njegove zasluge za jezik, narod i Crkvu.

POKRETAČ »NEVENA«: Mijo Mandić (1857.-1945.) rođen je u Kačmaru, gdje je završio pučku školu, a građansku i učiteljsku školu u Kalači. Ovaj bunjevački »kultur-treger«, kako ga u jednom tekstu naziva dr. Matija Poljaković, u svom je školovanju bio također potpomognut od strane Ivana Antunovića. Jednom od njegovih najvećih zasluga, kako je ovom prigodom ukazao povjesničar dr. Slaven Bačić, smatra se pokretanje »Nevena« 1884. u Baji, lista koji je u kontinuitetu izlazio do Prvog svjetskog rata. U ovim novinama, a kasnije i drugim, Mandić je objavio izuzetno veliki broj članaka, koje je potpisivao pseudonimom. Uz svoju prosvjetnu djelatnost, kako je istaknuto, bio je jedan od najvećih boraca za hrvatski jezik u školama.

»Problemi s kojim se Mijo Mandić susretao i danas su živi. Devedesetih godina, koje su iza

Predavanje je održano u Gradskoj knjižnici:
Katarina Čeliković, Slaven Bačić i Stjepan Beretić

i anegdote objavljene su mu u »Subotičkoj Danici« i listu »Neven«. Kao vjeroučitelj u pučkim školama u Subotici, kako je ukazao mons. Beretić, Kujundžić se zalagao za uvođenje narodnog bunjevačkog jezika u škole, prihvaćajući hrvatski jezik kao književni. Kujundžićeva živa djelatnost nastavljena je i njegovim odlaskom u mirovinu 1919., kada je živio u Subotici. »I u svome rodnom gradu se dokazao kao marljivi radnik. Kao umirovljeni svećenik uređivao

nas, a i dan danas, neki pišu u hrvatskim časopisima pod pseudonimima. On se borio za narodni jezik u školama, a i danas, nažalost, imamo tu tendenciju državnih vlasti da se obrazovanje na hrvatskom jeziku svede na puku formu. Uz primjer Mije Mandića i Ilije Kujundžića, ostaje da se dosljedno borimo za to naše pravo«, rekao je Slaven Bačić.

D. B. P.

Milana Vlaović, »Blato«, V.B.Z., Zagreb, 2007.

Kako »uspjeti« u okrutnom svijetu

U literarnom prvijencu autorice s obećavajućim životopisom siromašni plaću manje, ali to čine sa stilom pa prolivene suze brišu papirnatim rupčićima, iako objeđuju samo vareniku i mljeko

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Milana
Vlaović
Blato

Ni sapunice nije uvijek lako gledati. Uzimati svakidašnju dozu ponekad postane naporno, ali prestati odjednom pratiti imitaciju stvarnosti na koju smo se »navukli« poput pravih ovisnika ne može se tek tako. Pobijediti ovisnost o bilo čemu nije lako i možda je jedna od ozbiljnih odluka, koju smo baš ovih dana donijeli, upravo ona da prestanemo gubiti vrijeme sjedeći pred televizorom. Ako ste donijeli odluku da se oslobodite te opasne navike, a pri tom je u naš vidokrug ušla knjiga koja već dugo samo skuplja prašinu, možda se poželite okrenuti tom nadomjestku. Tek toliko da vam okupira misli i odvede na put konačnog oslobođenja od slijepog interesa za ružičaste mjehuriće sapunastog svijeta.

SUPRUGA NOGOMETAŠA: U ostvarivanju ovakve ozbiljne odluke knjiga doista može pomoći. U pravi čas zato se pojavila knjiga *Milane Vlaović* (Metković, 1971.) koja će bar nakratko odvojiti poglede ljubitelja

romantike od malog ekrana. Razloga za to ima više, ali dovoljan će biti prvi, koji se nameće čim pogledamo naslovnicu. Ovaj uradak potpisuje poznato ime iz javnog života. Riječ je o osobi koja se okušala u mnogim područjima umjetničkog djelovanja. Kako sama kaže, u životu ima dvije preokupacije – glazbu i pisanje. Uspjesi i na jednom i na drugom području nisu upitni, jer ističe da je bila i kolumnistica i voditeljica televizijske emisije (koja se brzo ugasila, op.a.), a trenutačno studira novinarstvo. Glazbena joj je karijera obilježena skladanjem hitova za hrvatske pop izvođače. No, najveća zanimljivost vezana uz njezino ime jest ona da je supruga poznatog nogometaša *Gorana Vlaovića*.

PRAVI PRAVCATI ROMAN: Dakle, životopis obećava i daje nekoliko razloga da pročitamo ovaj uradak, inače literarni privjenac autorice, koja je uz mnoge obveze supruge, majke, kućanice, glazbenice i novinarkе stigla, eto, napisati i pravi pravcati roman i nazvala ga »Blato«. Ljubitelji sapunica spominjani u uvodnom dijelu na dobitku su čim konzumiraju prve retke knjige, jer, dok neki likovi iz ove knjige čitaju meko ukoričene romane *Život*, oni će se moći pohvaliti da u rukama imaju prvi tvrdo ukoričeni roman. Svaka sličnost onog što slijedi u romanu »Blato« s prezrenim štivom čitateljica iz blatnjavog predgrađa vjerojatno je slučajna.

Ona je siromašna, ali lijepa (»ljepša od Jovanke«?). Živi u Blatu, neuglednom predgrađu Grada i nada se boljem životu. Kada se pojavi on, princ na biciklu (ali samo privremeno), nudi joj se prilika da ostvari svoj san i uđe u kuću koja je za nju bila »simbol novca i moći, daleka i nedostižna kao i zgrada UN-a u New Yorku.« Na putu do ostvarenja tog cilja dogodit će se štošta, bit će tu i suza, jer i bogati plaću (zar ne?). Kod Milane Vlaović siromašni plaću manje, ali to čine sa stilom, pa prolivene suze brišu papirnatim rupčićima iako objeđuju samo vareniku i mljeko.

VODIČ ZA USPJETI: Naravno da to nije sve. Ima još mnogo toga što bi današnji čitatelji(ce) svakako trebali znati. Knjiga bi mogla biti i svojevrsni vodič u ostvarivanju plana kako uspjeti u okrutnom suvremenom svijetu, ali samo ako ste mlade i lijepe. Za vjerovati je samo kako citirana publika neće ozbiljno shvatiti neka od pitanja, primjerice: »Koja se to žena kod nas obogatila ozbiljnim radom?«, a još manje zaključak poput ovog: »Zar sam ja kriva što je svijet organiziran tako da su muškarci bogati, a ženama se nude tolike lijepe stvari koje su strašno skupe?«. Bit će bolje da se zadrže na nekim drugim retcima, pa bili to i oni u kojima se autorica upušta u ozbiljna promišljanja. Mogu to biti, primjerice, oni o stanju u suvremenom tisku: »Pogledajte kako izgledaju današnje novine...«

No, za nadati se je da se čitatelj, donijevši odluku da neće čitati meko ukoričene romane niti žuti tisak, neće pokolebati i odmah krenuti put kioska. Valja ostati ustrajan u odluci da se do kraja pročita »Blato«. Pri tome se može zamišljati da je roman već pretočen u seriju, zadržavajući se ponajviše na vjernim opisima interijera, najvjernijim pokazateljima moći likova koji žive svoje papirnate živote.

Kada pročitate knjigu, nikako nemojte stati. Naoružajte se čistom pozitivom i razmislite što ste time dobili. Primjerice, sigurno ste u trendu, jer knjiga je na sebe skrenula znatnu pozornost, a čime – ocijenite sami. No, najveći dobitak bit će onaj, ako poslije ove knjige odlučite prošetati naslovima koje nudi suvremena hrvatska književnost. Knjiga po knjiga i početna želja da opet padnemo u zagrljaj sapunica bit će sve manja.

Hrvatski kantautor vojvodanskoj publici predstavio novi album »Rijeka snova«

Belanova emocionalna autobiografija

U prepunom novosadskom Radio caféu poznati hrvatski pop-rock kantautor *Neno Belan* u ponedjeljak 28. veljače, predstavio je vojvodanskoj publici svoj novi album. Uz njega gost večeri bio je poznati rock novinar *Petar Janjatović* prepoznatljiv po čuvenoj »Yu rock enciklopediji«. Vrijedi podsjetiti da je bio i umjetnički direktor posljednjeg Omladinskog festivala u Subotici.

Kao gitarist, skladatelj i pjevač, Belan je krajem 80-ih godina u Jugoslaviji predvodio uspješnu grupu »Đavoli« iz Splita, koji su ponudili suvremeno viđenje pop-rock glazbe pedesetih i šezdesetih godina. Belan je sredinom devedesetih godina u Hrvatskoj započeo samostalnu karijeru tijekom koje je s »Fiumensima« objavio četiri albuma. Petar Janjatović, koji je najavio Belana, objasnio je simboliku u nazivu »fiumens« što znači rijeka, odnosno Rijeka, mjesto koje je Belan izabrao za život i daljnji stvaralački rad, grad u koji se preselio prije desetak godina.

Novim albumom »Rijeka snova«, jedan od najizvođenijih hrvatskih autora i godinama zaštitni znak kvalitetnog mediteranskog pop-zvuka, Neno Belan, prekida petogodišnju diskografsku stanku. »Ovo je moja emocionalna autobiografija«, izjavio je Belan pred vojvodanskim fanovima. Riječ je o materijalu koji donosi deset pjesmama, među kojima se, prvi put na jednom mjestu, nalaze veliki Belanovi festivalski favoriti koji su za vrijeme njegove diskografske »šutnje«, ispunjavali eter. Bez imalo zadržke, po kreativnoj snazi, možemo ga smjestiti uz bok *Gibonnija* i *Zdenka Runjića*, autora koji su, svaki na svoj način, pjesmom opisivali detalje vlastitih života.

Belan je našao način kako klapu uklopiti u njegovu urbanu glazbenu priču. Album »Rijeka snova« premijerno donosi četiri nove pjesme Belana i Fiumensa. Slušajući njegove ljubavne stihove, slušatelji neće baš svaki put sa sigurnošću moći reći pjeva li Belan o djevojci, omiljenom gradu ili otoku za kojim žudi. Istina je uvijek negdje između. Istovremeno, Belan se glazbom i tekstom čvrsto drži Rijeke, konkretno njezinog rokera duha. Fiumensi skupa sa svojim predvodnikom gotovo sve ritmove na »Rijeci snova« odrađuju gitarom, basom i bubnjem, vraćajući u život zvuk osamdesetih u svojem najboljem svjetlu. U svojim

S predavljanja albuma u novosadskom Radio caféu:
Neno Belan i Petar Janjatović

je novim studijskim ljubavnim prisjećanjima Belan krenuo pjesmom »Rijeka snova«, a završio »Bračkom baladom«, i tako simbolički opisao svoj životni i glazbeni put. Između Rijeke i Brača, na albumu su se smjestili veliki radijski hitovi »Galeb«, »Divojka s juga«, »Srce od leda«, »Noćas«, kao i tradicionalna »Dva Bračanina«. Nove skladbe »Miriše jugo« i »Kad plima se diže«, skupa s instrumentalom »Suton« i zaključnom »Bračkom baladom«, upotpunjuju ovaj Belanov svojevrsni nadograđeni »best of« album, koji će svojom kvalitetom konkurentima na pop-rock sceni ljestvicu postaviti poprilično visoko.

Dijana Prčić

U Subotici od 6. do 8. veljače

Književni festival »Pisci u fokusu«

Organizaciji Fondacije »Fokus«, u Subotici će se od 6. do 8. veljače održati prvi po redu književni festival pod nazivom »Pisci u fokusu«. Tematska okosnica festivala je »Bliskost drugog«, a sudjelovat će pisci i književni kritičari iz zemlje, Mađarske, Hrvatske i BiH.

Središnji programa festivala održavat će se u amfiteatru Otvorenog sveučilišta, svake večeri od 18 sati. Prvog dana, u srijedu 6. veljače, nakon otvorenja izložbe *Lea Pilipovića*, strip crtača iz Subotice (koju otvara subotički pisac *Oleg Tomić*), u 18 i 30 sati održat će se tribina »Pisci u fokusu«. Sudjeluju: *Miro Gavran* (Zagreb), *Laslo Blašković* (Novi Sad), *Mirjana Đurđević* (Beograd), a moderator je *Mladen Vesković*, književni kritičar (Beograd). Idućeg dana, u četvrtak, također u 18 sati, bit će predstavljen drugi broj kultur-propagandnog lista »Karton« u izdanju Fondacije Fokus, nakon čega će uslijediti nastavak tri-

bine »Pisci u fokusu« na kojoj će sudjelovati *Faruk Šehić* (Sarajevo), *Igor Marojević* (Beograd) i *Mileta Prodanović* (Beograd). Moderatorica je *Jasmina Vrbavac*, književna kritičarka (Beograd). U okviru iste večeri, u 20 sati, održat će se tribina pod nazivom »Kulturna politika u Srbiji«. Govore: *Slobodan Vladušić*, književni kritičar (Subotica), *Teofil Pančić*, publicist (Beograd), *Nenad Šaponja*, književni kritičar (Novi Sad) i *Viktorija Šimon Vuletić*, etnologinja (Subotica). Moderator je *Branislav Filipović*, sociolog (Subotica). Promocija prve zbirke pjesama *Petra Peića* »Skitanja« u izdanju Fokus Fondacije, održat će se u petak 8. veljače, u 18 sati. Nakon promocije u 18 i 30 sati, slijedi tribina »Pisci u fokusu: književne veze Mađarske i Srbije«, na kojoj će sudjelovati: *Ildiko Lovás* (Subotica), *Gyergy Dragoman* (Budimpešta), *Gyergy Sakmanj* (Budimpešta), a moderator je *Lorant Vereb*, filozof (Subotica).

U pratećem programu festivala publika će svake večeri moći vidjeti nastupe lokalnih skupina, koji se održavati u kafeu »Sax«. Početak je u 22 sata. U srijedu nastupaju predstavnici »subotičkog novog talasa« (Rajahman, Gerila koncept, All The Arms We Need), četvrtak je predviđen za elektroničku glazbu (DJ Gustav i DJ Timika), a posljednja festivalska večer za »subotički novi romantizam« (Balans, Ana Never, Nafta i Pionir 10).

Ulaz na sve festivalske događaje je besplatan.

D. B. P.

U Vatikanu predstavljena poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije

Svijetu je nužna »infoetika«

Treba izbjegavati da mediji postanu glasnoše ekonomskog materijalizma i etičkog relativizma, tih dviju rana našega društva, ističe papa Benedikt XVI. u svojoj poruci za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije koji ove godine ima za temu »Sredstva društvenih komunikacija – između protagonizma i služenja. Tražite istinu da biste je s drugima dijelili«. Papinu poruku predstavili su 24. siječnja u Vatikanu predsjednik Papinskog vijeća za društvene komunikacije nadbiskup *Claudio Maria Celli* i tajnik Vijeća mons. *Paul Tighe*. U svijetu u kojem su mediji postali nerazdvojni dio interpersonalnih odnosa i društvenih, gospodarskih, političkih i religijskih procesa nužna je jedna »infoetika«, kao što na polju medicine i znanstvenog istraživanja imamo bioetiku, predlaže Papa. Mediji, piše Benedikt XVI., »nisu samo sredstvo za širenje ideja, već mogu i moraju postati također oruđa u službi pravdnijeg i solidarnijeg svijeta«. Postoji međutim opasnost da se oni pretvore u sisteme kojima je cilj podvrgnuti čovjeka logikama što ih nameću prevladavajući trenutačni interesi, upozorava Papa te dodaje kako je to slučaj s komuni-

kacijom koja se koristi u ideološke svrhe i s nametanjem potrošačima proizvoda za široku potrošnju nasrtljivom promidžbom. Pod izlikom da predstavljaju stvarnost teži se opravdati i nametati iskrivljene obrasce osobnog, obiteljskog i društvenog života, ističe pritom Papa prema kojem su neki spremni pribjeći i grijehu, vulgar-

nosti i nasilju ne bi li se za njih čulo u javnosti. Papa također upozorava kako mediji ponekad žele ne samo biti zrcala stvarnosti već žele istu i »kreirati«, ponovno potvrdivši kako ne znači da je sve ono što se uz pomoć tehnike da izvesti ujedno

i etički dopušteno. Kada komunikacija izgubi svoje etičko uporište i izmakne društvenoj kontroli, upozorava nadalje Papa u poruci za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije, na kraju više ne vodi računa o tome da čovjeku pripada središnje mjesto kao ni o njegovu nepovredivom dostojanstvu, riskirajući time da negativno utječe na njegovu savjest, na njegova opredjeljenja i da u konačnici uvjetuje slobodu i sam život ljudi. Zato je nužno da društvene komunikacije ljubomorno brane osobu i potpuno poštuju njezino dostojanstvo. Čovjek žudi za istinom i traži istinu. Da je tomu tako pokazuju također pozornost i uspjeh što su ga polučile tolike uspješnice, televizijski programi ili kvalitetni filmski uradci u kojima su istina, ljepota i veličina osobe, uključujući njezinu religijsku dimenziju, prepoznate i lijepo predstavljene. Zato Papa na kraju izražava želju da uvijek bude odvažnih djelatnika u komunikaciji koji će biti istinski svjedoci istine i koji će znati u svjetlu vjere tumačiti pitanja s kojima je društvo danas suočeno. Svjetski dan medija redovito se slavi sedme, dakle posljednje vazmene nedjelje koja ove godine pada na 4. svibnja.

(IKA)

Župni Caritas »Blažena Majka Terezija« iz Srijemske Mitrovice

Bogato obilježen Tjedan Caritasa

Tjedan Caritasa, koji je trajao od 10. prosinca do 16. prosinca 2007. godine obilježili su mnogi lokalni Caritasi u Srbiji, svaki na svoj način. Župni Caritas »Blažena Majka Terezija« je, uz svoje već tradicionalne aktivnosti - pravljenja i prikupljanja kolača za svoje korisnike, kada je prikupljeno preko 50kg kolača, isporučio bolesnika i korisnika –32 osobe, te prikupljanja hrane i sredstava za ličnu higijenu u Dnevnom centru za stare i u župi sv. Dimitrija, dodao i nova događanja.

Prvi je edukativna radionica za mlade žene i djevojke o preventivi i skriningu raka dojke, koja je održana u prostorijama Caritasovog Dnevnog centra. Ovu edukaciju je održala dr. *Vesna Bobić* uz asistenciju medicinske sestre *Vesne Sremac*. Rad u malim grupama na različite teme u suradnji Caritasa i Doma zdravlja se u kontinuitetu održava već nekoliko mjeseci, a sve u sklopu jednog od ciljeva

Caritasa - educiranja štitenika i radnika.

»U tijeku Tjedna Caritasa imali smo nekoliko značajnih posjeta našem Dnevnom centru za stare od strane gradonačelnika Srijemske Mitrovice *Zorana Miševića* i načelnice južnobačkog okruga i predsjednice Općine Bač *Darije Šajn* te narodnog poslanika Skupštine Vojvodine *Ljubomira Kolarova*. Oni su se susreli sa štitenicima Dnevnog centra i upoznali s radom i planovima župnog

Caritasa, dajući sugestije i module suradnje institucija koje predstavljaju i naše organizacije«, pojašnjava *Kristina Zeman Mišević*, koordinatorica Kućne njege i Dnevnog centra župnog Caritasa »Blažena Majka Terezija« u Srijemskoj Mitrovici.

Okrugli stol o temi »Izvaninstitucionalni oblici zaštite starih« održan je u SO Srijemska Mitrovica 14. prosinca 2007. godine uz nazočnost i aktivno sudjelovanje partnerskih organizacija

Doma zdravlja, Patronažne službe i Preventivnog centra, Crvenog križa, te predstavnika Skupštine Vojvodine *J. Majorski* i *LJ. Kolarova*, načelnika srijemskog okruga *Save Ališića*, Nacionalnog Caritasa i Caritasa za Srijem, a domaćini su im bili gradonačelnik *Z. Mišević* i direktor župnog Caritasa dekan preč. *E. Španović*. Kompletan organizacija i prezentacija rada Caritasa posmatrana u sklopu strateških dokumenata i reformskih tendencija u sistemu zaštite starih Vlade Republike Srbije bila je na menadžmentu župnog Caritasa. Nanovo se Caritas Srijemske Mitrovice reprezentirao pred svim partnerima, koji rade na istom poslu poboljšanja kvaliteta života naših starijih sugrađana, kao ravnopravan i nezaobilazan subjekt u izgradnji efikasnijeg sistema socijalnih transfera u ovoj oblasti, kako na lokalnom tako i na regionalnom i državnom nivou. ■

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

U vrijeme poklada, kada u prvi plan izbijaju raspoloženje, druženje, pa i gozba, razmislimo o mjeri savjesti

Sreća – a što je to?

Pokladno je vrijeme. Doduše, jedno od najkraćih u kalendaru. Svega tri tjedna. Sav način slavljenja i provođenja pokladnoga vremena se skraćuje. Korizma je na vratima. Znamo da je pokladno vrijeme, vrijeme provoda, razonode, zabave, pa i užitaka. Više je druženja, susretanja i gozbe. No, to vrijeme poklada može biti i opasno. Ponajprije zdravstveno za starije i osjetljive, a često pomalo i grešno za razuzdanije i mlađe. Treba znati slaviti, znati uživati, ali s mjerom.

Mnogima se potkrada osjećaj da je pokladno vrijeme – vrijeme sreće. Varljivo je to. Nemojte se čuditi što ću upravo u ovo pokladno vrijeme upozoriti na pojam sreće, koja ne ovisi ni o pokladama, pa ni o Korizmi. Sreća je nešto što bi trebalo biti trajno i trajnije od vremena i raspoloženja. Sreća bi trebala prožimati i poklade kao i Korizmu.

PRINCEZA KAZALIŠTA: Kaže jedna priča ovako: Jednom je Konfucije susreo čovjeka odjevena u jelenju kožu, opasana pasom i s lutnjom u rukama, čiji su zvuci veselo ispunjavali sumornu dolinu. Upita ga: – Što te čini tako sretnim? Čovjek mu odgovori: – Imam mnogo stvari koje me čine sretnim. Čovjek je kruna stvaranja. Vidiš, Bog me je stvorio čovjekom, a ne životinjom, da bi drugi mogli obući moju kožu kao što sam ja obukao ovu jelenju. Vidiš, pojedini umiru kao djeca, a ja sam postao zreo i odrastao. Mnogi provode svoje dane u zatvoru ili su prikovani za bolesničku postelju. Ja sam zdrav i slobodan. Sada mi vi odgovorite zašto ne bih bio zadovoljan i sretan? Tko je slobodan od zemaljskih briga može vidno svaki dan napredovati u duhovnom životu. Ne trebaju nam nerazumni strahovi. Ako blago i slatko govoriš, tvoj eho, odjek glasa može biti samo takav. Ako hodaš uspravno, tvoja sjena može biti samo takva, uspravna. Kršćanin nikada nema straha od ničega i od nikoga. Isus je bio pomazan uljem radosti a On je istim uljem pomazao nas, svoje učenike. On je Gospodin koji nas ljubi i oduzima nam pojedine stvari da bi nam ih na koncu vratio višestruko umnožene. Dakle, sreću je kršćanin našao u osobi, a ne u stvarima, u prijateljevanju s jednom dragom osobom – osobom Isusa Krista. Problem je u tome što mi ne znamo prepoznati da je on s nama i među nama. Čitamo u životu *Eve Lavalieri* (Eugenia Fenoglio, 1866.-1929.) koja je svojom glumom i ljepotom osvajala sve oko sebe, plivala je u obilju raskoši i u obožavanju. Čovjek bi zaključio kako je Eve plivala u sreći svoga srca. Međutim, ta »princeza kazališta«, kada je bila na vrhuncu svoje slave, bila je veoma nesretna. Dvaput je pokušala samoubojstvo. Ali nije ostala na tomu putu očaja. Bog je tražio njezinu dušu

Stvoritelj trajno »emitira«

našoj savjesti signale i

upravlja našim putevima

glasom savjesti i navodi

nas na životni put sreće.

Ne može htjeti drugačije,

jer nas voli. Dakle, sreću

treba tražiti u sebi. Mi smo

nositelji sreće kao bla-

ženstva čiji je garant sam

Stvoritelj. Stoga i u vrijeme

kada u prvi plan izbijaju

raspoloženje, druženje, pa

i gozba kao vid slavljenja

sreće, postoji mjera savje-

sti koja prožima pravom

srećom sva ta slavlja i sve

te susrete

da sutra bude svjetionik svima onima koji će se njezinim stopama uputiti u život. U nekom planinskom selu razgovarala je sa starim župnikom i njoj se najednom otkriju ljepote neba kao divni, osunčani obzori nakon mutnih oluja. Postavila je sebi presudno pitanje: – Ako Bog postoji, što radim ovdje na zemlji? Što činim od svoga života? Kad je upoznala varavost i prolaznost zemaljskih užitaka, kada je doživjela prazninu života, ostavila je kazalište, prijatelje, cijeli svijet da bi cijelo biće darovala Gospodinu i svomu bližnjemu, čineći bezbrojna djela milosrđa. Evo nekoliko misli koje je ona zapisala, a koje su u njezinu novomu životu bile neiscrpivo vrelo sreće i mira: – Najdraže mi je ime Isus, najljepše cvijeće trnova kruna. Najslada mi je hrana euharistija, najmilija knjiga Evanđelje. Najdraži mi je pratitelj anđeo čuvar, najmiliji dragulj krunica. Najviše me muči moja nezahvalnost Bogu. Jedino mi je vlasništvo grob. Ime mi je zemaljski crv. – Tako Eve Lavalieri završava svoj hvalospjev ljubavi.

MJERA SAVJESTI: Razmišljamo, dakle, o sreći. Ono što najčešće zavarava naše razmišljanje je pojam sreće kao »lutrije«. Mislimo da je ona negdje u tuđim rukama i kako je možemo, ako nam se posreći, naći kao zgoditak na lutriji. Neki koji razmišljaju dublje misle kako je sreća isto u tuđim rukama, ali nekoga nedohvatljivoga bića koji se s nama »poigrava«, pa nam daje ili ne daje sreću koja nas treba uvijek zateći kao »izvanredni dar«. Međutim, sreća nije ni lutrija ni izvanredni dar, nego je sreća poziv. Na nju nas je pozvao Stvoritelj, jer je htio ispuniti zemlju bićima koja će pronijeti njegovu dobrotu i dati odsjaj njegove sreće i punine na ovome svijetu. Zabuna je na relaciji naše komunikacije s izvorom prave sreće i sa središtem našega bića gdje je »antena« za prijem signala. Signal je već dan u času poziva na život, a »antena« je postavljena u našu savjest. Stvoritelj trajno »emitira« našoj savjesti signale i upravlja našim putevima glasom savjesti i navodi nas na životni put sreće. Ne može htjeti drugačije, jer nas voli. Dakle, sreću treba tražiti u sebi. Mi smo nositelji sreće kao blaženstva čiji je garant sam Stvoritelj. Stoga i u vrijeme kada u prvi plan izbijaju raspoloženje, druženje, pa i gozba kao vid slavljenja sreće, postoji mjera savjesti koja prožima pravom srećom sva ta slavlja i sve te susrete. Kada se navečer ili noću vraćamo kući s osjećajima da smo obogaćeni i da obogaćujemo, to je sreća. Kada se vraćamo s osjećajem da nas je netko okrao ili oplijenio, tada smo zasigurno prečuli signal naše »antene«. Želim ovim pokladnim danima puno iskonske sreće i uključene »antene«.

Stari krovopokrivači su rijetkost

Trska je čudo

Rođen i živi na salašu * Krovopokrivačkim poslom zarazio ga punac još u mladim danima * Trska je čudo, samo je treba poznavati, a onda je i zavoljeti * U širokoj šokačkoj duši ima mjesta za sve konje i salaše na ovom svijetu

Piše Ivan Andrašić

Ukoliko pođete od Sonte k Dunavu, ali ne glavnom cestom koja vodi na granični prijelaz Bogojevo, nego onom uskom, asfaltiranom, koja spaja selo i negdašnju »Kudeljaru«, pa produljite poljskom, zemljanom cestom, odmah iza mostića s lijeve strane, »na jedno tri bandere«, kako kaže glavni lik ove reportaže, »pozdravit« će vas jedan mali, ali topli salaš, koji čuva u sebi dah prošlosti.

ZANAT KOJI IZUMIRE: Jedan je od malobrojnih i danas aktivnih, jedan iz čijega se dimnjaka ovih zimskih dana izdijeva dim, pokazujući da u svojim njedrima skriva živu čeljad. Živu i živahnu. Na ovom salašu živi pedesetdvogodišnji *Stipan Rakin* sa suprugom *Katom* i sinovima *Ivicom* (1991.) i *Stipom* (1995.). Sin *Dejan* (1978.) i kćerka *Ljiljana* (1980.) »odlepršali« su sa salaša i svili svoja gnijezda. Nije *Stipan* izuzetan po salašarskom

životu. Ima danas još takvih, iako ne puno. *Stipan* se bavi jednim starim, u mnogim vojvodanskim mjestima nekada jako raširenim, a danas gotovo izumrlim zanatom. Zanatom koji se ne može izučiti niti u jednoj školi, zanatom kojega su majstori prenosili s koljena na koljeno. *Stipan* je poznat, ne samo u Sonti, nego i u okolnim mjestima, pa i u dijelu Baranje, po izradi krovova od trske. »Nije to baš tako jednostavno ko na oko. Ukoliko želite izraditi ili obnoviti trščani krov, prvo morate pripremiti kvalitetnu trsku. Nekada davno, prije prokopavanja mreže odvodnih kanala, na ovim prostorima su bile velike površine pod ritovima i močvarama, a to je bilo carstvo trske. Trska se 'pravila' zimi. Morali bi obuti limene čizme, a od alatki rabio se fagov i modla. Fagov je, poput skraćene kose, alat za rezidbu, a u modlu se slagala trska u snopove. Klasirala se po odvozu kući, posebno za voj, posebno za podsnopicu, posebno za podbijanje«, objašnjava *Stipan*. Kako bi nam *Stipan* bio jasniji, opisat ćemo izradu i dijelove novoga krova. Postavljaju se i za grede učvršćuju rogovi, na 1,5 – 2 m razmaka. Na rogove se prikucavaju horizontalne ravne motke na razmaku od 120 do 130 cm. Na ovako pripremljen kostur postavlja se podsnopica, koja se podbija i na taj način se dobije ravan na više razina. U vrhu ravni plete se voj, čija duljina je od 2,5 – 3 metra, ovisno o veličini i nagibu krova. U završnici, podsnopica se ravna i dopunjava kratkom trskom (70 – 80 cm), koja se podbija stepenasto, ukoliko krov nije skroz propao. Podsnopicu tvore snopići trske od 30 – 40 cm obujma. Slažu se i uvezuju paljenom žicom za horizontalne motke. »Najteži, a meni je ujedno i najljepši dio posla pletenje voja. Plete se u vrhu krova, od neuvezanih snopića koje tvore 7-8 tankih trščica, duljine od 2,5 metara, pa naviše, ovisno o vrsti krova. Poput dobrog šešira na glavi gazde, voj štiti kuću od prokišnjavanja. Na koncu, kad uradim i podboj, stvori se i konačna slika mogega posla«, objašnjava nam dalje *Stipan*. Kako je majstora njegova kova sve manje, danas su jako traženi. Njegovih ruku djela mogu se vidjeti u Sonti, Apatinu, Svilojevu, Kupusini, Bačkom Monoštoru, Doroslavu, »prije« u Erdutu, Aljmašu i Daljskim pla-

ninama. »Trebao sam raditi i neka-kvu staru ulicu u Novom Sadu, zvali me, no nisam htio na toliko puno dana ostaviti salaš«, skromno kaže *Stipan*, koji je cijeli život proveo na salašu.

EEEEJ, DI SU ONA STARA VRIMENA?: Od mladih godina »služio« je kod gazde u Sivcu, a kad se oženio, otac mu je kupio zemlju i sagradio svinjce, on i supruga su sagradili salaš, na kojemu su i danas. Ljubav prema zemlji i salašu naslijedila su i djeca, pa i dvojica unuka. »Volim ovu našu ravnicu, volim salaše, slobodno dišem tek kad ne vidim kuće oko sebe. Jedino žalim što više nema onog starog, salašarskog, preljuskog načina života. Eeej, di su ona stara vrimena, kad nam nije trebala ni televizija, ni radio, a nije nam bilo dosadno. Pivali smo i uz pismu igrali, a znao se uvijek naći netko s tamburicom, pa da vidiš veselja. Danas jedva čekam da mi na salaš dodu unuci od 7 i 4 godine, pa kad mi sjednemo na sanke ili kola i pođemo u obilazak njiva, znamo otići čak do Dunava. Djeca uživaju u takvom načinu života, valjda su 'povukli na didu'. E, samo da se zna, dok je ovakvih, salaši neće izumrijeti«, kaže *Stipan*. Ratne strahote kaže da su ga mimoišle, valjda zbog toga što je van glavnih cesta. Ipak, jedan slučaj je upamtio po bliskom zlu. »Moj bliski prijatelj dobio kćerku odmah početkom rata i to smo žestoko proslavili. Na stolu je bila bačva vina i htjeli smo to ovjekovječiti, pa smo pozvali fotografa. Stali smo iza bačve, a ja, šale radi, napravio 'uši' kažiprstom i srednjim prstom prijatelju. Na nesreću, ta je slika došla u pogrešne ruke i jednoga dana su me potražili 'bradonje', kako bi me skratili za glavu zbog toga što pokazujem nekakvo 'u', 'v', ili ne znam ti ja što. Srećom, među njima je bio jedan čovjek kod čijega sam oca radio krov još prije rata i on me je na jedvite jade nekako 'opravdao'. Tek kasnije, kroz nekoliko godina, od njega sam saznao da mi je glava visjela o jako tankom koncu. I Boga mi, tek tada su mi se počele noge tresti od straha«, sad već sa osmijehom pripovijeda *Stipan*. Nakon razgovora ispratio me je, onako po salašarski, »do ćuprije« i tamo smo još malo »podivaniili«, a onda je odšetao prema kanalu, provjeriti »da se nije koja uhvatila«. ■

Proširene vene na nogama

dr. Marija Mandić

Proširene ili varikozne vene na nogama obično izgledaju kao izbočeni, plavičasti konopi koji prolaze neposredno ispod kože. Mogu se pojaviti bilo gdje na tijelu, iako se najčešće pojavljuju na nogama i stopalima. Žene obolijevaju od proširenih vena najmanje dva puta češće nego muškarci. Smatra se kako 10 posto muškaraca i 20 posto žena oboli od nekog oblika proširenih vena. Nerijetko se ne shvaćaju kao ozbiljan zdravstveni problem te se veoma često skreće pozornost s toga da su proširene vene ozbiljan, pa i po život opasan zdravstveni problem.

POJAVA PROŠIRENIH VENA: U mladoj dobi, kada se vene pojavljuju, proširene vene ne prate tegobe, već se primjećuje samo estetski nedostatak. Kako bolest napreduje i razvija se, pod utjecajem raznih faktora rizika, postaju primjetni i jasni znakovi tegoba i komplikacija. Proširene vene nastaju zbog oštećenja venskih zalistaka, a osoba koja ima proširene vene naslijedila je osjetljivu građu venskih zalistaka. Rađamo se, dakle, sa sklonošću prema proširenim venama, a razvoj bolesti i njezin intenzitet mogu potaknuti faktori rizika, ali sami faktori rizika, bez nasljedne sklonosti, ne mogu stvoriti proširene vene.

FAKTORI RIZIKA za proširene vene na nogama su: trudnoća, pretilost, kontracepcijske pilule, sedanteran način života (puno sjedenja uz malo fizičke aktivnosti), dugotrajno stajanje i obuća s visokim potpeticama.

Zdravi venski zalistak koji se nalazi u vena-mu nogu koje krv prenose »uzbrdo« otvara se kako bi propustio prolazak krvi k srcu i zatvara se kako se krv ne bi vraćala nazad. Kada obole, tj. kada vena oslabi i proširi se zbog povišenog tlaka, zalistci se više ne zatvaraju, krv zastaje u nogama, pritisak na zidove kapilara se povećava i tkivo oko vena postane ljubičasto zbog

minimalnih krvarenja u njega. Ovakva slika se obično događa kod površnih vena koje se nalaze tik ispod kože. To su površinske proširene vene i one su često vidljivo otečene i ispupčene, katkad okružene vidljivim sitnim žilama nalik na paukovu mrežu. Obično su bezopasne,

ali kada se upale postanu osjetljive na dodir, otežava se protjecanje krvi te dolazi do otoka gležnjeva, svraba kože te bolova u udovima.

DUBOKE PROŠIRENE VENE obično nisu vidljive, ali mogu izazvati bol i oticanje nogu. One su utoliko opasnije jer u njima, zbog otežanog kretanja krvi i zastoja krvi zbog bolesnih zalistaka, može nastati krvni ugrušak.

Ovi ugrušci, osobito ukoliko nastanu u butnim venama i dubokim venama male karlice mogu biti opasni po život. Naime, ukoliko se vene upale, od ugruška se veoma lako odvaja komadići koje nazivamo embolusima, koji putuju slobodnim venskim putovima i preko srca dolaze do pluća gdje najčešće izazivaju plućnu emboliju, koja je u velikom postotku smrtonosna bolest.

Dugotrajna neliječena venska insuficijencija dovodi do oteklina, osobito u predjelu potkoljenice i skočnog zgloba. Koža na oteklinama nedovoljno je opskrbljena kisikom i hranjivim tvarima i napokon se otvara rana, najčešće s unutarnje strane na donjem dijelu potkoljenice, ali može nastati i na drugim dijelovima. Otvorena rana (*ulcus cruris venosum*) veoma se teško liječi i tada je neophodna ne samo konzultacija liječnika opće prakse nego i vaskularnog kirurga. Također, veoma je neugodna i pojava obilnog krvarenja iz jako proširene vene. Ono može nastati spontano ili ga pak izaziva beznačajna ozljeda, a nastaje zbog balonastog ispupčenja vene kojoj je zid istanjen do najmanjih vrijednosti.

UBLAŽAVANJE TEGOBA: Kako biste ublažili tegobe koje sa sobom nose proširene vene na nogama liječnik će vam preporučiti nošenje elastičnih zavoja i čarapa. Bitno je naglasiti kako se čarape kupuju za svaku osobu posebno u odnosu na veličinu noge i stupanj oboljenja vena. Svakako će tjelesna aktivnost, pravilna prehrana bogata vitaminima C i E, te prestanak pušenja, utjecati na smanjenje tegoba i pogoršanja bolesti. Ipak u krajnjem stadiju, kako se ne bi razvile neželjene komplikacije, neophodno je skleroziranje ili pak operacija vena nogu o čemu se svakako na vrijeme i blagovremeno treba konzultirati sa svojim liječnikom. ■

GASTRONOMSKI KUTAK

400 g mekog brašna
200 g margarina
Pola kvasca
Malo mlijeka
½ praška za pecivo
1 veća žlica vanilijnog šećera
1 jaje
Pekmez od kajsija
250 g samljevenih oraha
250 g šećera

Priprema

Sve umijesiti i podijeliti na 3 dijela. Testo, pa pekmez od kajsija, pa mješavina od samljevenih oraha i šećera. Odozgo prelići glazurom koja se pravi od 100 g rastopljene čokolade u 2 žlice ulja. Sve peći oko 25 minuta na temperaturi od 200 celzija.

Hrckov maskenbal

Princeze, šeici, spajdermeni, cvjetići, klaunovi, kuharice, liječnici, nogometaši, zečići... mogli su se vidjeti u petak, 25. siječnja, u lijepo uređenoj dvorani Križevačkog trgovačkog centra u Subotici. Na »Hrckovom« maskenbalu sudjelovalo je oko pet stotina djece. Na samome početku djeca su se igrala šarenim balonima, kojih je bila prepuna dvorana, te su sa znatiželjom gledali jedni u druge. Mnogi nisu uspjeli prepoznati svoje drugove. Kada su se opustila, plesala su uz veselu glazbu i u »vlakiću« obilazila cijelu dvoranu, ispunivši prostor šarenilom i razdraganošću. Na maskenbalu su se okupila djeca iz – Subotice, Sombora, Novog Sada, Vajske, Bođana, Plavne, Sonte, Bačkog Monoštora, Bačkog Brega, Golubinaca, Đurđina, Tavankuta.

Mališane je pozdravila konzulica gerant Generalnog konzulata RH u Subotici *Ljerka Alajbeg*, koja se zahvalila »Hrcku« na tome što je i ove godine organizirao ovaj prekrasni maskenbal. Konzulica je poželjela uspješan nastup svima te poručila da je maskenbal dan kada možemo biti netko drugi, a sve druge dane smo ono što zapravo i jesmo – vrijedni učenici, pametna i vrijedna djeca.

Žiri u sastavu – *Marija Šeremešić, Katarina Čeliković i Stipan Katačić*, imao je veoma tešku zadaću, s obzirom na to da su sva djeca imala zanimljive i maštovite maske. Prvu skupnu nagradu dobilo je pet gusara iz Sombora, koji su nagrađeni knjigama i slasticama. Pokraj ove, dodijeljeno je još dvadeset »Turbo limač« nagrada. Među nagrađenima su djeca koja su nosila maske – medvjedića dobrog srca, Spužva Boba, snjeguljice, bake, Kineskinje, dunje, Zvončice, suncokreta, mumije, Indijanca s lulom, Meksikanca, licitarskog srca, vozača formule, pčelice... Šesta nagrada pripala je princezama i vitezovima iz Plavne, petu nagradu dobila je sv. Marija iz Radio Marije iz Novog Sada, četvrta nagrada pripala je novinskoj dami iz OŠ »Sveti Sava« iz Subotice, treća nagrada pripala je snjegoviču iz Vrtića »Marija Petković – Sunčica« iz Subotice, druga »papi« iz Bačkog Brega, a prvu nagradu je dobila dama bez glave iz OŠ »Matko Vuković« iz Subotice.

Nakon revijalnog dijela za svu djecu su bili osigurani MC Donald's paketići. Maskenbal je organizirala NIU »Hrvatska riječ«, a u organizaciji su se istaknule predsjednica Organizacijskog odbora *Ivana Petrekanić-Siđ* i *Nada Sudarević*.

M. Tucakov

Prva nagrada »dami bez glave«

Prvu nagradu osvojili su Petar i Miran Kujundžić iz OŠ »Matko Vuković« iz Subotice. Njihova maska je bila dama bez glave. »Zajedno smo došli na ideju da napravimo ovakvu masku. Jako nam se sviđa maskenbal i sudjelovat ćemo i iduće godine«, u glas su uzvicali Petar i Miran.

Drugu nagradu je osvojio »papa« iz Bačkog Brega s tri »časne sestre«. To su Milica, Adrijana, Daniel i Miki. »Papa« je bio Miki, koji je, kako kaže, sam došao na ideju da jedan dan bude »papa«, a zatim su se svi složili da mu budu pomoćnici, jer je on sam u kolicima – nemoćan.

1. veljače 2008.

Gljive

Piše: Dražen Prčić

Dva hrvatska mikrobiologa s instituta »Ruder Bošković« nedavno su otkrila dvije posve nove i nepoznate vrste gljiva, zasad jedino egzistirajuće u Hrvatskoj. Prvu novootkrivenu gljivu, lociranu u jednom plasteniku kod Jelse na otoku Hvaru, prozvali su *Jadranska zvonoglavka*, dok je druga pronađena u jednom zapaženom voćnjaku u mjestu Jalšavec pokraj Zagreba i dobila je ime *Hrvatska pritajnica*. S ove dvije nove vrste obogaćeno je saznanje o preko 4.500 raznovidnih vrsta, koje su dosada poznate hrvatskoj znanstvenoj javnosti, a nevjerovatno zvuči podatak kako se procjenjuje da na teritoriju države ima čak 20.000 raznovidnih vrsta. Ipak, sada slijede testovi na ovim »mladicama«, kojima će se ustvrditi jesu li jestive ili ne, mogu li se rabiti u znanstvene svrhe i sve ostalo što ide uz biološka istraživanja. Da ne bi bilo po onoj: »Ove se gljive jedu jednom u životu...«

Za ljude koji se brzo ožene, bez nekog ozbiljnijeg promišljanja o svojoj odluci, često znaju kazati »kako se najeo ludih gljiva«, pa je stoga ili možda zbog toga, prosječna starosna granica muških osoba koje prvi puta stupaju u bračnu zajednicu znakovito pomaknuta na 29 godina, za razliku od one od 26 godina, koja je važila u devedesetim godinama prošloga stoljeća. Ili je u pitanju veća epidemija *gamofobije* (straha od braka) ili se možda manje jedu gljive.

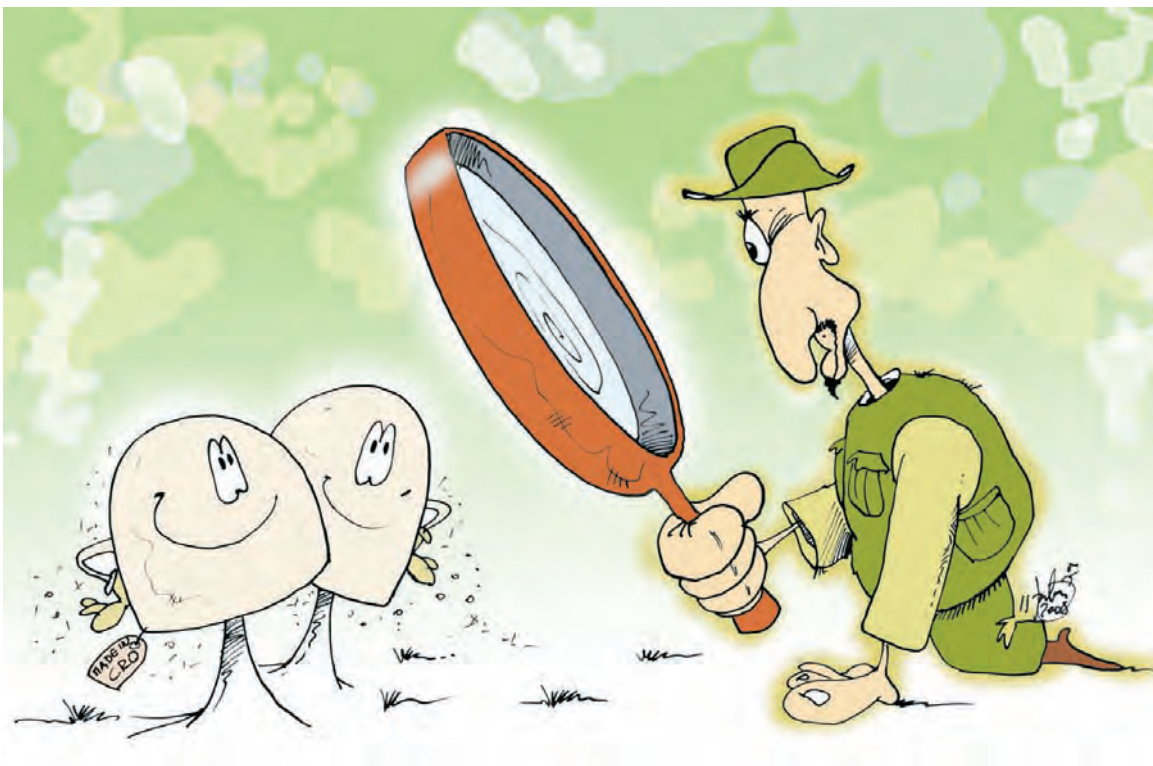

Što je jeo izvjesni Nizozemac, koji je prošloga tjedna postavio novi svjetski rekord (oborio svoj stari) u boravku »na ledu«, nije poznato, ali je svijetu poznato vrijeme od 72 minute, koliko je uspio izdržati u kontejneru punom leda. Svoj nevjerovatni

uspjeh pripisao je specijalnoj tantričkoj tehnici zvanoj *tumo*, zahvaljujući kojoj je u mogućnosti ovladati svojim tijelom i ne osjećati hladnoću. Blago njemu, kada bi i mi mogli svladati neku sličnu tehniku, ne bi bilo problema s hladnoćom

Zahvaljujući novom izumu japanskih inovatora, ljudi koji se nadu u okolici osoba koje imaju problema s nesnosnim »mirisom« svojih stopala neće više morati dizati glavu put visina i tražiti dodatnog čistog

u domovima, a ni sa sve većim računima, koji ove zime stižu za grijanje.

Ali i tehnika ponekad zna zakazati, jer se baš očekuje kako bi jedan američki satelit uskoro mogao pasti s neba. Još uvijek nije poznato gdje bi mogao rashodovani osmatrački svemirski uređaj, velik poput omajnog autobusa i težak oko 9 tona, »aterirati«. Stoga dodatni povremeni pogledi put neba nisu naodmet. Ne samo zbog lošeg vremena ili snijega...

zraka. Naime, na tržištu su se pojavili specijalni ulošci s aromom mentola, a proizvođač garantira 6 mjeseci trajanja »mentolske zaštite« od neugodnih mirisa. Hoće li ovaj izum zaživjeti i na našim prostorima u velikoj mjeri će ovisiti o cijeni ovoga proizvoda na našem tržištu, jer bi japanska cijena od 28 \$ kod nas doživjela poraz spram jakih mirisa donjih ekstremiteta. Za razliku od Japana, u kojemu se tradicionalno izuva obuća na brojnim javnim mjestima, kod nas to, na sreću, nije običaj. ■

Karneval u Veneziji

Romantične maske

Vrijeme je maskara. Šarene maske vladaju brojnim gradovima, ali je karneval u Veneziji, jamačno, najatraktivniji od svih. U ozračju romantičnog »grada na vodi«, tijekom krabuljnih dana, vrijeme kao da je stalo, a stvarnost biva »prekrivena« maskama prošlosti. Baš kao i lica premazana raznovrsnim bojama u odorama nestvarnih likova iz renesansne *Commedie dell'arte*. Gradom šecu Harlekini, Pantaloni i Colombini, simpatični pajaci sretnih i tužnih grimasa, jer vrijeme je maskara...

Dejan Peić, poslovođa u »Music shopu«

Posao traži konstantno usavršavanje

Uz pomoć stručnih seminara i prezentacija, interneta i stručnih publikacija, nastojim stalno biti u tijeku s novinama

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Dejan Peić je gotovo cijeloga života vezan uz tehniku. Isprva je to bio hobi, pa odluka o školskoj naobrazbi i konačno, sve stečeno znanje dovelo ga je i do posla kojim se danas bavi. O zanimljivostima svog poziva i tehnici bez koje je današnji život, praktično, nezamisliv, porazgovarali smo u kraćem razgovoru za naš tjednik.

Otkada se bavite poslom prodaje tehničke opreme u »Music shopu«?

Ovim poslom se bavim od srpnja 2000. godine. Do ovog posla sam došao preko kombinacije rođakinje i poznanika (koji poznaje direktore firme).

Jeste li od prije imali ikakvih iskustava s ovom branšom?

Do tada nisam imao profesionalnog kontakta s tehnikom, ali mi je audio i video tehnika oduvijek bila hobi, tako reći još od malih nogu.

Što ste po temeljnom obrazovanju?

Po zanimanju sam strojar – automehaničar, ali mi se čini da sam se ipak pronašao u ovome poslu, iako sam oduvijek želio baviti se automobilima (kod kuće i dan-danas »prčkam« po mom automobilu kad imam slobodnog vremena).

Kako ocjenjujete posao kojim se trenutno bavite i na koji način ostvarujete kontakt s potencijalnim kupcima?

Ovaj posao je veoma dinamičan, pogotovo meni kao poslovođi, puno obveza, odgovornosti. Moj kontakt s mušterijama nije izravan, već samo ako kolegama »zaškripi«, tj. ako se rješavaju neki ozbiljniji problemi, onda ja pripomažem. Moj posao je da mlađe kolege usmjerim, kako bi oni što kvalitetnije uslužili kupca (potrošača), jer je u cijeloj priči on najvažniji.

Koja je Vaša specijalistička oblast i kako se usavršavate u njoj, te kako Vam nova saznanja pomažu u svakidašnjem poslu?

Moja omiljena oblast je AUDIO/VIDEO tehnika, i tu se trudim biti maksimalno u tijeku, i često idem na stručne seminare. Posljednji put bilo je to u Sofiji (Bugarska) – Panasonic AUDIO/VIDEO oblast, redovito posjećujem internet forum... Povrh svega, s kvalitetnim informacijama lakše i konkretno mogu pojasniti kolegama i potencijalnom potrošaču neke fineise i prenijeti neka iskustva iz prakse. Time se trudimo da budemo

korak ispred ostalih (konkurencije), pogotovo velikih tržišnih centara i marketa.

Pa... tehnika je takva da se svaki dan nešto obnavlja, usavršava, tako da je neophodno non-stop biti u tijeku. Tu mi mnogo pomaže internet s koga nabavljam potrebne informacije, a i uvoznici mi puno pomažu literaturom i seminarima, koje predvode ljudi dovedeni izravno od proizvođača.

Kako biste komentirali tehnološku revoluciju i napredak ponude na tržištu?

Kao što sam već napomenuo, svaki dan se pojavi nešto novo, a neke

stvari izlaze iz mode (primjer: obični televizori se povlače, a dolaze LCD-i, plazme, onda audio/video kazete su bukvalno iščezle, a zamijenili su ih CD-i i hard diskovi, walkmane su zamijenili isprva discmani, a zatim su i oni nestali pojavom MP3/MP4 playera).

Najveći napredak suvremene tehnologije su, po mom mišljenju, mobilni telefoni – oni su se u proteklih deset godina »brutalno« razvili, od tzv. »cigli« (nekadašnji glomazni aparati) su se pretvorili u pokretna mini računala. Mi ih, doduše, ne prodajemo, ali su mi oni hobi, njihov razvoj redovito pratim.

Koji artikli su najviše traženi?

Najaktualniji artikli su uređaji bez kojih se ne može u svakidašnjem životu, kao što su: strojevi za pranje rublja (perilice), frižideri/zamrzivači, generalno bijela tehnika i sitni kućanski aparati, slijede televizori, muzički uređaji, prazni mediji, nema pravila...

Iako ste gotovo po cijeli dan angažiranim poslovnim obavezama, što volite raditi u slobodno vrijeme?

U slobodno vrijeme, koga i nemam puno, jer po cijeli dan radim, i dalje sam povezan s tehnikom. Volim se opustiti uz glazbu ili dobar film, sam bez ičijeg prisustva – posle dana provedenog s ljudima željan sam biti sam. Rekreativno se bavim body-buildingom, to mi je jedan način oslobađanja od stresa, koji se nakupi tijekom jednog radnog dana.

Osobni planovi?

Konkretnih planova u životu nemam, trebam se oženiti, a onda sve dolazi samo od sebe. Od planiranja djece do svakidašnjih problema oko kuće...

Medalja poslije 14 godina

Srebro zlatnog sjaja

Porazom u finalnom susretu protiv Danske (20-24) rukometaši Hrvatske osvojili su drugo mjesto na EP u Norveškoj

Piše: Dražen Prčić

Nakon osam susreta u samo desetak dana, brojnih ozljeda i nedaća, koje su pratile Hrvatsku rukometnu reprezentaciju, izabranici *Line Červara* uspjeli su osvojiti srebrnu medalju na Europskom prvenstvu u Norveškoj i nakon 14 sušnih godina (bronca u Portugalu 1994.) izborili najveći uspjeh na šampionatima starog kontinenta. Aktualni olimpijski šampioni i bivši svjetski prvaci nastavili su uspješni niz ove zlatne generacije i, unatoč finalnom porazu protiv šampiona Danske, dokazali kvalitetu hrvatskog rukometa.

POLUFINALE

HRVATSKA – FRANCUSKA 24-23

Subotnja pobjeda (26. siječnja) u polufinalnom susretu protiv uvijek neugodnih Francuza (poraz u četvrtfinalu prošlog SP) izborna je u dramatičnom i do posljednje sekunde neizvjesnom duelu, koji je osiguravao plasman u finale i medalju na EP. Opet je briljirao *Ivano Balić*, uz odličnu igru *Petra Metličića*, odlučujući pogodak *Blaženka Lackovića* i dva, iznimno važna, obranjena sedmerca *Vjenceslava Somića*. Nažalost, čini se kako je ova bespoštedna »bitka za finale« uzela svoj danak.

FINALE

HRVATSKA – DANSKA 20-24

Unatoč odličnom početku (4-0) i ravnopravnoj igri većim dijelom prvoga poluvremena, Hrvatska nije mogla pružiti više od časnog poraza u završnici EP u Norveškoj. Golemi umor, ozljede ključnih igrača (Balić, Metličić) koji su i pokraj očevitih bolova nastavili hrabro igrati do samoga kraja susreta, ali i krajnje diskutabilno suđenje španjolskog para *Breto* i *Huelin*, na koncu su utjecali na još jedan poraz od Danske, objektivno, najbolje momčadi prvenstva. Zanimljivo, Hrvatska je u Norveškoj izgubila jedino od novih prvaka Europe (20-30 u četvrtfinalnoj skupini i 20-24 u finalu).

SREBRO ZLATNOG SJAJA: Nakon svega, nitko ne može, i ne bi smio, ništa loše reći o »srebrnim rukometašima« Hrvatske, koji su u gladijatorskim arenama Stavangera i Lillehamera ostavili dobar dio svog zdravlja, igrajući ubitačnim ritmom proteklih desetak natjecateljskih dana. Iako je navijačko gledateljstvo nepopravljivo razmaženo i uvijek željno samo najviših pobjedničkih postolja, biti drugi u kolijevci svjetskog rukometa

(EP je uvijek jače natjecanje od SP, jer jednostavno nema slabih momčadi) u ovom trenutku i ovakvim okolnostima zasigurno je golemi uspjeh ozljedama oslabljene reprezentacije. Jer, podsjetimo, *Ivano Balić* je odigrao prvenstvo gotovo bez priprema, a do pred sami odlazak u Norvešku njegov nastup je bio pod velikim pitanjem. Doma su ostali *Mirza Džomba*, najbolje svjetsko desno krilo i njegova zamjena *Vedran Zrnić*, a teret nastupa na svom prvom velikom natjecanju pao je na mlada *Duvnjaka* i *Čupića*. Ipak, unatoč svemu, veliki rukometni znalac izbornik Červar ponovno je uspio posložiti sve kockice u dobitni niz, a srebro zlatnog sjaja »zasjalo« je na prsima hrabrih momaka.

Svaka čast!

All star Balić i Vori

U idealnu momčad netom završenog europskog prvenstva izabran je *Ivano Balić*, kao najbolji srednji vanjski, dok mu se u All star postavi pridružio i *Igor Vori*, kao najbolji obrambeni igrač. Uz to, Balić dijeli i naslov najboljeg strijelca šampionata s 44 postignuta gola.

Bojana Faćol, odbojkašica

Uz kvalitetan rad stižu i rezultati

Na nedavnom juniorskom prvenstvu Vojvodine osvojen je naslov prvakinja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Još od svoje sedme godine *Bojana Faćol* (1993.) čvrsto je vezana uz odbojku, posebice danas kada svakodnevno marljivo trenira u drugoj ekipi ŽOK »Spartak« iz Subotice. Nedavno osvajanje naslova juniorskih prvakinja Vojvodine, u kojemu je svojim igrama i osobno sudjelovala, najbolji je pokazatelj kako pred ovom mladom igračicom predstoji lijepa sportska budućnost.

Je li Tvoj stariji brat Boris, prvotimac muške momčadi Spartaka, utjecao na odabir odbojke kao sporta kojim ćeš se baviti?

Iako je moj brat stariji od mene, interesantno je kako samo se ja prva počela baviti odbojkom, još u prvom razredu osnovne škole. U biti privrženost odbojkaškom sportu oboje možemo zahvaliti svojim roditeljima, tati *Goranu* i mami *Ireni*, koji su se odbojkom rekreativno bavili i još od malena i nas uključivali u igru.

Kako je počeo aktivni odbojkaški put kojim si stigla do druge ekipe Spartaka?

Moj prvi klub je bio Volleyball 2000 u kojem me je trenirao *Savić*, potom sam prešla u OK »Subotica«, gdje sam radila pod nadzorom trenera *Svirčeva* i *Tubića*, a prije dvije godine stigla sam u »Spartak«, u drugu momčad, u kojoj treniram i igram kod trenera *Molnara*.

Na kojoj poziciji danas igraš u ekipi i jesi li tijekom svih proteklih godina mijenjala mjesta?

Igram na poziciji tehničara, koja mi u biti i najviše odgovara, ali sam igrala i na pozicijama libera, primača servisa i korektora.

U kojoj ligi se natječe druga ekipa »Spartaka«?

Mi se natječemo u Prvoj vojvodanskoj ligi u kojoj trenutačno dijelimo prvo mjesto s ekipom Kikinde, ali vjerujem kako ćemo do konca prvenstva biti prvakinja lige.

Najbolja na Street Volleyballu

Igrajući za ekipu »Subotice«, Bojana je 2004. godine bila izabrana za najbolju igračicu turnira.

U prilog tome ide i činjenica nedavnog osvajanja juniorskog prvenstva Vojvodine.

Prije dva tjedna postale smo juniorske prvakinja Vojvodine na finalnom turniru u Bečeju. U polufinalnom susretu bile smo bolje od Dinama (Pančevo) s 3-0, a finale je donijelo identičnu pobjedu protiv Mladosti (Indija) i naslov najbolje juniorske ekipe Vojvodine. U prvom susretu nisam igrala, ali sam zato u finalu ulazila u igru kao zamjena za *Vanju Šimić*.

Odličan rezultat zasigurno je plod brojnih sati provedenih na parketu odbojkaškog terena. Koliko često imate treninge i utakmice na kojima »brusite« igračku vještinu?

Treniramo svakog radnog dana u večernjem terminu, jer zbog različitih školskih obveza jedino tada možemo biti kompletni na treningu. Vikend je rezerviran za utakmice, tako je cijeli tjedan u znaku odbojke. Naslov juniorskih prvakinja najbolja je potvrda kvalitetnog i stručnog rada.

Što bi voljela još popraviti u svojoj igri?

Željela bih poboljšati svoju tehniku, ponajprije »dizanje«, također bih voljela poboljšati osjećaj samopouzdanja, koji je vrlo bitan za kvalitetu igre.

Brat

Nažalost, više ne mogu igrati odbojku protiv svog starijeg brata *Borisa*, jer je on sada puno bolji i jači od mene, ali zato redovito odlazim na svaki susret i navijam za njega i mušku momčad Spartaka.

Uz dosadašnji rad i navedena poboljšanja u igri, postoji li želja za profesionalnim igranjem odbojke u budućnosti?

Svakako. Željela bih postati profesionalna igračica i jednoga dana igrati u nekoj inozemnoj ekipi. Ali do tada predstoji još puno rada i učenja tajni odbojke. Uz sve odbojkaške obveze, nikako ne bih željela zapostaviti i školsku naobrazbu. Trenutačno pohađam 8. razred OŠ »Majšanski put«, a voljela bih upisati Ekonomsku školu u Subotici ili Sportsku gimnaziju u Novom Sadu.

U ovako naguranom svakodnevnom rasporedu ima li mjesta i za malo slobodnog vremena?

Pa, nema baš previše, ali ga nastojim iskoristiti za pohađanje vjeronauka, kao i privatnih sati na kojima nastojim dodatno dopunjavati svoja znanja. A volim i slušati glazbu, te tijekom vikenda, kada za to postoji mogućnost, izaći s prijateljicama do grada. ■

Prvi Grand Slam naslov Đoković osvojio Australian open

Najbolji tenisač Srbije, *Novak Đoković*, osvojio je u nedjelju 27. siječnja, Australian Open i postao prvi osvajač pojedinačnog Grand Slam naslova u povijesti srpskog tenisa. U finalnom susretu protiv najvećeg iznenađenja turnira, Francuza *Jo-Wilfreda Tsonge*, slavio je pobjedom od 4-6, 6-4, 6-3, 7-6 i zaslužio podigao pokal namijenjen najboljem. U finalu mješovitih parova *Nenad Zimonjić* i Kineskinja *Tian Tian Sun* osvojili su naslov pobjedom protiv indijske kombinacije *Bhupati*, *Mirza* 7-6, 6-4.

1. veljače 2008.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	ŠEŠIRDŽIJA	OBROK OTPLATE	UMJET- NOST OKA	RIMSKA PETICA	DOVODITI NA OKUP	PAMELA ANDERSON	ODAKLE (PUČKI) OTKALE, OTKOLA	... PROTIV KRAMERA	VRSTA MORSKOG RAKA, GRANCI- GULA	ZAČETNIK, POKRETAČ	MIJENJATI OBLIK ILI VELIČINU	KOŠARKAŠ KOMAZEC	ČITATELJ- SKA PUBLIKA
KROVAR													
LAPONAC KRAČE				LJUDI KO- JI PEKU KATRAN "RIZMA"									
GRAD U JAPANU						SRASLO KAMENJE (PO JEZE- RU KAKIRI) "RADIJUS"							
NOĆNI LOKAL				PROMIDŽ- BA MINERAL NAZVAN PO AVALI									
URAN		ŠAHIST, MIHAIL SREDSTVO ZA OMEK- ŠAVANJE				ŽENIDBA BRATOVOM UDOVICOM LADISLAV ODMILA							
POČETAK ČOPORA			BILJKA ODOLJEN (MNOŽ.) SLOVO Y										
PLANINA U ITALIJI							PRKOS	PJEVAČ STEVENS ČOVJEKO- LIKI STROJ				... KAO LJUBAV	
POPRAVITI REPLIKOM												SUMPOR DISKO- KLUB	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	GRČKO SLOVO UPORNO				DRUGO, OSTALO VLASNIK, POSJEDNIK				OKRUGLO SLOVO PLOD S TVRDOM LJUSKOM		DAMIR TVRDIĆ VITAMIN B1, ANEURIN		
SPOJITI USIVANJEM						SREDSTVO ZA IZAZIVA- NJE POBA- ČAJA KVASINA							
TULJANO- VO KRZNO (SILSKIN)				POGONSKI STROJ MODNI KREATOR GUMZEJ						PISAC VE- LIKANOVIĆ DAVATI PONUDE			
AUTOR, KREATOR							NJE DEBEO ANEGDOTA						MALI RT, RATAC
ČOVJEK KOJI RANO USTAJE, RANORA- NILAC								CRNI ILI BEZ RIJEČI DRVENI PLUG					
ANTON ČHOV			UPALA SLUZNICE IZUMRLA PTIČA TRKAČICA						GLUMICA PARLO DRUGO ŽIDOVSKO SLOVO, VET				
"JUG"		ŠPIL KARATA (REG.) ALEC BALDWIN				RAĐNA SOBA BARIJ							
NAORANA BRAZDA					"LABUĐE JEZERO" ILI "ĐAVO U SELU" "VOLUMEN"						KARLOVAC "SOUTH"		
"... OBA SU PALA"							TRAG NA PODLOZI						

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 Krovopokrivlač, lap, katanari, otaru, kakirit, bar, promocija, u, talj, levirat, čo, valerijane, amata, cat, lj, replicirati, s, ksi, ino, o, dt, ušiti, abortiv, sil, motor, iso, tvorac, tanak, ranilac, humor, ač, katar, dita, j, mac, kabinet, naor, baleb, ka, obadva, oisak.

Čestitka u povodu petog rođendana »Hrvatske riječi«

Da budete profesionalni, zanimljivi, provokativni

Uredništvo na hrvatskom jeziku Radio Subotice čestitalo nam je pet godina od izlaska prvog broja tjednika »Hrvatska riječ«, 31. siječnja 2003. godine.

»Želimo da i u godinama koje slijede budete iznad svega profesionalni, zanimljivi, provoka-

tivni, rado čitani i prisutni u svakoj obitelji«, kaže se u čestitki koju potpisuje *Ljiljana Dulić*, glavna i odgovorna urednica programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice.

»U nadi da ćemo u budućnosti tješnje surađivati i tako zajednički, na najbolji način preslika-

vati zbilju i svakodnevicu pripadnika hrvatske zajednice, ali i svih onih koji utječu na njeno oblikovanje, želimo vam još puno zanimljivih i kvalitetnih izdanja vaše i naše »Hrvatske riječi««, stoji u čestitki.

Cjenik reklamnog prostora

POSljednja STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	6.000 din	7.080,00 din
1/2	3.600 din	4.248,00 din
1/4	2.000 din	2.360,00 din

DRUGA I PREPOSljednja STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	5.000 din	5.900 din
1/2	3.000 din	3.540 din
1/4	1.700 din	2.040 din

UNUTARNJE STRANE / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	4.000 din	4.720,00 din
1/2	2.400 din	2.832,00 din
1/4	1.360 din	1.604,80 din
1/6	950 din	1.121,00 din
1/12	600 din	708,00 din

Iskoristite popuste!

Za vezane oglase u 4 ili više brojeva odobravamo popust od 20%. SPECIJALAN POPUST ZA GODIŠNJI UGOVOR O REKLAMIRANJU.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica

24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406

E-mail: mios@tippnet.co.yu

Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
1.2.2008.**

06.40 - Najava programa
06.45 - TV kalendar
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
08.35 - Vijesti
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Overland 7: Povratak u Sibir 1., dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica, telenovela
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.20 - Iza ekrana
17.50 - Garaža
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Hrvatsko podmorje 4.: Od Savudrije do Prevlake - Brač
20.50 - Dobre namjere, serija
21.40 - Poslovni klub
22.10 - Paparazzi 2., dokumentarna serija
23.10 - Vijesti
23.20 - Vijesti iz kulture
23.30 - Lica nacije
00.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
01.05 - Filmski maraton: The Last Tatoo, novozelandski film
02.55 - Filmski maraton: Crni dan, sjetna noć, američki film
04.30 - Stažist 5, humoristična serija
05.05 - Mala gospodica, telenovela
05.50 - Garaža
06.20 - Poslovni klub
06.45 - Znanstvena petica
07.15 - Iza ekrana

06.25 - TEST
06.40 - Najava programa
06.45 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
07.10 - Šaolinski obračun, crtana serija
07.35 - Bijeg lukavog lisca

08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
10.00 - Četiri minute, američki film
13.35 - Veliki odmor
14.25 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
14.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
15.20 - Stažist 5, humoristična serija
15.50 - Županijske panorame
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
17.05 - CD LIVE
17.55 - Prijatelji 3., humoristična serija
18.25 - Vijesti na Drugom
18.45 - Sve u šesnaest
19.05 - Što s Brianom 2., serija
19.50 - Ptica trkačica, crtani film
20.10 - Ladder 49 (Sirena za uzbunu), američki film
22.05 - Vijesti na Drugom
22.20 - Cold Blood, mini-serija
23.35 - Lovci na natprirodno 2., serija
00.25 - CD LIVE
01.10 - TV raspored

06:15 Šaljivi kućni video
06:40 Pepa Praščić, serija
07:00 Traktor Tom, serija
7:20 Medvjedići dobra srca
08:10 Jagodica Bobica, serija
09:00 Nova lova, TV igra
11:15 Svi vole Raymonda
11:40 Ružna ljepotica, serija
12:25 Zauvijek susjedi, serija
13:00 Vijesti
13:15 Pregovarač, igrani film
14:45 Savršeni suprug, film
16:20 Lude 70-e, serija
16:45 Kralj Queensa, serija
17:10 Svijet prema Jimu, serija
17:35 Vijesti
17:45 Cosby show, serija
18:10 Svi vole Raymonda
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8
20:00 Boa, igrani film
21:45 Paklena oluja, igrani film
23:25 Vijesti
23:40 Bogomdan, igrani film
01:15 Veliki grad, igrani film
03:00 Lijepe i ambiciozne
03:45 Kraj programa

06.00 Everwood, serija (R)
07.20 Montecristo, telenovela
08.10 Looney tunes
08.40 Spužva Bob Skockani,
09.05 Korak po korak, (R)

09.30 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.00 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.25 Dadilja, humoristična serija (R)
10.50 Rat u kući, humoristična serija (R)
11.15 Sudnica, show
11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Eksploziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, kriminalistička serija
15.40 Korak po korak, humoristična serija
16.05 Puna kuća, humoristična serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Dadilja, humoristična serija
17.30 Rat u kući, humoristična serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Smrtonosno oružje, igrani film, akcijski
21.50 Smrtna kazna, igrani film
23.30 Vijesti
23.40 Scorpio one, igrani film, znanstveno-fantastični
01.10 Kunolovac, kviz
03.10 John Q, igrani film, drama (R)

**SUBOTA
2.2.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Čovjek iz Alama, film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.55 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica, telenovela
13.25 - Potrošački kod
14.00 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Reporter
16.15 - Euromagazin
16.45 - Vijesti
17.00 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija

17.35 - Škrinja: Kumica
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Show 69
21.05 - Opsadno stanje, američki film
23.05 - Vijesti
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Filmski klub: Panika u Parku droga, američki film
01.10 - Filmski maraton: Poslije kiše, američko-južnoafrički film
02.55 - Filmski maraton: Plavetnilo donosi smrt 2, američko-južnoafrički film
04.25 - Show 69
05.10 - Mala gospodica
05.55 - Reporter
07.00 - Euromagazin

07.00 - TV vodič
07.55 - Najava programa
08.00 - Žutokljunac
09.00 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.20 - Disneyjevi crtići: Mala sirena
09.50 - Najbolje godine, serija
10.40 - Tree Hill 4., serija
11.30 - Briljanteen
12.25 - Auto-magazin
13.00 - Dobre namjere, serija
13.50 - Dobre namjere, serija
14.40 - Garaža
15.10 - Ki more bit zvončar, emisija pučke i predajne kulture
16.10 - Filmski klasici - ciklus Marilyn Monroe: Sedam godina vjernosti, američki film
17.52 - Vaterpolo: Jug - Mladost, prijenos
19.25 - Petar Pan i gusari
19.50 - Crtani film
20.05 - Tajne nuklearnog rata, dokumentarna serija
21.00 - Državno prvenstvo u standardnim plesovima
22.50 - Sportske vijesti
23.00 - Ludi za oružjem, film
00.40 - Dobro ugođena večer: Najbolje od Mauricea Bejarta, 1. dio
01.25 - TV raspored

07.00 Zločko, crtana serija
07.20 Power Rangers Mystic Force, serija
07.45 Atom, serija
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWD
09.00 Nova lova, TV igra

11.00 Novac, business magazin
11.25 Automotiv, auto moto magazin
11.50 Naša mala klinika, serija
12.40 Jane Doe: Opasna vještina, igrani film
14.05 Nora Roberts: Nebo nad Montanom, igrani film
15.45 Večernja škola - EU
16.40 Lud, zbunjen, normalan, serija
17.10 Vijesti
17.15 Kod Ane, kulinarski show
18.00 Nad lipom 35, show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Fatalna nesreća, film
22.05 Spašavanje vojnika Ryana, igrani film
00.45 Monster's Ball, film
02.35 Ludi za oružjem, film
04.25 Lijepe i ambiciozne
05.10 Kraj programa

07.05 Zvijezde Ekstra: 101 nadobudni početak, zabavna emisija (R)
07.55 Dan D, humoristična serija
08.20 Ulica Sezam
09.25 Zabranjena ljubav, (pet epizoda) (R)
11.45 Policajac s Petlovog brda, dramska serija
12.40 Lutrija života, serija
13.25 Vijesti uz ručak
13.35 Mračna prošlost, film
15.40 Smrtonosno oružje, igrani film, akcijski (R)
17.30 Zvijezde Ekstra: 101 nadobudni početak, zabavna emisija (3. dio)
18.30 Vijesti
19.00 Žuta minuta
20.00 James Bond 007: Sutra nikad ne umire, film
22.05 Operacija Pandora, film, akcijski triler
23.35 Zvijer rata, igrani film, ratna drama
01.30 Kunolovac, kviz
03.30 Smrtna kazna, igrani film, akcijski triler (R)

**NEDJELJA
3.2.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert klasične glazbe - Koncert pod maskama
10.00 - Vijesti
10.20 - Hrvatska kulturna baština: Opatija na fotografskom staklu

10.40 - Slonovski dnevnik:
Ostati siroče tek je početak, 2., dok. serija

11.35 - Jelovnici izgubljenog vremena

12.00 - Dnevnik

12.35 - Plodovi zemlje

13.25 - Split: More

14.00 - Nedjeljom u dva

15.02 - Kulturni info

15.10 - Mir i dobro

15.45 - Opera box

16.15 - Vijesti

16.35 - Lijepom našom: Koprivnica (1/2)

17.25 - Uzmi ili ostavi, TV igra

18.05 - Na domaćem terenu

19.15 - Loto 6/45

19.30 - Dnevnik

20.15 - 1 protiv 100, kviz

21.15 - Libertas, dramska serija

21.55 - Smrtonosna zemlja, američki film

23.40 - Vijesti

23.50 - Vijesti iz kulture

00.00 - Ciklus europskog filma: Ruski špijun, dansko-ruski film

01.35 - Nedjeljom u dva

02.35 - Slonovski dnevnik: Ostati siroče tek je početak, 2., dok. serija

03.25 - Transfer

03.55 - Lijepom našom: Koprivnica (1/2)

04.40 - Plodovi zemlje

05.25 - Split: More

05.55 - Glas domovine

06.20 - Drugo mišljenje

07.00 - TV vodič

08.00 - Najava programa

08.05 - Lilo i Stitch

08.30 - Lilo i Stitch

09.00 - Pčelica Maja

09.25 - Ne daj se, Floki - serija za djecu

10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu

10.50 - Biblija

11.00 - Misa, prijenos

12.05 - Parlaonica

13.05 - Slikovnica

13.35 - Turner & Hootch, film

15.15 - Čudom preživjeli: Zarobljeni pred gromagom, dok. serija

16.55 - Športski prijenos ili snimka

19.35 - Petar Pan i gusari

20.05 - Ubojite kućanice, humoristična serija

20.30 - ENL - 1. poluvrijeme

21.30 - ENL - 2. poluvrijeme

22.25 - Direkt

22.55 - Dokuteka - Rajko Grlić: Žestoke priče - Fuk-Takova riba na trsci

23.30 - Transfer

00.00 - TV raspored

07.10 Zločko, crtana serija

07.35 Power rangers Mystic Force, serija

08.00 Atom, crtana serija

08.25 Ninja kornjače FFWD

08.50 Yu-Gi-Oh GX

09.15 Djevojke s Beverly Hillsa, serija

10.05 U sedmom nebu, serija

10.50 Kuća na plaži, serija

11.35 Smallville, serija

12.25 Čarobnice, serija

13.15 Frikovi, serija

14.05 Istraživači, igrani film

15.50 Zeus i Roxanne, film

17.25 Vijesti

17.35 Koktel, igrani film

19.15 Dnevnik Nove TV

20.00 Nad lipom 35, humoristično glazbeni show

21.10 Lažljivac, igrani film

22.40 Red carpet, showbizz magazin

23.55 Svi mrže Chrisa, serija

00.20 Zeus i Roxanne, ilm

01.55 Red carpet, showbizz magazin

03.00 Svi mrže Chrisa, serija

03.20 Kraj programa

06.50 Policajac s Petlovog brda, dramska serija (R)

07.35 Blizanke, humoristična serija

08.05 Ulica Sezam, crtana serija

09.05 Barbie i 12 rasplesanih princeza, film, animirani

10.35 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)

11.25 Bibin svijet, humoristična serija (R)

12.00 Gloria, igrani film, triler

13.55 Vijesti uz ručak

14.00 Umjetna inteligencija, igrani film, znanstveno-fantastični

16.25 Salto, zabavna emisija

17.20 Odred za čistoću, zabavna emisija

17.50 Ekkluziv, magazin

18.30 Vijesti

19.00 Eksploziv specijal, magazin

19.10 Policijska patrola, dokumentarna sapunica

20.00 CSI Miami, kriminalistička serija

20.45 Brodolom života, igrani film, avanturistička drama

23.10 Doktor smrti, serija

00.00 FBI istraga, serija

01.00 Kunolovac, kviz

03.00 Operacija Pandora, igrani film, akcijski triler (R)

PONEDJELJAK
4.2.2008.

06.40 - Najava programa

06.45 - TV kalendar

07.05 - Vijesti

07.35 - Vijesti

08.35 - Vijesti

09.05 - Ponos Ratkajevih, serija

10.00 - Vijesti

10.10 - Vijesti iz kulture

10.15 - Overland 7: Povratak u Sibir 1.- prema Beringovom prolazu, dokumentarna serija

11.10 - Oprah show

12.00 - Dnevnik

12.35 - Mala gospodica

13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija

14.30 - Vijesti

14.45 - Treća dob, emisija za umirovljenike

15.35 - Fašnik, dok. film

16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti

17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti

17.40 - Najslabija karika, kviz

18.30 - Ponos Ratkajevih, serija

19.30 - Dnevnik

20.15 - Latinica: Nazovi 112

21.50 - Univerzum uma: Zagonetke zamjedbe

22.20 - Gospodarstvene vijesti

22.35 - Otvoreno

23.20 - Vijesti

23.30 - Vijesti iz kulture

23.40 - Na rubu znanosti: Falsifikati povijesti

00.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija

01.15 - Stažist 5. serija

01.35 - Završni udarac, serija

02.20 - Overland 7: Povratak u Sibir 1. - prema Beringovu prolazu

03.05 - Univerzum uma: Zagonetke zamjedbe

03.35 - Latinica: Nazovi 112

05.05 - Mala gospodica

05.50 - Treća dob, emisija za umirovljenike

06.40 - Najava programa

06.45 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija

07.10 - Šaolinski obračun

07.35 - Bijeg lukavog lisca, serija za djecu

08.00 - Žutokljunac:

09.00 - Učilica

09.10 - Veliki odmor:

10.00 - Snježna zamka, film

11.50 - Jack i Bobby, serija

12.35 - Ed 4., serija

13.20 - Veliki odmor

14.10 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija

14.35 - TOP 40

15.20 - Stažist 5. serija

15.50 - Županijske panorame

16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija

17.05 - McLeodove kćeri 3

17.55 - Prijatelji 3., humoristična serija

18.25 - Vijesti na Drugom

18.45 - Petar Pan i gusari

19.15 - Što s Brianom 2., serija

19.59 - Sve u šesnaest

20.20 - Završni udarac, serija

21.10 - Vijesti na Drugom

21.30 - Bitange i princeze 4., humoristična serija

22.10 - Zlatna kopačka

22.55 - Iskupljenje na rijeci, američki film

00.45 - McLeodove kćeri

01.30 - TV raspored

06.15 Šaljivi kućni video

06.40 Pepa Praščić

07.00 Traktor Tom

07.20 Medvjedići dobra srca

08.10 Jagodica Bobica

09.00 Nova lova, TV igra

11.00 Svi vole Raymonda

11.30 Ružna ljepotica, serija

12.15 Zauvijek susjedi, serija

12.50 Vijesti

13.05 Koktel, igrani film

14.45 Lažljivac, igrani film

16.15 Lude 70-e, serija

17.10 Kralj Queensa, serija

17.10 Svijet prema Jimu, serija

17.35 Vijesti

17.45 Cosby show, serija

18.10 Svi vole Raymonda

18.40 Zauvijek susjedi, serija

19.15 Dnevnik Nove TV

19.50 10 do 8, informativna emisija

20.00 Snajper, igrani film

21.40 Uvod u anatomiju, serija

22.30 Labirint zločina, serija

23.20 Vijesti

23.35 Nikita, serija

00.25 JAG, serija

01.10 Dva metra pod zemljom

02.00 Kratki rezovi, igrani film

05.00 Moja slavna sestra, serija

05.20 Kraj programa

06.00 Everwood, serija (R)

06.50 Montecristo, telenovela

07.45 Looney tunes

08.10 Spužva Bob Skockani

08.35 Sudnica, show

09.05 Korak po korak, humoristična serija (R)

09.30 Puna kuća, serija (R)

10.00 Pod istim krovom, humoristična serija (R)

10.25 Dadija, serija (R)

10.50 Rat u kući, humoristična serija (R)

11.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)

11.50 Vijesti

11.55 Ekkluziv, magazin (R)

12.35 Zabranjena ljubav, (R)

13.00 Everwood, serija

13.55 Magnum, akcijska serija

14.45 Cobra 11, serija

15.40 Korak po korak, humoristična serija

16.05 Puna kuća, serija

16.35 Pod istim krovom, erija

17.05 Dadija, serija

17.30 Rat u kući, serija

18.00 Večera za 5, lifestyle emisija

18.30 Vijesti

18.55 Eksploziv, magazin

19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija

19.30 Zabranjena ljubav

20.00 CSI: Miami, serija

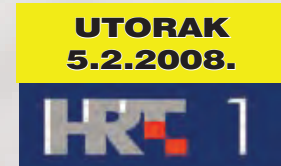
20.50 Bijeg, i film, akcijski

22.30 CSI, serija

23.25 Vijesti

23.40 Otet, znanstveno-fantastična mini serija

00.25 Kunolovac, kviz

06.40 - Najava programa

07.05 - Vijesti

07.35 - Vijesti

08.35 - Vijesti

09.05 - Ponos Ratkajevih, serija

10.00 - Vijesti

10.10 - Vijesti iz kulture

10.15 - Overland 7: Povratak u Sibir 1. - ekspedicija

Overland na Aljasci, dokumentarna serija

11.10 - Oprah show

12.00 - Dnevnik

12.35 - Mala gospodica

13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija

14.30 - Vijesti

14.45 - Među nama

15.35 - Maškori 'z Turčišća, emisija pučke i predajne kulture

16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti

16.15 - Hrvatska uživo

17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti

17.40 - Najslabija karika, kviz

18.30 - Ponos Ratkajevih, serija

19.30 - Dnevnik

20.15 - Globalno sijelo

20.50 - Dobre namjere, serija
 21.40 - Pola ure kulture
 22.10 - Gospodarstvene vijesti
 22.25 - Otvoreno
 23.10 - Vijesti
 23.30 - Drugi format
 00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
 01.05 - Stažist 5. serija
 01.25 - Kobne fotografije, film
 03.00 - Ubojstvo u mislima 3.
 03.50 - Overland 7: Povratak u Sibir 1. - ekspedicija
 Overland na Aljasci
 04.35 - Pola ure kulture
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Među nama

06.40 - Najava programa
 06.45 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 07.10 - Šaolinski obračun
 07.35 - Bijeg lukavog lisca
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Ljubav na prvi pogled, britansko-francuski film
 11.30 - Sličica
 11.45 - Jack i Bobby, serija
 12.30 - Ed 4., serija
 13.20 - Veliki odmor
 14.10 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 14.35 - TOP 40
 15.20 - Stažist 5. serija
 15.50 - Županijske panorame
 16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
 17.05 - McLeodove kćeri 3
 17.55 - Prijatelji 3., serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Petar Pan i gusari
 19.15 - Što s Brianom 2., serija
 19.59 - Sve u šesnaest
 20.20 - Trudionica - humanitarna akcija za Petrovu bolnicu
 23.05 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Braća i sestre, serija
 00.15 - Ubojstvo u mislima 3.
 01.10 - McLeodove kćeri
 01.55 - TV raspored

06.15 Šaljivi kućni video
 06.40 Pepa Prašćić
 07.00 Traktor Tom
 07.20 Medvjedići dobra srca
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Kralj Queensa, serija
 11.25 Svi vole Raymonda
 11.50 Ružna ljepotica, serija
 12.35 Zauvijek susjedi, serija
 13.10 Vijesti

13.25 Nevjerojatno putovanje 1, igrani film
 14.45 Nevjerojatno putovanje 2, igrani film
 16.15 Lude 70-e, serija
 16.45 Kralj Queensa, serija
 17.10 Svijet prema Jimu, serija
 17.35 Vijesti
 17.45 Cosby show, serija
 18.10 Svi vole Raymonda
 18.40 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Ptica na žici, igrani film
 22.55 Pod nož, serija
 23.50 Vijesti
 00.10 Nikita, serija
 01.00 JAG, serija
 01.45 Na rubu zakona, serija
 02.30 Ljubavna ucjena, film
 04.00 Moja slavna sestra, serija
 04.25 Kraj programa

06.25 Everwood, serija (R)
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Looney tunes
 08.40 Spužva Bob Skockani
 09.05 Sudnica, show
 09.30 Korak po korak, (R)
 10.00 Puna kuća, serija (R)
 10.25 Pod istim krovom, (R)
 10.50 Dadija, serija (R)
 11.20 Rat u kući, serija (R)
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, (R)
 13.00 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Pod istim krovom, serija
 17.05 Dadija, serija
 17.30 Rat u kući, serija
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Bibin svijet, serija
 20.40 Samo prijatelji, film, romantična komedija
 22.10 CSI, serija
 23.05 Vijesti
 23.20 Dani straha, serija
 00.05 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
6.2.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.05 - Vijesti
 07.35 - Vijesti
 08.35 - Vijesti
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Overland 7: Povratak u Sibir 1. - na cilju, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Eko zona
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.20 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.15 - Loto 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Piramida
 21.25 - Luda kuća 3., TV serija
 22.00 - Hrvatska kulturna baština
 22.15 - Gospodarstvene vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.25 - Vijesti iz kulture
 23.30 - Kulturni info
 23.35 - Scientia Croatica - znanstveni forum
 00.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
 01.10 - Stažist 5. serija
 01.35 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
 02.20 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 03.05 - Overland 7: Povratak u Sibir 1. - na cilju
 03.50 - Oprah show
 04.35 - Eko zona
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Riječ i život, religijski program

06.40 - Najava programa
 06.45 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 07.10 - Oban: Utrke planeta, crtana serija
 07.35 - Bijeg lukavog lisca,
 08.00 - Žutokljunac:
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Pa-pa, Crvenkapice, kanadsko-mađarski film
 11.35 - Reprizni program
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 14.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija

15.20 - Stažist 5. serija
 15.50 - Županijske panorame
 16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
 17.05 - McLeodove kćeri 3.
 17.55 - Prijatelji 3., serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 19.15 - Što s Brianom 2., serija
 19.59 - Sve u šesnaest
 20.25 - Nogomet, Prijateljska utakmica Hrvatska - Nizozemska, 1. poluvrijeme
 21.20 - Vijesti na Drugom
 21.30 - Nogomet, Prijateljska utakmica Hrvatska - Nizozemska, 2. poluvrijeme
 22.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
 23.20 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 00.10 - McLeodove kćeri
 00.55 - TV raspored

06.15 Šaljivi kućni video
 06.40 Pepa Prašćić
 07.00 Traktor Tom
 07.20 Medvjedići dobra srca
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Svi vole Raymonda
 11.20 Ružna ljepotica, serija
 12.05 Zauvijek susjedi, serija
 12.40 Vijesti
 12.55 Princeza i marinac, film
 14.20 Ptica na žici, igrani film
 16.15 Lude 70-e, serija
 16.45 Kralj Queensa, serija
 17.10 Svijet prema Jimu, serija
 17.35 Vijesti
 17.45 Cosby show, serija
 18.10 Svi vole Raymonda
 18.40 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Večernja škola - EU
 21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21.35 lashdance, igrani film
 23.10 Vijesti
 23.25 Nikita, serija
 00.15 JAG, serija
 01.00 Na rubu zakona, serija
 01.45 Iskušenje, igrani film
 03.20 JAG, serija
 04.05 Kraj programa

06.25 Everwood, serija (R)
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Looney tunes
 08.40 Spužva Bob Skockani
 09.05 Sudnica, show
 09.30 Korak po korak, humoristična serija (R)

10.00 Puna kuća, humoristična serija (R)
 10.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 10.50 Dadija, humoristična serija (R)
 11.20 Rat u kući, humoristična serija (R)
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, (R)
 13.00 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Dadija, serija
 17.30 Rat u kući, humoristična serija
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
 21.40 Heroji iz strasti, serija
 22.30 CSI, serija
 23.25 Vijesti
 23.40 Dani straha, serija
 00.25 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
7.2.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.05 - Vijesti
 07.35 - Vijesti
 08.35 - Vijesti
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerike 2.- SAD, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - E, moj Saša - dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.20 - Brisani prostor

22.05 - Znanstvene vijesti
 22.15 - Gospodarstvene vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.25 - Vijesti iz kulture
 23.35 - Dubrovnik - jedna povijest, dokumentarni film
 00.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
 01.15 - Stažist 5. serija
 01.40 - Dr. House 3. serija
 02.25 - Obitelj Soprano 6.
 03.15 - Bez traga 4., serija
 04.00 - Overland 8: Ponovno otkrivanje Amerika 2. - SAD
 04.55 - Skica za portret
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Trenutak spoznaje

14.40 Flashdance, igrani film
 16.15 Lude 70-e, serija
 16.45 Cosby show, serija
 17.10 Svijet prema Jimu, serija
 17.35 Vijesti
 17.45 Kralj Queensa, serija
 18.10 Svi vole Raymonda
 18.40 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Istraga, magazin
 21.35 Proverjeno, informativni magazin
 22.30 Sekunde do katastrofe
 23.20 Vijesti
 23.35 Nikita, serija
 00.30 Svemirski prag, serija
 01.20 Isaiahova sudbina, film
 03.00 Svemirski prag, serija
 03.45 Kraj programa

06.40 - Najava programa
 06.45 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 07.10 - Oban: Utrke planeta
 07.35 - Bijeg lukavog lisca, serija za djecu
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Mladi Harry Houdini, američki film
 11.30 - Reprizni program
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 14.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 15.20 - Stažist 5. serija
 15.50 - Županijske panorame
 16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 1., serija
 17.05 - McLeodove kćeri 3.
 17.55 - Prijatelji 3., serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Petar Pan i gusari
 19.15 - Što s Brianom 2., serija
 19.59 - Sve u šesnaest
 20.20 - Ružna Betty, serija
 21.10 - Vijesti na Drugom
 21.30 - Dr. House 3. serija
 22.25 - Obitelj Soprano 6.
 23.20 - Bez traga 4., serija
 00.10 - McLeodove kćeri

06.25 Everwood, serija (R)
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Looney tunes
 08.40 Spužva Bob Skockani
 09.05 Sudnica, show
 09.30 Korak po korak, serija (R)
 10.00 Puna kuća, serija (R)
 10.25 Pod istim krovom, (R)
 10.50 Dadilja, serija (R)
 11.20 Rat u kući, humoristična serija (R)
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, (R)
 13.00 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, humoristična serija
 16.05 Puna kuća, humoristična serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Dadilja, humoristična serija
 17.30 Rat u kući, humoristična serija
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Ne daj se, Nina!, humorna drama
 20.55 Slučaj Pelikan, igrani film, triler
 23.15 CSI, kriminalistička serija
 00.10 Vijesti
 00.25 Dani straha, dramska serija
 01.10 Kunolovac, kviz

06.15 Šaljivi kućni video
 06.40 Pepa Praščić
 07.00 Traktor Tom
 07.20 Medvjedići dobra srca
 08.10 Jagodica Bobica
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Svi vole Raymonda
 11.30 Ružna ljepotica, serija
 12.20 Zauvijek susjedi, serija
 12.55 Vijesti
 13.10 Otmica školskog autobusa, igrani film

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem monitor 17" IBM E74. Cijena 3000 dinara.
Tel: 024/ 562 – 700, zvati u večernjim satima.

Traži se u najam, pozajmicu ili na poklon očuvana flauta.
Jasmina 021/ 496 – 014

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera.
Karan. Tel: 025/ 830 – 475
i 063/ 717 – 4888.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenicima/ku ili studentici/u, sa CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Prodajem opremu za proizvodnju kvalitetnih kozmetičkih krema. Povoljno za manji biznis.
Tel: 021/ 632 – 3792

Prodajem pumpu – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i remontovanu peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².
Tel. 024/ 532 – 505.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

-Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS